

LAUKAAN
RAKENNEMALLIN
PÄIVITYSTYÖ

ERILLISSELVITYSTEN
YHTEENVETORAPORTTI

23.2.2024

TARVE ERILLISSELVITYKSILLE JA NIIDEN TOTEUTUSTAPA

Laukaan rakennemallia päivitettäessä on todettu tarve laatia erillisselvityksiä, jotka olennaisesti kytkeytyvät maankäytön ohjaukseen ja suunnitteluun.

Hajarakentamista on tarve ohjata hajarakentamista kuntatalouden näkökulmasta. Tämä tarkastelu tullaan sisällyttämään rakennemalliselvitykseen.

Erillisselvitykset on laadittu pitkälti paikkatietopohjaisena kartta-aineistona. Näin ne ovat tiedolla johtamisen luotettavaa faktapohjaa ja tukevat strategista kehittämistä koskevaa päätöksentekoa.

Laukaan rakennemalli on erillisselvitysten ja karttatarkastelujen osalta kytketty vahvasti Jyväskylän seudun MAL-kehityskuvaan ja siinä muodostettuihin kehittämissyöhykkeisiin.

Erillisselvitykset on laadittu Swecon monialaisen työryhmän asiantuntijatyönä. Sekä erillisselvityksiä koskeva aineisto että nykyinen Viuhka-rakennemalli on viety paikkatieto-ympäristöön.

Erillisselvitykset on laadittu seuraavista teemoista:

- Taajama- ja kyläprofilointi: Selvitys on tehty tarkastelemalla taajamien ja kylien kehitystä, suunnittelutilannetta, palvelutarjontaa, viime aikaista rakentamista, väestökehitystä sekä sijaintia alue- ja yhdyskuntarakenteessa. Näiden perusteella alueet on luokiteltu ja niille esitetään omat kehittämissperiaatteensa.
- Hajarakentaminen ja sen ohjaaminen: Hajarakentamiselle määriteltiin yleiset periaatteet, joiden pohjalta arvioitiin Laukaan nykyisten hajarakentamisen ohjausmallia. Malliin esitetään muutoksia erillisselvitysten perusteella.
- Rantarakentamisen edullisuusvyöhykkeet: Vyöhykkeet on määritetty pisteyttämällä rakentamista puoltavia seikkoja ja tarkastelemalla paikkatietopohjaisesti etäisyyksiä näistä.
- Viher- ja virkistysvyöhykkeiden linjaukset ja periaatteet: Linjaukset pohjautuvat Keski-Suomen maakuntakaavan merkintöihin sekä Jyväskylän seudun MAL-kehityskuvaan.

RAKENNEMALLIN PÄIVITTÄMISELLE ASETETUT TAVOITTEET

- Tavoitteet perustuvat valtuustoseminaarissa 31.3.2023 muodostettuihin tavoitteisiin. Tavoitteina ovat erityisesti seuraavat asiat:
 - Hallittu ja maltillinen kasvu kestäväällä tavalla
 - Kasvun ensimmäisenä tavoitteena on saada Laukaaseen uusia yrityksiä ja työpaikkoja
 - Yritysten ja työpaikkojen myötä Laukaaseen tavoitellaan ja tulee uusia asukkaita
 - Tavoitteena on vahvistaa profiililtaan erilaisten taajamien kasvua ja kehittymistä
 - Tavoitteena on tukea profiililtaan erilaisten, elinvoimaisten kylien kehittymistä
 - Hyvät joukkoliikenne- ja pyöräily-yhteydet pääväylillä pyritään turvaamaan ja raideliikenteen toteutumista pyritään mahdollisuuksien mukaan edistämään
 - Rakennemallia voidaan käyttää edistämään Laukaan saavutettavuutta liikenne- ja infrahankkeiden muodossa
 - Lähivirkistysmahdollisuudet pyritään turvaamaan kaikilta alueilta
- Tavoitteina rakennemallin laatimisen osalta:
 - Viuhkamallin päivitys vastaamaan Jyväskylän seudun kehityskuvaa sekä kunnan määrittelemiä tavoitteita
 - Vyöhykkeisiin perustuva rakennemalli
 - Tavoitevuosi 2040+
 - Paikkatietopohjainen
 - Kaavoituksen ja kehittämisen ohjelmointia tukeva
 - Tiedolla johtaminen keskiössä eli varmistetaan siitä, että päätöksentekijät voivat perustaa päätökset tietoon

LAUKAAN RAKENNEMALLIN
PÄIVITYSTYÖ

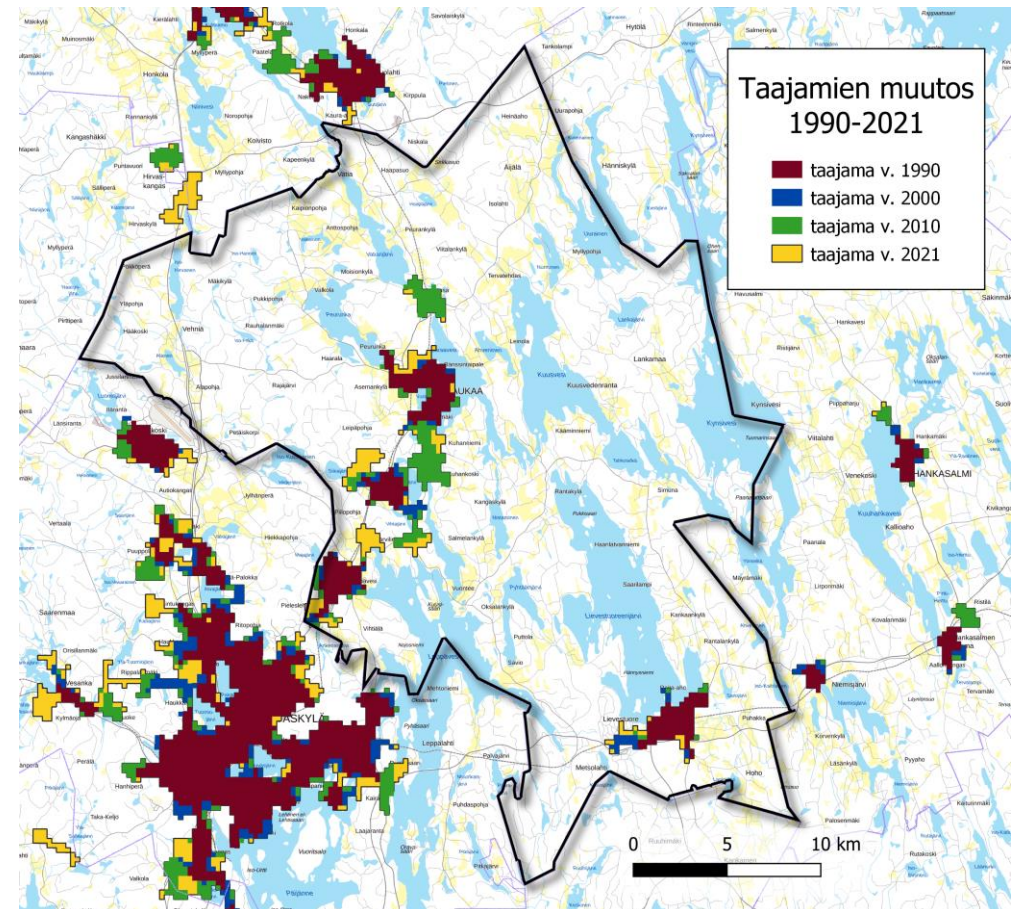
TAAJAMA- JA KYLÄPROFILOINTI

TAAJAMA- JA KYLÄPROFILOINTI - TAAJAMAT

Laukaan väkiluku on ollut pitkään kasvussa. Tähänastinen huippu saavutettiin vuonna 2017, jolloin kunnassa oli 18 978 asukasta. Tämän jälkeen asukasluku on ollut hienoisessa laskussa.

Laukaan taajama-aste on noussut tasaisesti koko ajan. Samalla taajama-alueet ovat laajentuneet. Laajentumista on tapahtunut erityisesti 2000-luvulta lähtien. 2000-luvulla Kuusan alue sekä Kirkonkylän eteläpuolinen Kuhankosken alue ovat tiivistyneet taajamiksi. 2010-luvulla tiivistymistä on tapahtunut Kirkonkylän pohjoisosassa, Vihtavuoren länsipuolella, Vihtasillan ja Järvilinnan alueella sekä Leppäveden eteläosassa. Laukaan kirkonkylän alueella taajama on laajentunut asemakaavan ohjauksella, muualla rakentamista ohjaa pääosin yleiskaava.

Taajamanauha on laajentunut erityisesti seututien 637 varrella kohti Jyväskylää, mikä on Laukaan vuoden 2015 rakennemallin sekä Jyväskylän seudun MAL-kehityskuvan suuntainen kehityskulku.

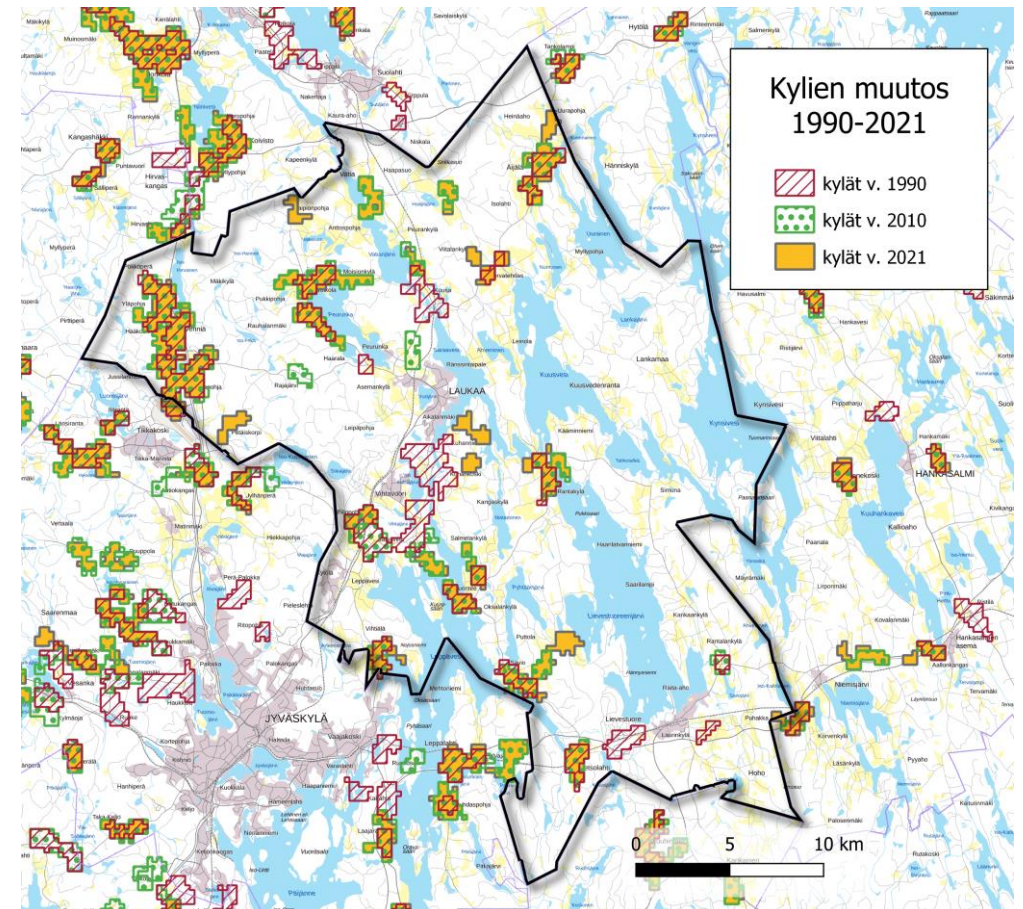
	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2021
Asukasluku	15 730	16 352	16 548	17 193	18 142	18 865	18 788
Taajama-aste	65,6 %	65,6 %	66,3 %	66,0 %	69,8 %	71,4 %	73,3 %

TAAJAMA- JA KYLÄPROFILOINTI - KYLÄT

Kyläalueissa on tapahtunut paljon muutoksia. Osa kyläalueista on muuttunut taajama-alueiksi, osa taas luokitellaan nykyisin pienkyliksi tai maaseutuasutukseksi.

Monet Laukaan taajama-alueiden läheisistä kylistä ovat sulautuneet osaksi taajamarakennetta. Näin on tapahtunut mm. Laukaan Kirkonkylän eteläpuolella Kuhankosken alueella, Vihtasillassa, Järvilinnassa sekä Lievestuoreen länsi- ja kaakkoispuolella. Myös Kuusan alue on muuttunut kyläalueesta taajamaksi.

Monet kyläalueet ovat laajentuneet. Esimerkiksi Vehniän, Valkolan, Äijälän ja Savion alueet ovat laajentuneet voimakkaasti. 2010-luvulla laajentumista on ollut erityisesti Saviolla, Äijälän pohjoisosassa, Kuhanniemessä ja Petäiskorvessa.

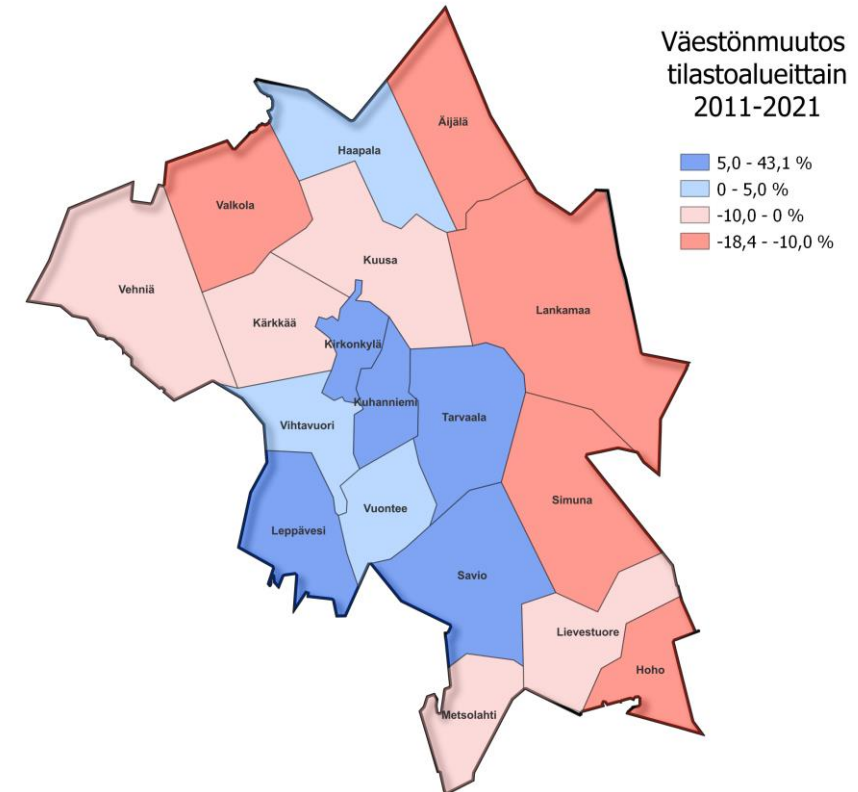
TAAJAMA- JA KYLÄPROFILOINTI - VÄESTÖKEHITYS

Taajamien väkiluku on kasvanut viimeisen 10 vuoden aikana. Suurinta kasvu on ollut Laukaan kirkonkylällä. Taajamien kasvu on kuitenkin hidastunut ja osin kääntynyt pieneen laskuun. Lievestuoreella väkiluku on selkeimmin laskussa.

Laukaan kylien väestökehitys on vaihtelevaa. Viime vuosina yhä harvemman kylän väestökehitys on ollut nousevaa, mutta muutokset ovat kuitenkin suhteellisen pieniä. Tilastoalueittain tarkasteltuna suurinta kasvu on ollut Kuhanniemessä ja Saviolla. Kuhanniemessä Kirkonkylän palveluiden läheisyys nostaa alueen houkuttelevuutta. Eniten laskua on ollut Valkolan, Äijälän ja Simunan alueilla.

	2011		2016		2021	Muutos 2011-2021
Kirkonkylä	5279	↗	5586	↗	5749	+ 8,9 %
Vihtavuori	2237	↗	2315	↗	2343	+ 4,7 %
Leppävesi	3179	↗	3382	↘	3349	+ 5,3 %
Lievestuore	2530	↘	2505	↘	2357	- 6,8 %

	2011		2016		2021	Muutos 2011-2021
Kuhaniemi	288	↗	365	↗	412	+ 43,1 %
<u>Kärkkää</u>	369	↘	362	↘	336	- 8,9 %
Vehniä	920	↗	945	↘	891	- 3,2 %
Valkola	495	↘	430	↘	421	- 14,9 %
<u>Kuusa</u>	634	↗	644	↘	588	- 7,3 %
Haapala	284	↗	302	↘	288	+ 1,4 %
Äijälä	393	↘	385	↘	349	- 11,2 %
Lankamaa	252	↘	238	↘	223	- 11,5 %
<u>Tarvaala</u>	275	↗	283	↗	294	+ 6,9 %
Simuna	196	↘	190	↘	160	- 18,4 %
Vuontee	267	↗	283	↘	271	+ 1,5 %
Savio	249	↗	300	↗	311	+ 24,9 %
Metsolahti	164	↘	155	↗	157	- 4,3 %
<u>Hoho</u>	205	↘	203	↘	181	- 11,7 %

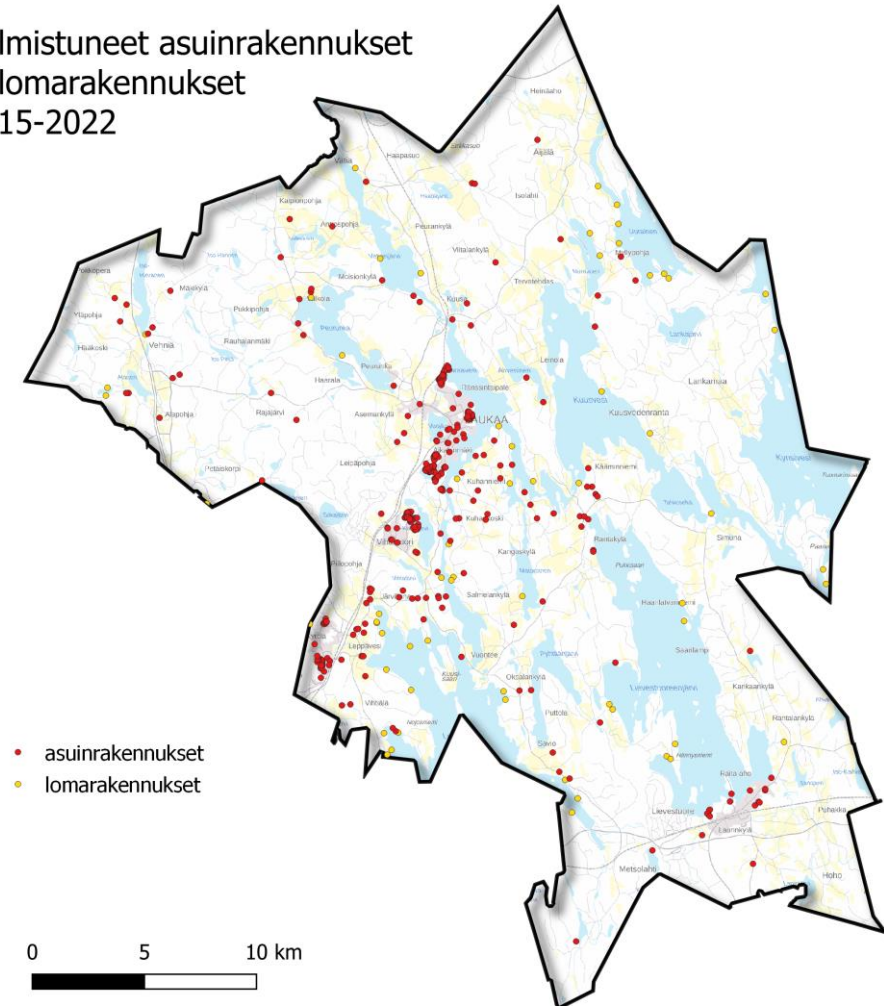
TAAJAMA- JA KYLÄPROFILOINTI - VÄESTÖKEHITYS

Vuosien 2015-2022 aikana asuntorakentaminen on keskittynyt vahvasti taajamiin. Kirkonkylässä ovat rakentuneet Laajalahden, Pellosarjun ja Lahnajärven alueet, Vihtavuorella Brittilänranta ja Kuhamäki, Leppävedellä Hiekkapohja ja Näätämäki sekä Lievestuoreella Pirttilahden alue.

Haja-asutusalueella rakentamista on ollut erityisesti taajamien lievealueella Leppäveden ja kirkonkylän välisellä vyöhykkeellä, kuten Vihtasillassa ja Järvilinnassa. Myös Kuhanniemen ja Tarvaalan alueille on tullut uutta haja-asutusta.

Uutta lomarakentamista on vesistöjen rannoilla eri puolilla kuntaa, erityisesti Leppäveden rannoilla, Lievestuoreenjärven länsirannalla sekä koillisessa Myllypohjassa Uurainen-järven rannalla.

Valmistuneet asuinrakennukset
ja lomarakennukset
2015-2022

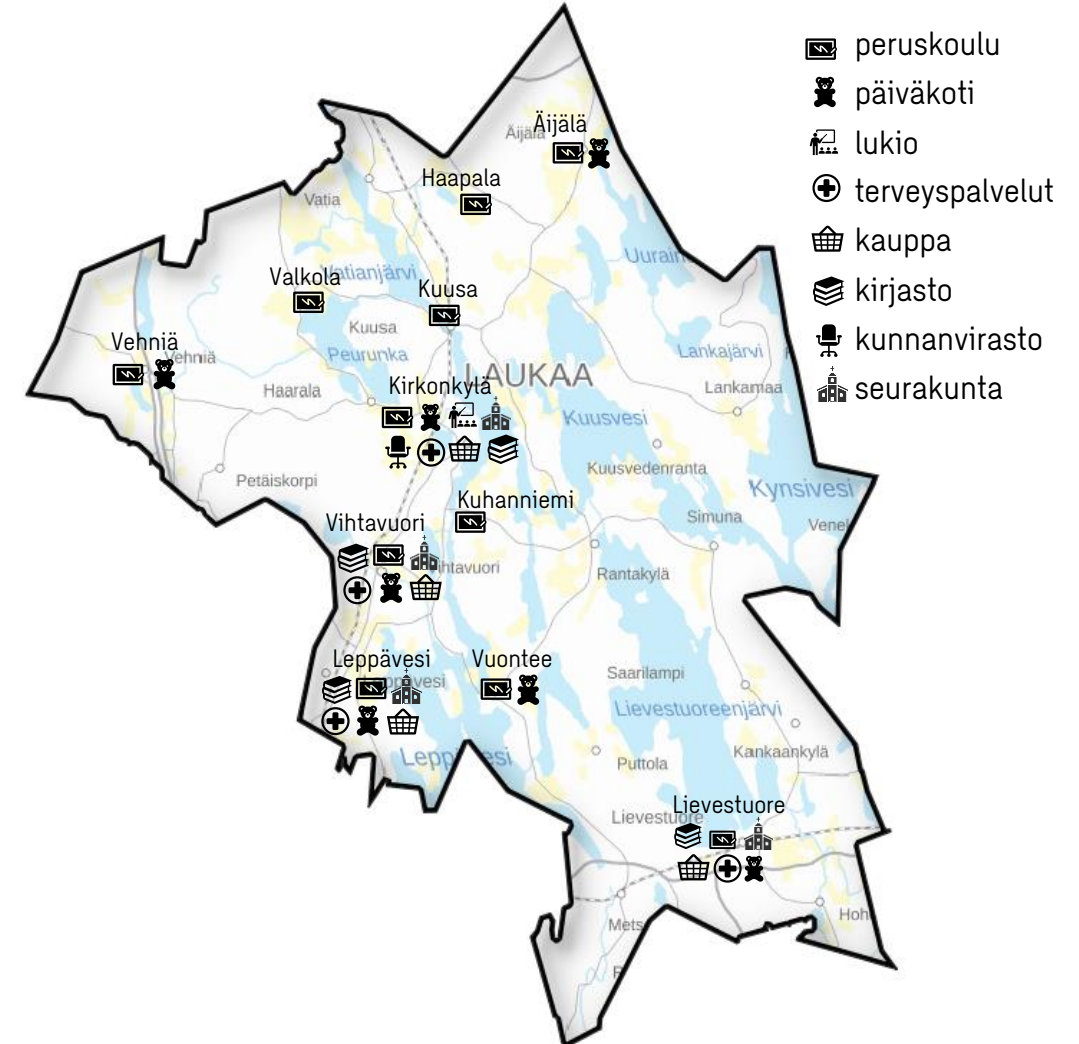

TAAJAMA- JA KYLÄPROFILOINTI – PALVELUT

Laukaan taajamien palvelut ovat monipuoliset. Kaikissa neljässä taajamassa on tarjolla samat palveluvalikoima lukuun ottamatta lukiota ja kunnanviraston palveluita, jotka ovat vain Kirkonkylällä. Lievestuoreelta, Leppävedeltä ja Vehniästä asiointia tehdään myös naapurikuntaan, erityisesti Jyväskylän suuntaan. Kylien palveluvalikoima vaihtelee ja useimmat palvelut ovat saatavilla vain taajamista. Asiointietäisyydet taajamiin vaikuttavat myös kylien houkuttelevuuteen.

Kyläkouluja on kunnan itäosaa lukuun ottamatta laajasti. Kyläkoulun olemassa olo vaikuttaa merkittävästi siihen, miten kyläalue houkuttelee uusia asukkaita. Mm. Syntyvyyden laskun vuoksi oppilasmäärien ennustetaan kuitenkin pienenevän koko kunnassa, niin taajamissa kuin kylissäkin. Eniten tämä näkyy pienissä kyläkouluissa, joissa oppilasmäärä voi seuraavan kymmenen vuoden aikana vähentyä jopa puolella. Kun huomioidaan nykyinen väestöpohja ilman muuttoliikettä, oppilasmäärien suhteen vakainta kehitys lähitulevaisuudessa on Kuhaniemen ja Satavuon kouluissa.

Kunnassa on käynnissä kouluverkkoselvitys, joka valmistuu vuoden 2023 loppuun mennessä.

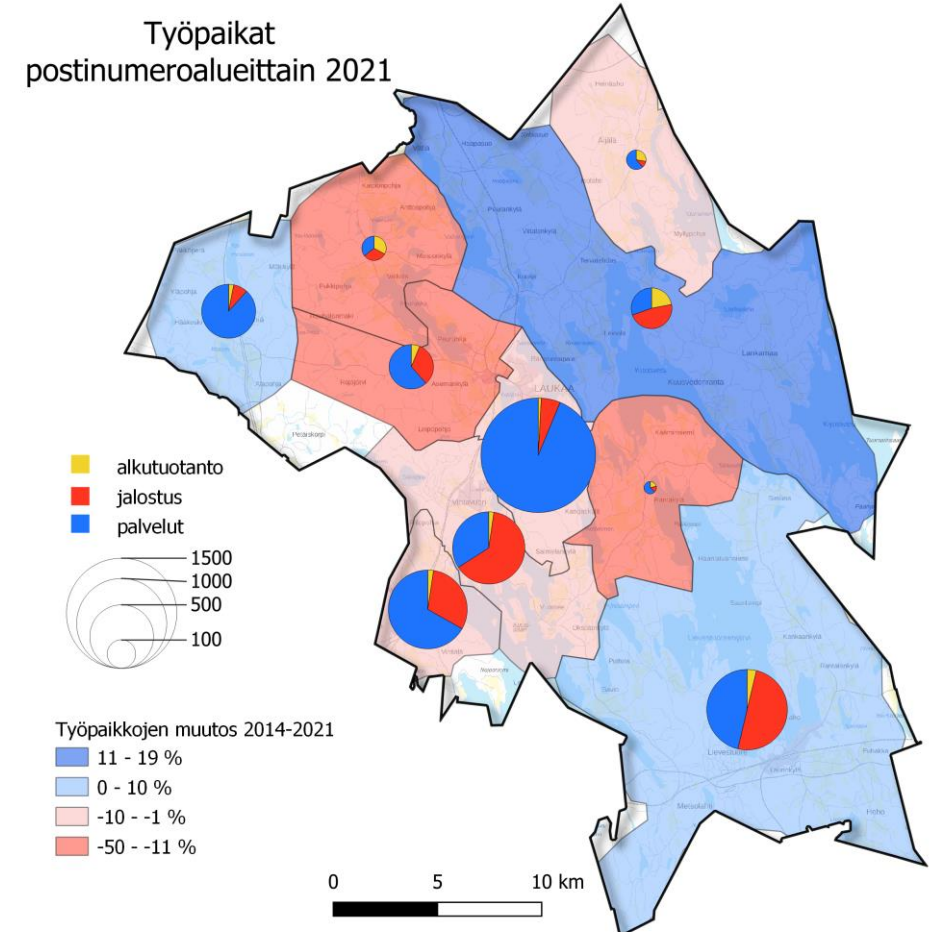

TAAJAMA- JA KYLÄPROFILOINTI – TYÖPAIKAT

Työpaikat keskittyvät erityisesti taajamiin. Moni asukas käy töissä myös naapurikunnissa, erityisesti Jyväskylässä. Postinumeroalueittain tarkasteltuna Vehniä on Laukaan ainoa työpaikkaomavarainen alue (116 %). Kirkonkylän työpaikkaomavaraisuusaste on noin 75 %, muissa taajamissa 55-65 %.

Kirkonkylän työpaikkarakenne on palveluvaltaisin. Palvelutyöpaikkoja on paljon myös Vehniällä. Jalostuksen työpaikkoja on lukumäärällisesti ja suhteellisesti eniten Vihtavuorella ja Lievestuoreella.

Työpaikkojen määrä on ollut Vehniää, Lievestuoretta ja Kuusaata lukuun ottamatta laskussa.

TAAJAMA- JA KYLÄPROFILOINTI

Kirkonkylä

- Vuosina 2013-2022 Laukaan asuntorakentamisesta yli puolet (58 %) kohdistui Kirkonkylän alueelle. Noin puolet valmistuneista asunnoista on kerrostaloissa.
- Kunnan kaavavaranto on omakotitonttien osalta hyvä, kerrostalotonttien osalta kohtalainen. Omakotitontteja on tällä hetkellä tarjolla mm. Lahnajärvellä ja taajaman pohjoisosassa.
- Työpaikkarakentamisen kaavavarantoa on niukasti. Joitakin rakennuspaikkoja on vapaana Rokkakankaalla.
- Kirkonkylän osayleiskaava valmistui 2020. Yleiskaavassa on varauduttu asumisen osoittamiseen 2500 uudelle asukkaalle vuoteen 2040 mennessä. Kerrostaloalue laajentuu Vuojärven itärannalle.
- Kirkonkylän keskustan kehittämissuunnitelma valmistui 2015. Tavoitteena on taajamakuvallisesti yhtenäinen, houkutteleva ja viihtyisä kaupan ja asuminen ympäristö. Keskustaa tiivistetään kaupunkimaisemmaksi kävely- ja pyöräily-ympäristöksi. Suunnitelmaa toteuttavia asemakaavoja on hyväksytty ja vireillä.
- Kirkonkylän sataman kehittämissuunnitelma valmistui 2017 ja sitä tarkentava suunnitelma 2021. Satamapuiston toimintaa kehitetään ja aluetta elävöitetään ympärivuotisilla toiminnoilla.
- Taajama laajentuu jatkossa etelän suuntaan. Keski-Laukaan pohjoisosan (osa-alue III Kirkonkylä-Vihtavuori) 2022 hyväksytyssä yleiskaavassa esitetään asemakaavoitettavaksi laajoja pientalovaltaisia alueita Kirkonkylän eteläpuolelta. Alue on taajamien välistä tiivistyvää aluetta. Kaavalla ratkaistaan kirkonkylän ja Vihtavuoren taajamien laajentuminen ja yhteen kasvaminen.

Laukaan kirkonkylän keskustan kehittämissuunnitelma, näkymä keskustaan lännestä päin katsottuna.

TAAJAMA- JA KYLÄPROFILOINTI

Vihtavuori

- Vuosina 2013-2022 Laukaan asuntorakentamisesta n. 10 % kohdistui Vihtavuoren taajamaan.
- Kaavavarantoa on niukasti niin asuin- kuin työpaikkarakentamisen osalta. Omakotitontteja on tarjolla tällä hetkellä vain Kuhamäen alueella.
- Vihtavuoren taajaman yleiskaava on vireillä (käynnistynyt 2022).
- Taajaman itäpuolella Kuhankosken asemakaava on hyväksytty keväällä 2023. Alueelle tulee uusia pientalotontteja ja samalla ratkaistaan Kuhankosken sotilasvirkatalon alueen uudiskäyttö.
- Haavistontien kehittämissuunnitelma on valmistunut 2020. Suunnitelmassa etsittiin alueen pääkadulle maankäyttöön ja taajamakuvaan ympäristön houkuttelevuutta lisääviä ideoita ja kehitysnäkymiä.
- Uusi koulukeskus valmistui 2021. Keskuksessa on myös kirjasto ja liikuntahalli.
- Työpaikkarakenne on jalostusvaltainen, teollistyöpaikkoja on noin kaksi kolmasosaa. Vihtavuoren teollisuusalueella on merkittävä räjähdde- ja puolustusvälineteollisuuden keskittymä, mikä osaltaan rajoittaa lähiympäristön maankäyttöä. Alueen yrityksiä ovat mm. Nammo, Forcit ja Adven. Alueelle laaditaan asemakaavaa (käynnistetty 2022).
- Keski-Laukaan pohjoisosan (osa-alue III Kirkonkylä-Vihtavuori) 2022 hyväksytyssä yleiskaavassa Kirkonkylän ja Vihtavuoren välinen alue tiivistyy pientalovaltaisilla asemakaavoitettavilla alueilla.

Ilmakuva Haavistontien alueesta Vihtavuorella.

TAAJAMA- JA KYLÄPROFILOINTI

Leppävesi

- Vuosina 2013-2022 Laukaan asuntorakentamisesta n. 10 % kohdistui Leppäveden taajamaan.
- Taajama on kehittynyt 2000-luvulla nopeasti ja rakentaminen on painottunut vahvasti asumiseen ja siihen liittyviin palveluihin. Myös yritysalueet ovat kasvaneet, sillä kysyntä Jyväskylän rajalla on vetovoimatekijä.
- Kaavavarantoa on hyvin niin asuin- kuin työpaikkarakentamisen osalta. Taajamassa on varaus kerrostalorakentamiseen ja Lintumäen asemakaavassa on varantoa myös työpaikkatonteille.
- Leppäveden taajaman yleiskaava on tulossa vireille 2024. Leppäveden liikuntapuiston asemakaava valmistui 2018. Näätämäen materiaalikeskuksen asemakaavoitus on käynnistetty 2023.
- Tiituspohjantien kehittämissuunnitelma on valmistunut 2020. Suunnitelmassa esitetään maankäytön osalta Leppäveden taajaman uusi keskusta-asumisen vaihtoehtoinen sekä katu- ja puistoalueiden ratkaisuihin. Tavoitteena on lisätä taajaman houkuttelevuutta ja monipuolistaa asumisen vaihtoehtoja.
- Leppäveden alueella on erityisesti palvelualan työpaikkoja sekä eri teollisuus- ja logistiikkatoimialojen työpaikkoja, mm. Kaukokiidon terminaali sijaitsee alueella. Lähellä on myös Seppälänkankaan yritysalue Jyväskylän puolella.
- Leppäveden lähialueet on yleiskaavoitettu, mikä mahdollistaa asutuksen tiivistämisen.
 - Keski-Laukaan eteläosan yleiskaava hyväksyttiin 2009.
 - Keski-Laukaan pohjoisosan yleiskaava (osa-alue II Leppävesi-Vihtasilta) hyväksyttiin 2014. Alue on taajamien välistä tiiviin kyläasutuksen aluetta. Uusia rakennuspaikkoja osoitetaan erityisesti Järvilinnan ja Vihtasillan alueille.
 - Leppävesijärven rantayleiskaavan päivitys (ehdotus keväällä 2023). Yleiskaavassa osoitetaan vakituisen asumisen vyöhyke (A) Vuonteelta Leppävedelle, jossa vapaa-ajan asuntojen käyttötarkoitus on mahdollista muuttaa vakituisesti, jos määräyksissä esitetyt ehdot täyttyvät.
 - Keski-Laukaan pohjoisosan yleiskaava (osa-alue I Horonpohja-Piilopohja-Kuukkala) hyväksyttiin 2021. Kaavassa osoitetaan uusia rakennuspaikkoja Leppäveden pohjoispuolelle ja työpaikka-alueita seututien 638 varteen.

Havainnekuva Leppäveden maankäytön ja liikenteen visiosta.

TAAJAMA- JA KYLÄPROFILOINTI

Lievestuore

- Vuosina 2013-2022 Laukaan asuntorakentamisesta 2 % kohdistui Lievestuoreen taajamaan. Väestökehitys on muista taajamista poiketen ollut laskevaa.
- Kaavavarantoa on kysyntään nähden runsaasti sekä asuin- että työpaikkarakentamiseen (sekä kunnan että yksityisessä omistuksessa). Työpaikkatontteja on Ysitien Sammon alueella ja Hohontien varressa. Kunnan omakotitontteja on tarjolla mm. Raita-ahon alueella.
- Lievestuoreen taajaman yleiskaava on tulossa vireille 2026. Taajaman länsipuolella on voimassa Lievestuore-Kelkkämäki osayleiskaava. Kelkkämäen alueelle on vireillä asemakaava, jolla kehitetään aluetta työpaikka-alueena.
- Lievestuoreen keskustan kehittämissuunnitelma valmistui 2017. Tavoitteena on lisätä keskustan elin- ja vetovoimaisuutta ja luoda taajamakuvallisesti yhtenäinen, houkutteleva ja viihtyisä kaupan ja asumisen ympäristö sekä kytkeä Lievestuoreenjärven ranta-alue ja satama osaksi taajamakeskustaa.

- Keskustan kehittämissuunnitelman jatkoksi on laadittu taajaman pääkadun Liepeentien kehittämissuunnitelma 2022. Asemakaavamuutos on vireillä Liepeentien alueella.
- Haarlan rannan asemakaavamuutos vireillä (käynnistetty 2018). Kaavassa tutkitaan mahdollisuutta lisätä asuinrakentamista vesistön välittömään läheisyyteen ja satama-alueen kehittämiseen.
- Työpaikkajakauma on jalostusvaltainen, noin puolet on teollistyöpaikkoja. Suurimpia yrityksiä ovat Millog Oy, Senop Oy, Aurajoki Oy ja Högforssteka Oy.
- Vt 9:n kehittäminen tuo lisämahdollisuuksia yritysalueiden vetovoiman lisäämiseen

Havainnekuva Lievestuoreen keskustan kehittämissuunnitelmasta.

TAAJAMA- JA KYLÄPROFILOINTI

Vehniä

- Vehniä on kunnan vilkkaimpia maaseutukyliä, jonka vetovoimaisuutta on lisännyt mm. VT 4:n uudistaminen, Tikkakosken alueen kehittyminen ja suuret investoinnit Äänekoskella. Alueelle luonteenomaista on maaseutumainen ympäristö, jonne on viime vuosikymmeninä muodostunut paikoitellen runsastakin omakotiasutusta. Toisaalta alue on myös valtatie varteen ja lentoaseman läheisyyteen sijoittuvaa kehittyvää teollisuus- ja työpaikka- aluetta, jolla on erityisesti logistiikkaan liittyvää toimintaa (mm. Lidlin logistiikkakeskus).
- Vehniän eteläosan yleiskaava hyväksyttiin 2018. Kaavassa uusia rakennuspaikkoja on erityisesti VT 4:n länsipuolella keskeisellä kyläalueella sekä runsaasti työpaikka-alueita VT 4:ään ja rinnakkaistiehen tukeutuen. Vehniän pohjoisosan yleiskaava on vireillä. Kaava laaditaan asumiseen painottuvana kyläyleiskaavana.
- Työpaikkarakentamisen tonttivarantoa on Laukaanportin alueella. Laukaanportin kehittämissuunnitelma valmistui 2022. Työpaikka- aluetta on tarkoitus asemakaavoittaa myös VT 4:n itäpuolelle. Vehniä on Laukaan ainoa työpaikkaomavarainen alue.
- Moottoritien valmistuttua Vehniältä on nopea yhteys Jyväskylään. Joukkoliikennettä on melko hyvin (Jyväskylä-Äänekoski). Alue on osittain Tikkakosken lentoaseman melualueella. Rinnakkaistie halkaisee kyläaluetta.
- Väestönkehitys on ollut vakaata. Kylällä on koulu ja päiväkoti. Alueella on kylätalo Himma, jossa on myös kuntosali. Kylällä on talkoohenkeä ja naapuriaputoimintaa. Kyläalue on vesihuollon piirissä.
- Kyläsuunnitelmaa ollaan päivittämässä.

Havainnekuva Laukaanportin alueen kehittämissuunnitelmasta.

TAAJAMA- JA KYLÄPROFILOINTI

Valkola

- Alueelle laaditaan kyläsuunnitelmaa.
- Kyläyhdistys välittää tontteja.
- Alueella toimii kalanviljelylaitos.
- Hitonhaudan luonto- ja matkailukohde lähellä.
- Kyläkoulu

Haapala-Vatia

- Haapalan ja Vatian keskeinen kyläalue on vesihuollon piirissä.
- Kyläkoulu Haapalassa

Lankamaa

- Alueella on maa- ja metsätaloutta sekä pienimuotoista yritystoimintaa.

Äijälä

- Keskeinen kyläalue on vesihuollon piirissä.
- Alueella on maa- ja metsätaloutta sekä pienimuotoista yritystoimintaa.
- Tontteja yksityisillä.
- Kyläkoulu ja päiväkoti

Kuusa

- Kuusan kyläleiskaava on hyväksytty 2001. Kaavaan on osoitettu rakennuspaikkoja. Asutus on tiivistynyt 2000-luvulla.
- Keiteleen kanava ja Kuusan sulku sijaitsevat kylässä, maantie 637 kulkee kylän läpi. Jalankulun ja pyöräilyn väylä kirkonkylältä Kuusaaseen valmistuu syksyllä 2023. Kylässä toimii Kanavateatteri. Maaseutumatkailua on kehitetty. Alueella on mm. reittejä ja lähistöllä Saraakallion kalliomaalaukset.
- Kyläalue on vesihuollon piirissä.
- Kyläkoulu

TAAJAMA- JA KYLÄPROFILOINTI

Tarvaala

- Kuhanniemen-Tarvaalan ranta- ja kyläyleiskaava on hyväksytty 2010. Kaavassa on uusia vakituisen asumisen rakennuspaikkoja, pääosin kyläalueella.
- Yksityisten tontteja on myynnissä.
- Kylän väkiluku on kasvussa.
- Alueella on maa- ja metsätaloutta ja pienimuotoista yritystoimintaa. Kylällä toimii kyläkauppa ja saluuna.

Kuhaniemi

- Kuhanniemen-Tarvaalan ranta- ja kyläyleiskaava on hyväksytty 2010. Kaavassa on uusia vakituisen asumisen rakennuspaikkoja, pääosin kyläalueella. Alue on pääosin vesihuollon piirissä.
- Kylän väkiluku on voimakkaassa kasvussa. Kyläkoulu.
- Alueella on maa- ja metsätaloutta ja pienimuotoista yritystoimintaa.

Vuontee

- Kanavareitin rantayleiskaava (osa-alue III) hyväksytty 2001 ja Leppäveden rantaosayleiskaava 2004. Leppävesijärven rantayleiskaavan päivitys (ehdotus keväällä 2023). Yleiskaavassa osoitetaan vakituisen asumisen vyöhyke (A) Vuonteelta Leppävedelle, jossa vapaa-ajan asuntojen käyttötarkoitus on mahdollista muuttaa vakituiseksi, jos määräyksissä esitetyt ehdot täyttyvät.
- Alueen läpi kulkevaa tietä on parannettu, mm. uusi silta ja kevyen liikenteen väylä.
- Uusi Satavuon koulu
- Alueella toiminut avovankila on lopettanut toimintansa. Alueelle laaditaan Pernasaaren asemakaavaa, joka mahdollistaa asumisen ja yritystoiminnan kehittämisen (kaavaluonnos 2023).
- Vuonteen vähähiilinen asuinalue noin 20 pientalolle on suunnitteilla.
- Alue on vesihuollon piirissä. Alueella on maa- ja metsätaloutta sekä pienimuotoista yritystoimintaa. Kyläselvitys (Savio-Vuontee) on tehty.

TAAJAMA- JA KYLÄPROFILOINTI

Savio

- Lievestuoreenjärven rantaosayleiskaava (2001) koskee pientä osaa alueen itäreunasta. Leppäveden rantaosayleiskaava (2004) koskee pientä osaa alueen länsireunasta. Leppävesijärven rantayleiskaavan päivitys (ehdotus keväällä 2023). Kyläselvitys (Savio-Vuontee) tehty.
- Alue on pääosin vesihuollon piirissä. Uusi Satavuon koulu on noin 5 km etäisyydellä.
- Hyppäänvuoren ja Mustavuoren luonto- ja virkistyskohteet lähietäisyydellä.
- Maakuntakaava mahdollistaa materiaalikeskuksen kehittämisen Mörkökorpeen.

Hoho

- Alue on vesihuollon piirissä.
- Lievestuoreen palvelut ovat saatavilla lähietäisyydellä.

Metsolahti

- Alue on vesihuollon piirissä.
- Lievestuoreen palvelut ovat saatavilla lähietäisyydellä.

TAAJAMA- JA KYLÄPROFILOINTI

Taajamat ja kylät luokitellaan neljään luokkaan:

KUNTAKESKUS

Laukaan kirkonkylä

KEHITTYVÄT TAAJAMAT

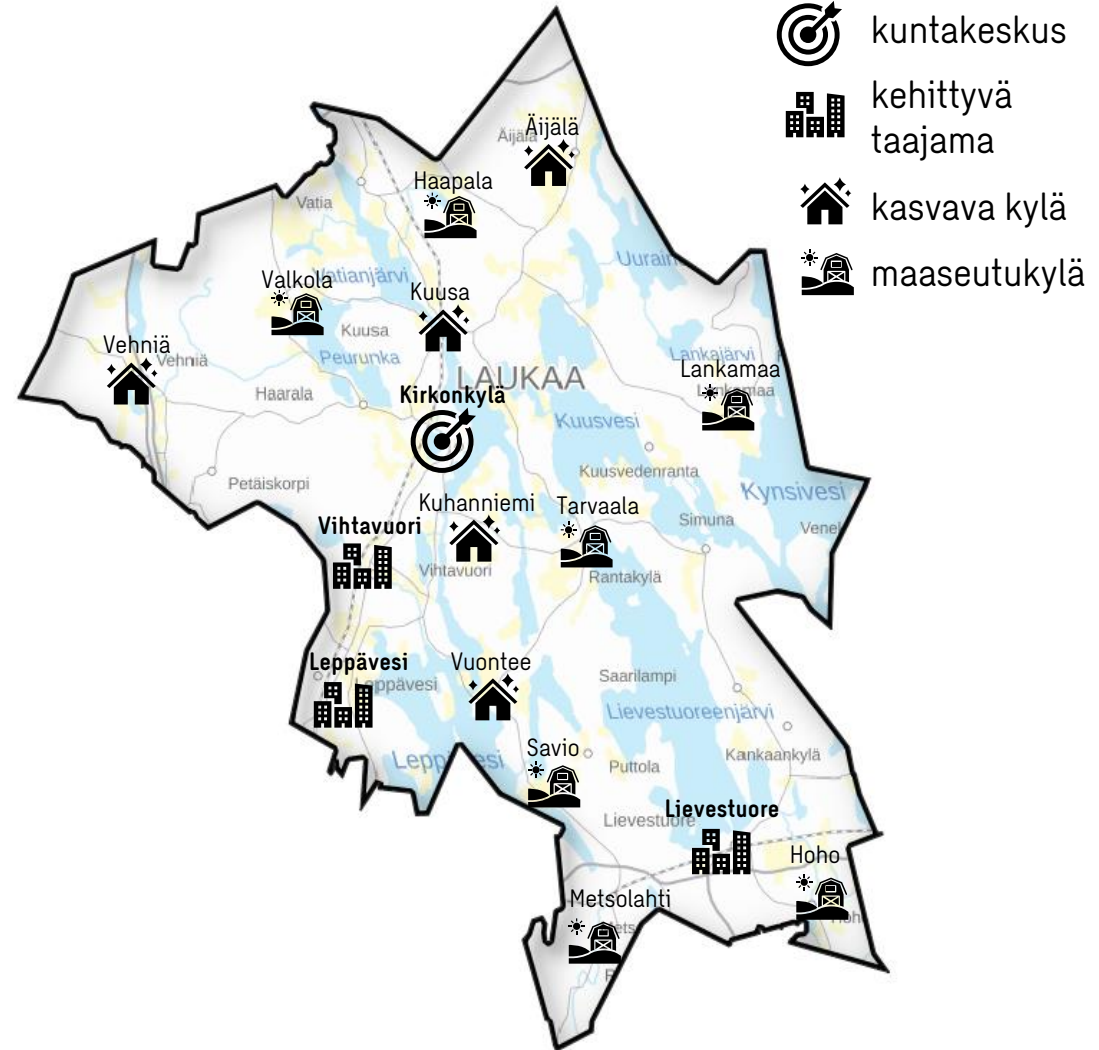
Vihtavuori
Leppävesi
Lievestuore

KASVAVAT KYLÄT

Vehniä
Kuusa
Kuhanniemi
Vuontee
Äijälä (?)

MAASEUTUKYLÄT

Valkola
Haapala
Lankamaa
Tarvaala
Savio
Metsolahti
Hoho

TAAJAMA- JA KYLÄPROFILOINTI – YHTEENVETO

	Tyyppi	Maakunta-kaava	MAL-kehityskuva	Vahvuudet	Heikkoudet
Kirkonkylä	Kuntakeskus	Kuntakeskus, keskusta-toimintojen alakeskus, seudullisesti merkittävä tiivistettävä taajama	Aluekeskus, tiivistyvä keskus, kaupunkimainen taajama, täydentyvä taajama	<ul style="list-style-type: none"> • Aluekeskus kasvavan keskuskaupungin lähellä • Monipuolinen palvelutarjonta, myös palvelutyöpaikkoja • Asukasluku kasvussa, suurin osa asuntorakentamisesta kohdistuu kirkonkylään, erityisesti kerrostalotuotantoa • Monipuolisimmat asumisen vaihtoehdot • Keskustan kehittäminen kaupunkimaisempaan suuntaan ja sataman alueen kehittäminen tuo toteutuessaan uutta vetovoimaa 	<ul style="list-style-type: none"> • Työpaikkarakentamisen kaavavarantoa on niukasti
Vihtavuori	Kehittyvä taajama	Kunta-/palvelukeskus	Paikalliskeskus, täydentyvä taajama, suuri seudullisesti merkittävä työpaikka-alue	<ul style="list-style-type: none"> • Vetovoimainen taajama, jossa on monipuolinen palvelutarjonta • Työpaikkoja erityisesti kehittyvässä teollisuudessa • Taajamassa historiallista ympäristöä (rky) • Taajaman keskustan kehittäminen lisää viihtyisyyttä ja vetovoimaa 	<ul style="list-style-type: none"> • Seveso-laitos rajoittaa maankäyttöä • Kaavavarantoa niukasti asuin- ja työpaikkarakentamiseen

TAAJAMA- JA KYLÄPROFILOINTI – YHTEENVETO

	Tyyppi	Maakunta- kaava	MAL- kehityskuva	Vahvuudet	Heikkoudet
Leppävesi	Kehittyvä taajama	Kunta-/palvelukeskus	Paikalliskeskus, täydentyvä taajama	<ul style="list-style-type: none"> Vetovoimainen taajama monipuolisine palveluineen Sijainti Jyväskylän rajan tuntumassa Kohtalainen tonttivaranto asumisen ja yritystoiminnan kehittämiseen. 	<ul style="list-style-type: none"> Nykyisellään keskusta on hajanainen ja jäsentymätön Kehittämistä rajoittavat liikenneväylät, kuntaraja, kulttuurimaisema-alue ja Seveso-laitos.
Lievestuore	Kehittyvä taajama	Kunta-/palvelukeskus	Paikalliskeskus, täydentyvä taajama	<ul style="list-style-type: none"> Valtatien 9 parantamista suunnitellaan, myös valtion näkökulmasta tärkeä tieyhteys Ohikulkuliikennettä paljon, näkyvä työpaikka-, palvelu- ja liikerakentamisen paikka Varantoa asumiselle ja työpaikoille on runsaasti, sopeutettava kysyntään Keskustan ja ranta-alueen kehittäminen lisää toteutuessaan viihtyisyyttä ja vetovoimaa 	<ul style="list-style-type: none"> Väestökehitys on ollut negatiivista, taajamassa ei ole ollut juurikaan asuntorakentamista Palvelurakenne heikko Sijainti erillään muusta kunnan rakenteesta

TAAJAMA- JA KYLÄPROFILOINTI – YHTEENVETO

	Tyyppi	Maakunta- kaava	MAL- kehityskuva	Vahvuudet	Heikkoudet
Vehniä	Kasvava kylä	Monipuolinen työpaikka-alue		<ul style="list-style-type: none"> Hyvä saavutettavuus (moottoritie, joukkoliikenne, pyöräily, lentoliikenne) Työpaikkaomavarainen kylä Näkyvällä paikalla ja hyvällä sijainnilla työpaikkarakentamiselle, paljon ohikulkuliikennettä Vakaa ja riittävän suuri väestöpohja palveluita ja elinvoimaisuutta ajatellen 	<ul style="list-style-type: none"> Asumista rajoittavat sijainti Tikkakosken lentoaseman melualueen läheisyydessä, myös moottoritie ja vilkas liikenne aiheuttavat melua
Kuusa	Kasvava kylä			<ul style="list-style-type: none"> Sijainti Kirkonkylän palveluiden läheisyydessä Matkailupalveluita 	<ul style="list-style-type: none"> Väestönkehitys kääntynyt laskusuuntaan, väestöpohja kuitenkin vakaa
Kuhanniemi	Kasvava kylä			<ul style="list-style-type: none"> Väestö voimakkaassa kasvussa Sijainti Kirkonkylän palveluiden läheisyydessä, oma kyläkoulu 	
Vuontee	Kasvava kylä			<ul style="list-style-type: none"> Väestöltään vakaa tai kasvava alue, kehittämistä tehdään Uusi kyläkoulu lisää vetovoimaa Tieyhteyttä parannettu 	
Äijälä	Kasvava kylä /maaseutukylä			<ul style="list-style-type: none"> Kyläkoulu ja päiväkotia Suolahden työssäkäyntialuetta, myös Suolahden palvelut kohtuullisen matkan etäisyydellä. 	<ul style="list-style-type: none"> Sijainti etäällä Laukaan taajamista ja niiden palveluista

TAAJAMA- JA KYLÄPROFILOINTI – YHTEENVETO

	Tyyppi	Maakunta- kaava	MAL- kehityskuva	Vahvuudet	Heikkoudet
Savio	Maaseutukylä			<ul style="list-style-type: none"> Väestö on kasvanut suhteellisesti erittäin voimakkaasti Satavuon uusi koulu lähietäisyydellä 	
Valkola	Maaseutukylä			<ul style="list-style-type: none"> Kyläkoulu 	<ul style="list-style-type: none"> Väestökehitys ollut negatiivista
Haapala	Maaseutukylä			<ul style="list-style-type: none"> Kyläkoulu 	<ul style="list-style-type: none"> Väestönkehitys ollut negatiivista
Lankamaa	Maaseutukylä				<ul style="list-style-type: none"> Sijainti etäällä palveluista
Tarvaala	Maaseutukylä			<ul style="list-style-type: none"> Väestö ollut viime vuosina kasvussa 	<ul style="list-style-type: none"> Vesihuollon puuttuminen Sijainti varsin etäällä palveluista
Hoho	Maaseutukylä			<ul style="list-style-type: none"> Lievestuoreen palvelut saatavilla lähietäisyydellä 	
Metsolahti	Maaseutukylä			<ul style="list-style-type: none"> Lievestuoreen palvelut saatavilla lähietäisyydellä 	

TAAJAMIEN JA KYLIEN KEHITTÄMISEN LINJAUKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

KUNTAKESKUS JA KEHITTYVÄT TAAJAMAT

- Suurin osa väestönkasvusta ohjataan taajama-alueille palveluiden, joukkoliikenteen ja olevan kunnallistekniikan lähelle.
- Monipuolinen palveluvalikoima kaikissa neljässä taajamassa mahdollistaa sujuvan arjen ja lyhyet asiointimatkat taajamaväestölle sekä tarjoaa kohtuullisella etäisyydellä olevat palvelut myös kylien ja haja-asutusalueiden asukkaille.
- Taajamia kehitetään ensisijaisesti niiden nykyistä rakennetta tiivistämällä ja eheyttämällä. Taajamien laajeneminen Leppävesi-Kirkonkylä-vyöhykkeellä yleiskaavojen mukaisesti. Lievealueiden kylärakenne sulautuu ajan mittaan osaksi taajamarakennetta. Lievealueiden maankäyttö ja liittyminen taajamarakenteeseen tulee ratkaista kaavoituksen keinoin
- Maanhankinta ja asemakaavoitus kohdistetaan olemassa oleviin taajamiin ja yleiskaavoissa osoitetuille asemakaavan laajenemisalueille. Taajamien tontinluovutus ja asuinrakentaminen sovitetaan kysyntään.

KASVAVAT KYLÄT

- Kyläalueiden kehittämisen tulee olla hallittua sekä yhdyskuntarakenteen että kuntatalouden näkökulmasta.
- Kehitetään suurimpia kyliä, joissa on riittävä asukaspohja ylläpitämään palveluita. Uutta asumista pyritään ohjaamaan kyläalueille palveluiden kannalta edullisesti. Kylissä uusi rakentaminen on tule ohjata erityisesti kyläkeskuksiin, eri liikkumismuotojen kannalta hyvin saavutettaville alueille ja olevan kunnallistekniikan lähelle.
- Hajarakentamista ohjataan kyliin, mikä estää yhdyskuntarakenteen hajautumista, palvelutarjonnan vaikeutumista sekä metsä- ja virkistysalueiden pirstoutumista.
- Vehniällä ja Kuusassa kasvu tapahtuu yleiskaavojen mukaisesti. Vuonteen ja Savion alueella voidaan jatkossa harkita yleiskaavoittamista, jos nykyistä suurempaa rakentamispainetta ilmenee. Kuusan kyläkaava päivitetään tarvittaessa.

MAASEUTUKYLÄT

- Tarjotaan monipuolisia vaihtoehtoisia asumismahdollisuuksia verkkaisemman kehityksen alueilla maatalouselinkeinoon tukeutuen. Maankäytön kehittämisessä turvataan maa - ja metsätalouden toimintaedellytykset sekä nykyisten peltoalueiden säilyminen maatalouskäytössä. Tämä parantaa myös kotimaista huoltovarmuutta ja lähiruokatuotantoa
- Maaseutukylissäkin uusi rakentaminen tulee ensisijaisesti ohjata kyläkeskuksiin ja olevan kunnallistekniikan lähelle.
- Kannustetaan erityisesti omaehtoiseen kehittämiseen.

LAUKAAN RAKENNEMALLIN
PÄIVITYSTYÖ

HAJARAKENTAMISEN
OHJAUSMALLIN PERIAATTEET

HAJARAKENTAMISEN OHJAUSMALLI

SISÄLTÖ

- Hajarakentamisen ohjausmallissa esitetään periaatteet taajamien ja kylien ulkopuolelle tapahtuvan rakentamisen sijoittumiselle
- Malli ohjaa ensisijaisesti uusien asuinpaikkojen, mutta myös toimitilarakentamisen sijoittumista huomioiden edullisuustekijät, vetovoimatekijät ja rajoitteet
- Huomioitavina tekijöinä **kuntatalous**, olemassa oleva **infrastruktuuri** ja **palvelurakenne**, **omavaraisuus** ja **huoltovarmuus**, **maa- ja metsätalous** hiilinieluineen sekä **virkistysalueet**
- Hajarakentamisen ohjausmalli tukee ja täydentää Laukaan maankäytön rakennemallin strategista kehityskuvaa ilman tarkkoja alue- tai paikkarakajauksia
- Kunnan tehtävänä on ohjata rakentamisen sijoittumista. Malli on välttämätön, jotta rakentaminen kohdistuu yhdyskuntarakenteen, infran, palveluiden kannalta järkevästi. Ohjauksella on myönteisiä vaikutuksia niin kuntatalouteen kuin ilmastonmuutoksen hillintäänkin. Koko laajaa kuntaa ei voida kaavoittaa, vaan rakentamista tulee keskittää ensisijaisesti taajama- ja kyläalueille, joissa on valmista infraa ja palveluita.

HAJARAKENTAMISEN OHJAUSMALLI – Edullisuustekijät

- Olemassa olevia taajamia ja kyliä täydentävä tai niiden lähialueelle sijoittuva rakentaminen tuottaa tutkitusti positiivisen nettovaikutuksen kunnan taloudelle
 - Kaavavarannon hyödyntäminen
- Valmiin kunnallistekniikan, kuten vesihuoltoverkoston tai vesiosuuskuntien hyödyntäminen, tieverkkoon sekä kävelyn ja pyöräilyn verkostoon liittyminen
- Laukaan kylien ja taajamien monipuolisen palveluverkoston hyödyntäminen, lyhyemmät koulumatkat/-kuljetukset, hyvinvointipalvelut
- Yritystonttien sijoittuminen liikenneväylien läheisyyteen logistiikan ja työvoiman liikkuvuuden kannalta edullista
- Laukaan vahva maataloussektori tarjoaa toimintaedellytyksiä jatkojalostukseen erikoistuvalla yritystoiminnalla

Toimenpiteet

Rakennuspaikkojen
osoittaminen kylien
ja taajamien
tuntumaan

Tukeutuminen
valmiiseen
kunnallistekniikkaan

Palveluverkoston
hyödyntäminen

Rakentamisen
sijoittaminen
liikenteellisesti
saavutettavasti

HAJARAKENTAMISEN OHJAUSMALLI – Vetovoimatekijät

- Maaseutumainen rauha palveluiden, luonnon ja kulttuurin keskellä
- Taajamien ja kylien hyvät peruspalvelut: koulut, hyvinvointipalvelut, kirjastotoimi, kaupalliset palvelut & ravintolat, liikunta- ja kulttuuritarjonta
- Toimiva infrastruktuuri, liikenneyhteydet, kävely & pyöräily, internetyhteydet yritystoiminnalle ja etätöille
- Monipuoliset vapaa-ajan mahdollisuudet, virkistys- ja viheralueet, luonto, vesireitit ja rannat, matkailupalvelut
- Arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja maisema-alueiden läheisyys, maaseutumaisemat ja -ympäristöt
- Yritystoiminnan tukitoiminnot: tonttivaranto, olemassa olevat toimitilat, käyttötarkoitusten muutokset
- Työvoiman saatavuus houkuttelee yritystoimintaa, yritystoiminta puolestaan asukkaita, joten molempien vetovoimaan syytä panostaa

Toimenpiteet

Palveluverkoston
ylläpito,
kehittäminen &
erikoistuminen

Tietoliikenteen &
monipuolisten
liikkumistapojen
vahvistaminen

Virkistys-, luonto-,
kulttuuri- &
kaupallisten
palveluiden
vahvistaminen

Yritystoiminnan
houkuttelu,
koordinointi &
esteiden
purkaminen

HAJARAKENTAMISEN OHJAUSMALLI – Rajoitteet

- Uuden infrastruktuurin rakentamiskustannukset: tieverkko, vesihuolto, tietoliikenne
- Pidentyvät koulukuljetukset & muun joukkoliikenteen kannattamattomuus, kotihoidon asiointimatkat, taajamiin ja kyliin keskittyneiden palvelujen huono saavutettavuus
- Arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja maisema-alueiden sekä luonto- ja pohjavesialueiden vaaliminen, rakentamisrajoitukset
- Yhtenäisten metsäalueiden ja viljelyaukeiden säilyttäminen, vesivarojen suojelu -> hiilinielujen ja omavaraisuuden varmistaminen
- Topografian, maaperän, muun maankäytön asettamat rajoitteet rakentamiselle

Toimenpiteet

Infrainvestointien tarkka suunnittelu & ohjelmointi

Kulttuuri-, maisema- ja luontoalueiden tunnistaminen, ohjeistuksen tarkentaminen

Metsäalueiden & viljelyaukeiden rakentamisen rajoitusmääräykset

Topografian, maaperän ja maankäytön profilointi

LAUKAAN RAKENNEMALLIN
PÄIVITYSTYÖ

HAJARAKENTAMISEN
OHJAUSMALLIN ARVIOINTI

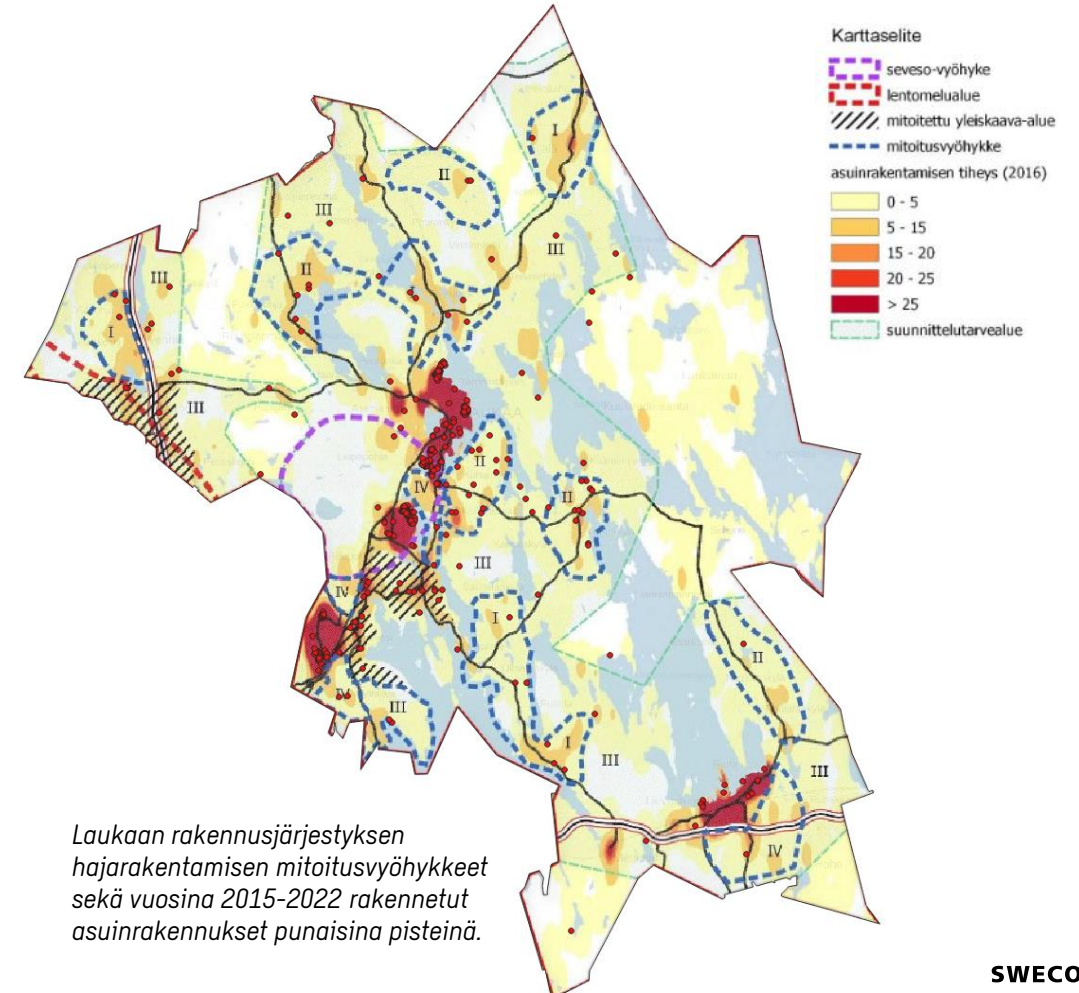
HAJARAKENTAMISEN OHJAUSMALLIN ARVIOINTI

Laukaan nykyisessä rakennusjärjestyksessä hajarakentamisen rakennusoikeus mitoitetaan suunnittelutarvealueen kuivan maan alueella vyöhykeperusteisesti. Poikkeuksena ovat niiden yleiskaavojen alueet, joissa rakennusoikeus on mitoitettu.

Rakennusoikeus määritellään emättilaperiaatteella (poikkileikkausajankohta 1.1.2000) huomioimalla tilan nykyinen pinta-ala ranta-alueiden ulkopuolella. Rakennuspaikkojen lukumäärän määrittelevä mitoitus sidotaan edullisuusvyöhykkeisiin (viereisellä kartalla) siten, että edullisemmille alueille voi muodostaa enemmän rakennuspaikkoja kuin vähemmän edullisille alueille.

- *Vyöhyke I: Rakennemallin mukaiset kasvavat kylät (Äijälä, Vehniä, Kuusa, Vuontee, Savio). Koulutäisyys alle 3 km tai koulukuljetuksen piirissä olevat alueet.*
- *Vyöhyke II: Muut sijainniltaan ja liikenneyhteyksiltään edulliset kyläalueet, joilla on ennestään melko runsaasti ympärivuotista asutusta ja mahdollisesti vesiosuuskunta (Valkola, Haapala, Saarilampi, Tarvaala)*
- *Vyöhyke III: Syrjäisemmät alueet sekä alueet, jotka ovat mahdollisia taajaman laajenemissuuntia.*
- *Vyöhyke IV: Tulevat taajamavarausten alueet.*

Vyöhyke	Rakennuspaikkojen lukumäärä / emättilan pinta-ala				
	1	2	3	4	5
I	0,5-2 ha	2-4	4-10	10-20	> 20
II	0,5-5 ha	5-10	10-30	> 30	
III	2 -10 ha	10-25	25-50	> 50	
IV	4 ha	-	-		

HAJARAKENTAMISEN OHJAUSMALLIN ARVIOINTI

Yhdyskuntarakenne ja liikenneverkko

- Alueiden sijainti yhdyskuntarakenteessa on huomioitu ohjausmallin mitoitusvyöhykkeissä. I-vyöhykkeen alueet sijaitsevat taajamien lähialueilla tai valta- ja seututeiden varsilla. Osa II-vyöhykkeen alueista sijaitsee liikkumisen kannalta huonommin saavutettavilla alueilla.
- Osalta suuremman mitoituksen alueista asiointietäisyydet palveluihin muodostuvat pitkiksi eikä joukkoliikenneyhteyttä ole (mm. Äijälä ja Savio).

Kuntatalous

- Ohjausmallissa on huomioitu kouluverkko. Isomman mitoituksen alueet sijaitsevat koulujen läheisyydessä, mikä tuo osaltaan säästöjä koulukuljetuksissa. Osan kyläkouluista oppilasmäärät ovat nyt ja tulevina vuosina laskussa, mikä tuo tarvetta arvioida palveluverkkoa uudelleen.
- Kuntatalouden kannalta on edullisempaa hyödyntää olemassa olevaa infrastruktuuria ja tehostaa sen käyttöä. Oleva kunnallistekniikka on huomioitu mitoitusvyöhykkeissä. Suuri osa haja-asutusalueiden rakentamisesta onkin viime vuosina kohdistunut I- ja II-vyöhykkeiden alueille.
- Laukaan kunnan talous on ollut alijäämäinen ja valtuuston päätöksellä kunnan velkamäärää ei saa kasvattaa vuosina 2023-2030. Jatkossa asutusta tulisi ohjata vielä nykyistäkin enemmän hyödyntämään jo olemassa olevaa kaavavarantoa, kuntainfraa, kustannustehokasta korjausrakentamista ja tiivistä yhdyskuntarakennetta. Rakennemallissa tulee etsiä ja tunnistaa mahdollisuuksia pienentää kuntainfran ylläpidon kustannuksia.

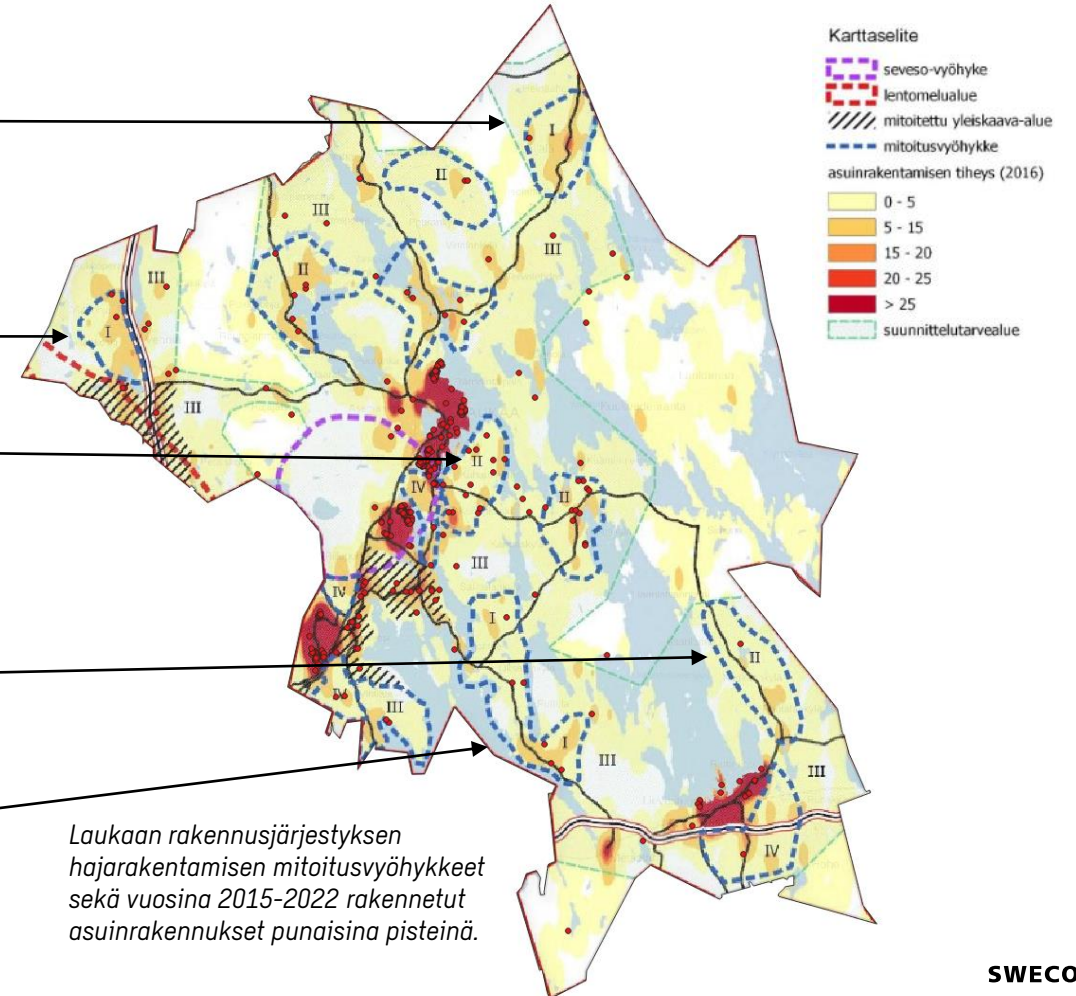
Maanomistajien tasapuolinen kohtelu

- Emätilaperiaatteen käyttäminen mitoituksessa edistää maanomistajien tasapuolista kohtelua.
- Rakennusjärjestys mahdollistaa kohtuullisuusharkinnan käytön, jos emätilaperiaate johtaa kohtuuttomaan lopputulokseen. Kohtuullisuusharkintaa tulee soveltaa maanomistajien tasapuolisen kohtelun lähtökohdista yhtenäisesti.
- Vyöhykemitoituksen käyttö on perusteltua yhdyskuntarakenteen kehittämisen näkökulmasta. Käytetty vyöhykemitoitus mahdollistaa rakentamisen myös syrjäisemmille alueille. Syrjäisemmät alueet ovat pääosin metsätalouuskäytössä eikä niille kohdistu rakentamispainetta. Taajaman lievealueiden maanomistajat (vyöhyke IV) todennäköisesti hyötyvät alueiden kaavoittamisesta tulevaisuudessa, vaikka ohjausmallissa tämänhetkinen mitoitus on muita alueita pienempi.

EHDOTETUT MUUTOKSET HAJARAKENTAMISEN OHJAUSMALLIIN

Ehdotetut muutokset:

- Äijälä I → II (?)
 - Rakentaminen vähäistä, koulua lukuun ottamatta muut palvelut kaukana. Kuitenkin Valtran ja biotuotetehtaan työssäkäyntialuetta ja Suolahden palvelut kohtuullisen lähellä.
 - Jos kouluverkkoselvityksessä koulu esitetään lakkautettavaksi, pudotetaan II-vyöhykkeeseen.
- Vehniä: rajauksen tarkistus
 - VT 4:n itäpuoli mukaan, laadittavan yleiskaavan mukaisesti
- Kuhanniemi: II → I, rajauksen tarkistus
 - Sijainti lähellä kuntakeskusta, lähikoulu, uutta rakentamista, väestöpohja kasvanut
 - Yleiskaavan päivittäminen
- Saarilampi: II → III
 - Rakentaminen vähäistä, palvelut kaukana, ei selkeää kyläaluetta
- Savio-Vuontee: jako I- ja II –vyöhykkeisiin, rajauksen tarkistus
 - Nykyinen I-vyöhykkeen alue on laaja ja esim. kouluetäisyys vaihtelee paljon. Vuonteen ydinalue I-vyöhykettä, Savion alue II-vyöhykettä.

A misty autumn landscape featuring a river with large rocks in the foreground. The background is filled with trees in various shades of yellow and orange, partially obscured by a light fog. A large, dark tree branch with some yellow leaves hangs from the top left corner.

LAUKAAN RAKENNEMALLIN
PÄIVITYSTYÖ

RANTARAKENTAMISEN
EDULLISUUSVYÖHYKKEET

RANTARAKENTAMISEN EDULLISUUSVYÖHYKETARKASTELU

TAVOITTEET

- Rantarakentamisen edullisuusvyöhyketarkastelu on rakennemallityön yhteydessä laadittu paikkatietopohjainen erillisselvitys, joka ohjaa:
 - Lopullisen rakennemallin ratkaisuja
 - Uusien yleis- ja asemakaavojen laatimista ja vanhojen uudistamista
 - Laukaan kunnan rakennusjärjestyksen uudistamista
 - Suunnittelutarveharkintaa ja poikkeamisten lupaharkintaa kunnan ranta-alueilla
 - Rakentamisen ohella myös metsä- ja maatalouden harjoittaminen on maaomaisuuden hyödyntämistä
- Edullisuusvyöhyketarkastelu on yleispiirteinen ohjaava malli, joka ei suoraan mahdollista käyttötarkoituksen muutoksia
 - Loma-asuntojen käyttötarkoituksen muutokset vakituiseen asumiseen ratkaistaan kaavoituksen ja luvituksen kautta
 - Tämän selvityksen ohella poikkeuslupaharkintaan vaikuttavat myös tarkemmat yksityiskohtaiset selvitykset esim. luontoarvoista, melusta, rakennusoikeudesta sekä muut mahdolliset maankäytön rajoitteet

RANTARAKENTAMISEN EDULLISUUSVYÖHYKETARKASTELU

TARKASTELUPERIAATTEET

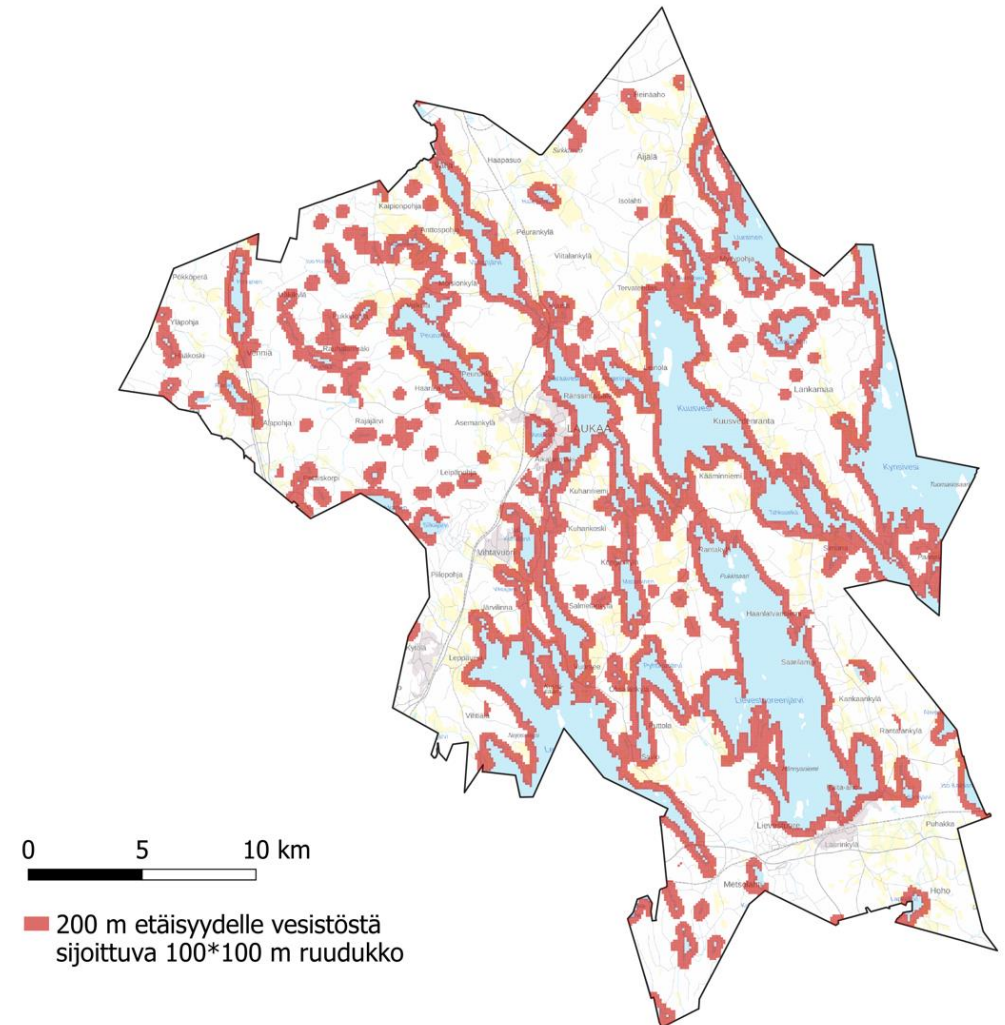
- Laukaan ranta-alueille sijoittuvaa vakituista asumista pyritään ohjaamaan ja sijoittamaan kuntatalouden ja yhdyskuntarakenteen kannalta järkevästi ja taloudellisesti huomioiden edullisuus- ja vetovoimatekijät sekä rajoitteet
- Edullisuutta on tarkasteltu suhteessa olemassa olevaan infrastruktuuriin ja yhdyskuntarakenteeseen sekä asumiseen ja julkisiin palveluihin
- Tarkastelussa on huomioitu myös rakentamista rajoittavat tekijät, kuten nykyiset maankäyttömuodot ja erilaiset suojele- ja rajoitusalueet, kuten Jyväskylän lentoaseman melualue
- Periaatteiden perusteella paikkatietotarkastelussa on tunnistettu vakituisen rantarakentamisen edullisuusvyöhykkeet eri teemojen osalta ja muodostettu niiden tulokset yhdistävän kokonaistarkastelun pohjalta vakituiselle asumiselle edulliset vyöhykkeet Laukaan kunnan vesistöjen ranta-alueilta.

RANTARAKENTAMISEN EDULLISUUSVYÖHYKETARKASTELU

EDULLISUUSVYÖHYKKEIDEN VALINTA

- Paikkatietotarkastelua varten Laukaan kunnan alueelle on luotu 100*100 metrin ruudukko, jonka jokainen ruutu on pisteytetty valittujen kriteerien perusteella seuraavasti:
 - Etäisyys kouluun tietä pitkin (3 tai 7 pistettä)
 - Sijainti yleisen tieverkon piirissä (2 pistettä)
 - Sijainti päivittäistavarakaupan läheisyydessä (2 tai 5 pistettä)
 - Sijainti joukkoliikennepysäkin läheisyydessä (2 pistettä)
 - Sijainti taajamassa tai kylässä (1 tai 5 pistettä)
 - Sijainti vesihuollon alueella (3 pistettä)
- Kriteerien perusteella jokaiselle ruudulle on laskettu yhteispisteet.
- Edullisuusvyöhykkeen muodostavat 50 % tai enemmän maksimipisteistä saaneet ruudut, jotka sijaitsevat edes osittain ranta-alueeksi määritellyllä 200 metrin etäisyydellä vesistöstä

RANTARAKENTAMISEN EDULLISUUSVYÖHYKETARKASTELU

EDULLISUUSTEKIJÄT

- Etäisyys tieverkostosta, tienrakennuksen/-parantamisen kustannukset
- Etäisyys vesihuoltoverkostosta, liittämisen- ja ylläpitokustannukset
- Koulukuljetuskustannukset
- Verotulot ja valtionosuudet
 - Kaikille arvioitavissa selkeät kustannus-/tulovaikutukset, jotka ovat pisteytettävissä

VETOVOIMATEKIJÄT

- Palvelutarjonta, asiointi- ja työmatkat
- Vapaa-ajan mahdollisuudet, virkistysalueet, vesireitit
- YKR-vyöhykkeet
 - Etäisyyksin perustuva pisteytysmalli

RAJOITTEET

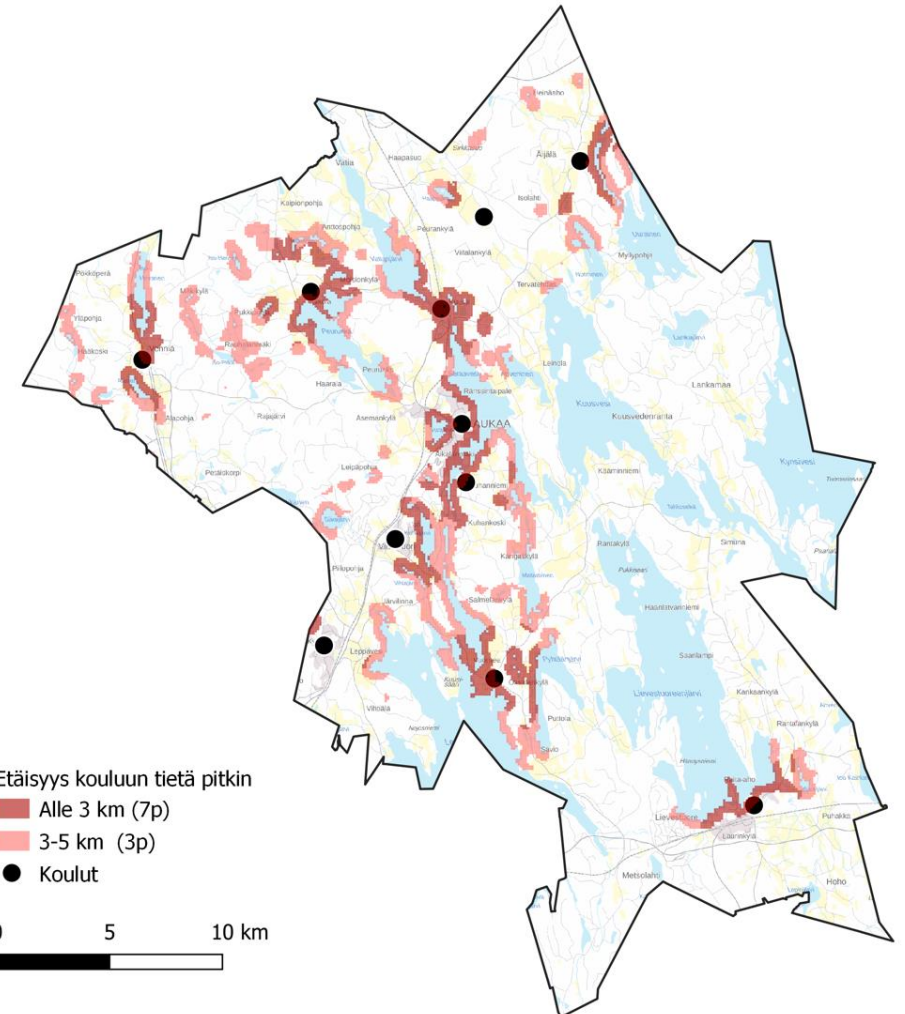
- Tarkastelussa on huomioitu ainoastaan sellaiset vesistöt, jotka sallivat kokonsa ja luonteensa puolesta rantarakentamisen sijoittumisen
 - Pienimmät lammet ja joet on jätetty analyysin ulkopuolelle
- Rajoittavia alueita, jotka on poistettu tarkastelusta ovat:
 - Melualueet, joita muodostuu yleisten teiden ja rata-alueiden varsille, Tikkakosken lentoaseman, Lievestuoreen tehdasalueen (rajaus maakuntakaavassa) ja moottoriradan ympäristöön
 - Luonnonsuojelulain mukaan perustetut luonnonsuojelualueet
 - Vihtavuoren ruutitehtaan lähiympäristö

RANTARAKENTAMISEN EDULLISUUSVYÖHYKETARKASTELU

Karttaa / analyysiä päivitetään kouluverkkoselvityksen pohjalta

ETÄISYYS KOULUUN TIETÄ PITKIN

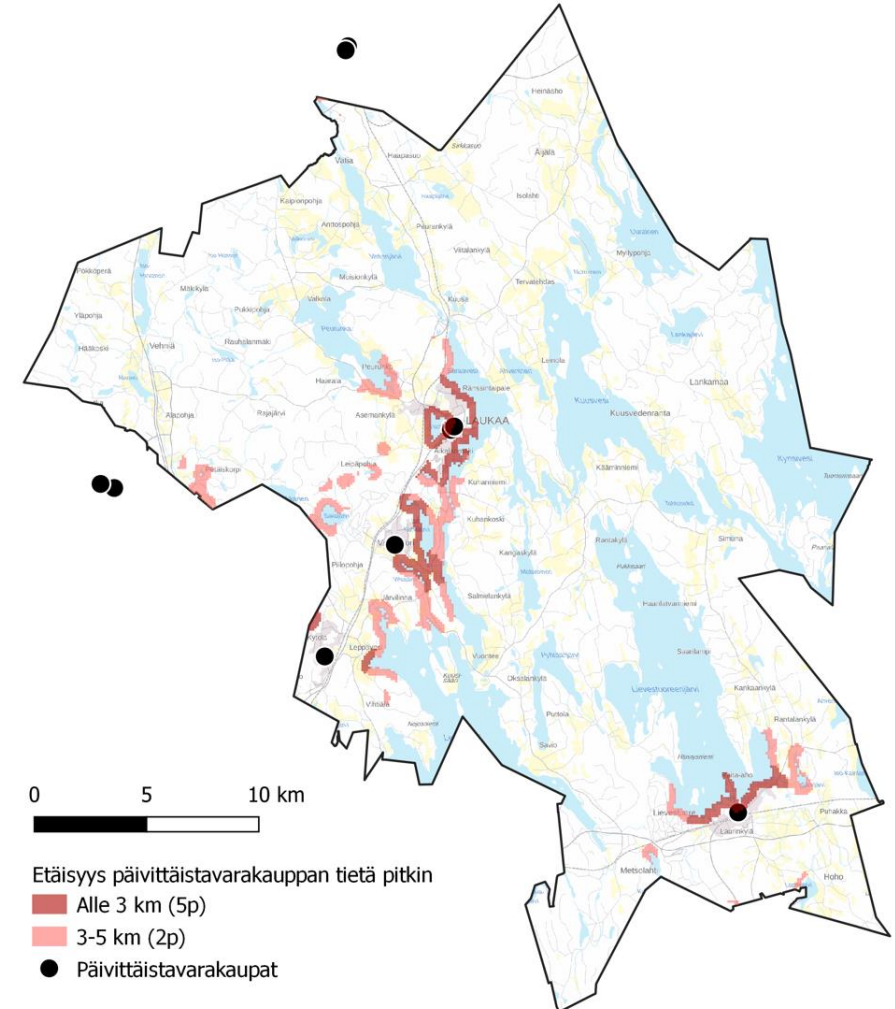
- Koulukuljetuskustannukset muodostavat kunnalle merkittävän menoerän (vuonna 2023 noin 1,7 milj euroa)
- Laukaan koulukuljetusperiaatteiden mukaisesti:
 - Esiopetuksen ja 1.-2. vuosiluokkien oppilaille järjestetään kuljetus yli 3 km:n matkoille
 - 3.-9. vuosiluokkien oppilaille järjestetään kuljetus yli 5 km:n matkoille
- Ruutu saa seitsemän (7) pistettä, mikäli se on alle 3 km etäisyydellä koulusta tietä pitkin
- Ruutu saa kolme (3) pistettä, mikäli se on 3-5 km etäisyydellä koulusta tietä pitkin
- Kouluverkkoa on tarkasteltu kevään 2023 tilanteen mukaisesti. Työn laatimisaikana käynnissä ollut kouluverkkoselvitys saattaa vaikuttaa koulujen määrään

RANTARAKENTAMISEN EDULLISUUSVYÖHYKETARKASTELU

ETÄISYYS KAUPPAAN TIETÄ PITKIN

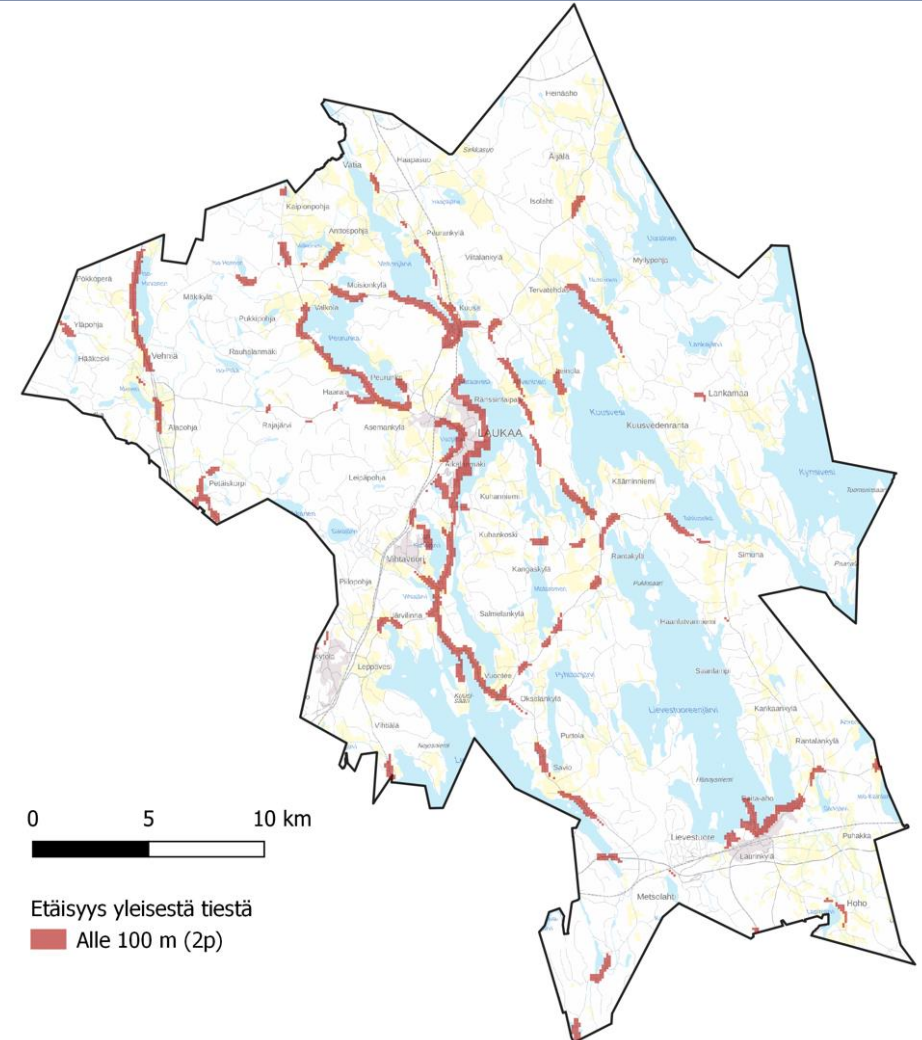
- Päivittäistavarakaupan läheisyys tukee olemassa olevaa palveluverkkoa sekä vähentää yksityisautoilun tarvetta
- Päivittäistavarakaupat on etsitty ympäristökeskuksen Liiteri-karttapalvelusta sekä Google Mapsista
- Ruutu saa viisi (5) pistettä, mikäli se on alle 3 km etäisyydellä päivittäistavarakaupasta tietä pitkin
- Ruutu saa kaksi (2) pistettä, mikäli se on 3-5 km etäisyydellä päivittäistavarakaupasta tietä pitkin

RANTARAKENTAMISEN EDULLISUUSVYÖHYKETARKASTELU

ETÄISYYS YLEISESTÄ TIESTÄ

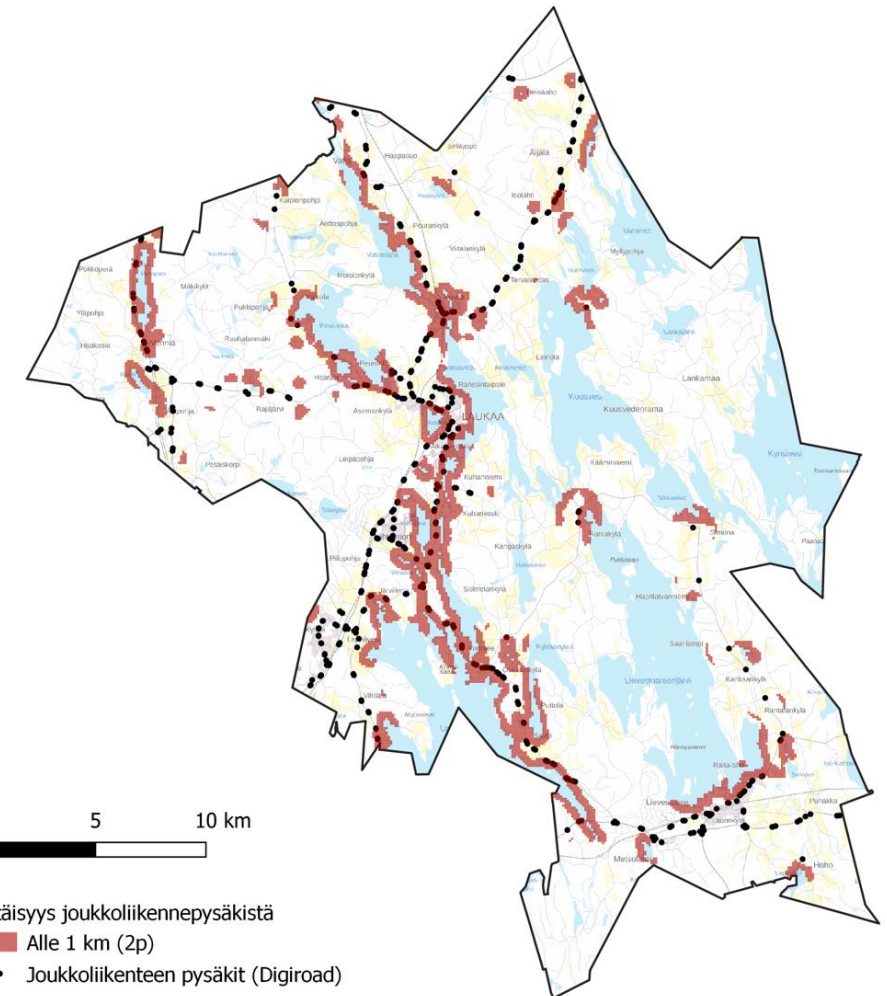
- Laukaan kunta maksaa yksityistieavustuksia rekisteröityneille tiekunnille, joiden muodostaman vähintään 500 metrin pituisen yksityistien varrella on vakituista asumista
 - Yksitystien varrella oleva pysyvä asutus ja etenkin uusien yksityisteiden perustaminen lisää kunnan kustannuksia
- Ruutu saa kaksi (2) pistettä, mikäli se sijaitsee 100 metrin etäisyysvyöhykkeellä yleisestä tiestä tai kadusta
 - Yleistämisestä johtuen todellinen etäisyys tiestä voi olla hieman alle tai yli 100 metriä.
- Lähtöaineistona on käytetty Digiroad –tieaineistoa, josta on poistettu ajopolut sekä yksityistiet lukuun ottamatta olemassa olevia tärkeitä yksityisteitä

RANTARAKENTAMISEN EDULLISUUSVYÖHYKETARKASTELU

ETÄISYYS JOUKKOLIIKENNENPYSÄKISTÄ

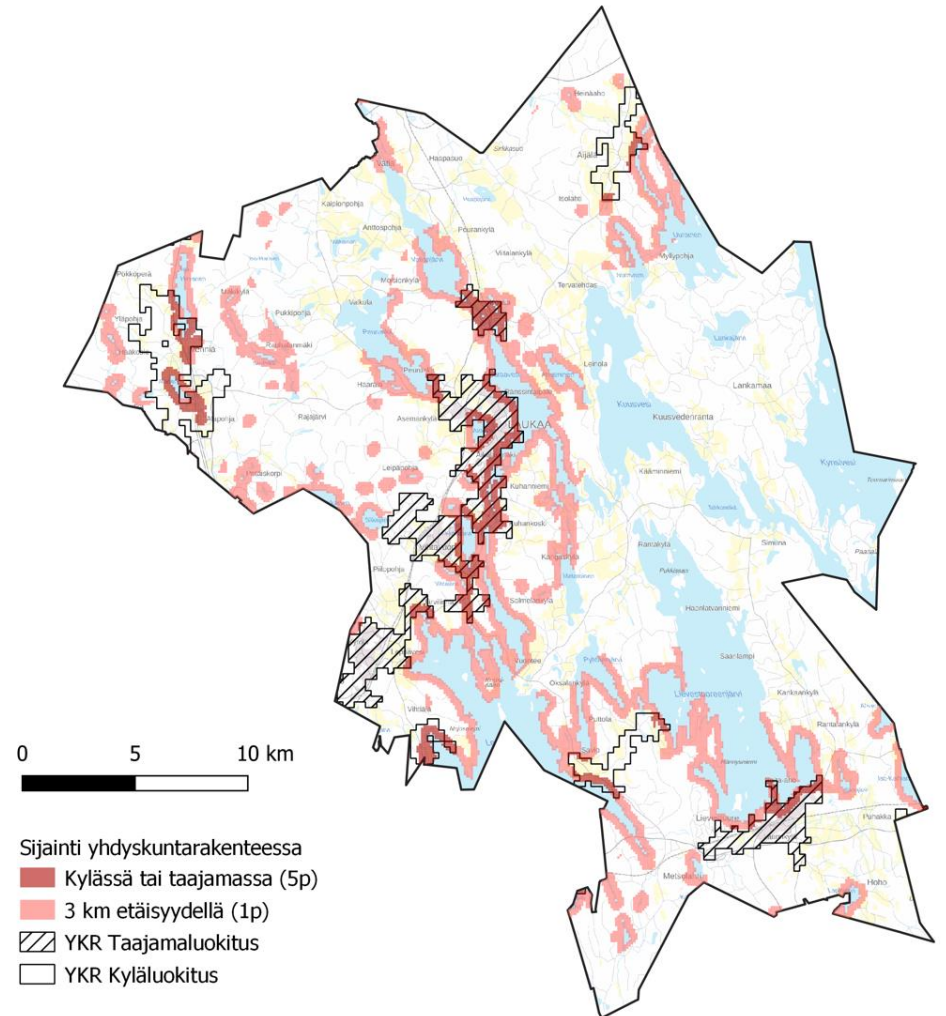
- Laukaan alueen joukkoliikenne on osa Jyväskylän seudun joukkoliikennettä, minkä lisäksi Lievestuoreen ja keskustaaajaman sekä Jyväskylän välillä on erillisliikennettä
- Ruutu saa kaksi (2) pistettä, mikäli sillä on pinta-alaa yhden kilometrin etäisyysvyöhykkeellä joukkoliikenteen pysäkistä
 - Yleistämisestä johtuen todellinen etäisyys tiestä voi olla hieman alle tai yli 1 km
 - Vesistön estevaikutus on otettu huomioon
- Lähtöaineistona on käytetty Digiroad-joukkoliikennepysäkkiaineistoa. Kaikilla pysäkeillä ei välttämättä ole liikennöintiä.

RANTARAKENTAMISEN EDULLISUUSVYÖHYKETARKASTELU

SIJAINTI YHDYSKUNTARAKENTEESSA

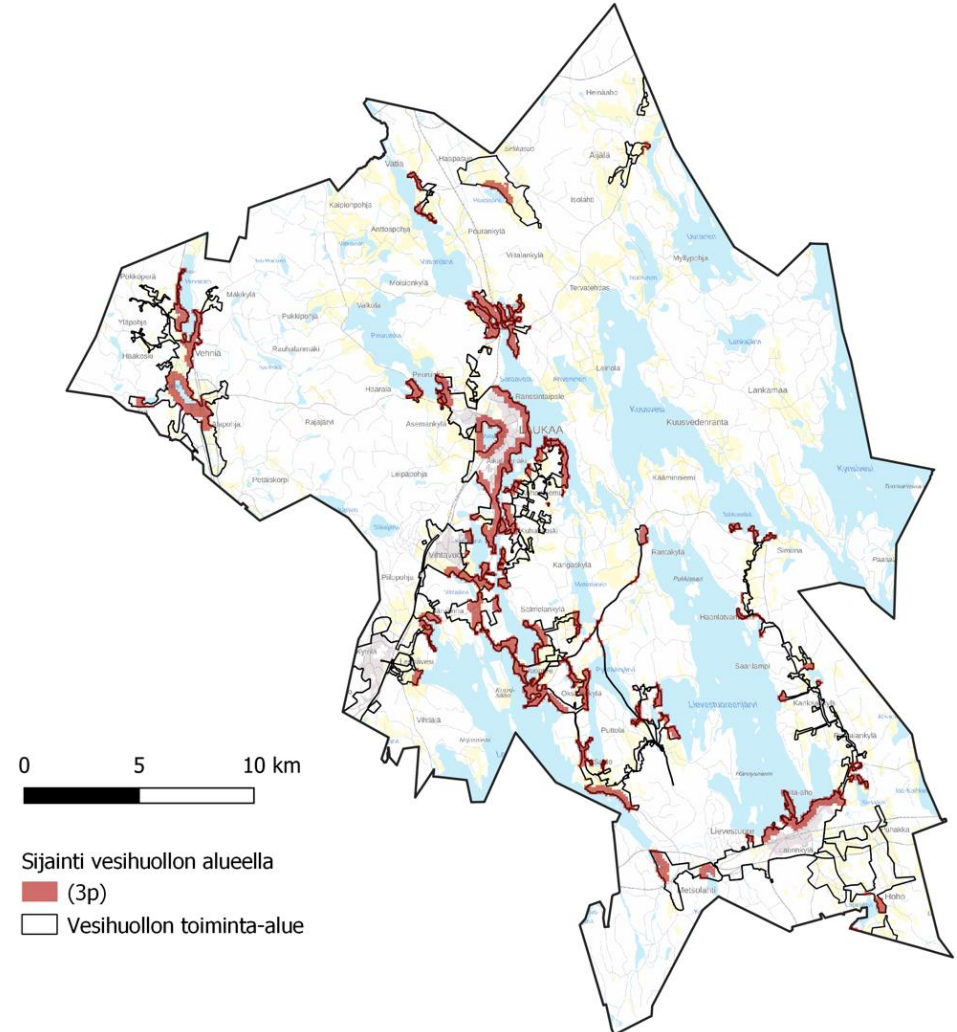
- Sijainti kylän tai taajaman läheisyydessä tukee yhdyskuntarakenteen tiiveyttä ja palvelujen säilymistä, ja täten Laukaan hajakentämisen periaatteita sekä Viuhkamallin mukaista rakennemallia
- Ruutu saa:
 - Viisi (5) pistettä, mikäli se sijaitsee Tilastokeskuksen yhdyskuntarakenteen seurannan aineiston (YKR) kylä- tai taajamaluokituksen mukaisella alueella
 - Yhden (1) pisteen, mikäli se sijaitsee kolmen kilometrin etäisyysvyöhykkeellä kylä- tai taajamaluokituksen mukaisesta alueesta

RANTARAKENTAMISEN EDULLISUUSVYÖHYKETARKASTELU

SIJAINTI VESIHUOLLON ALUEELLA

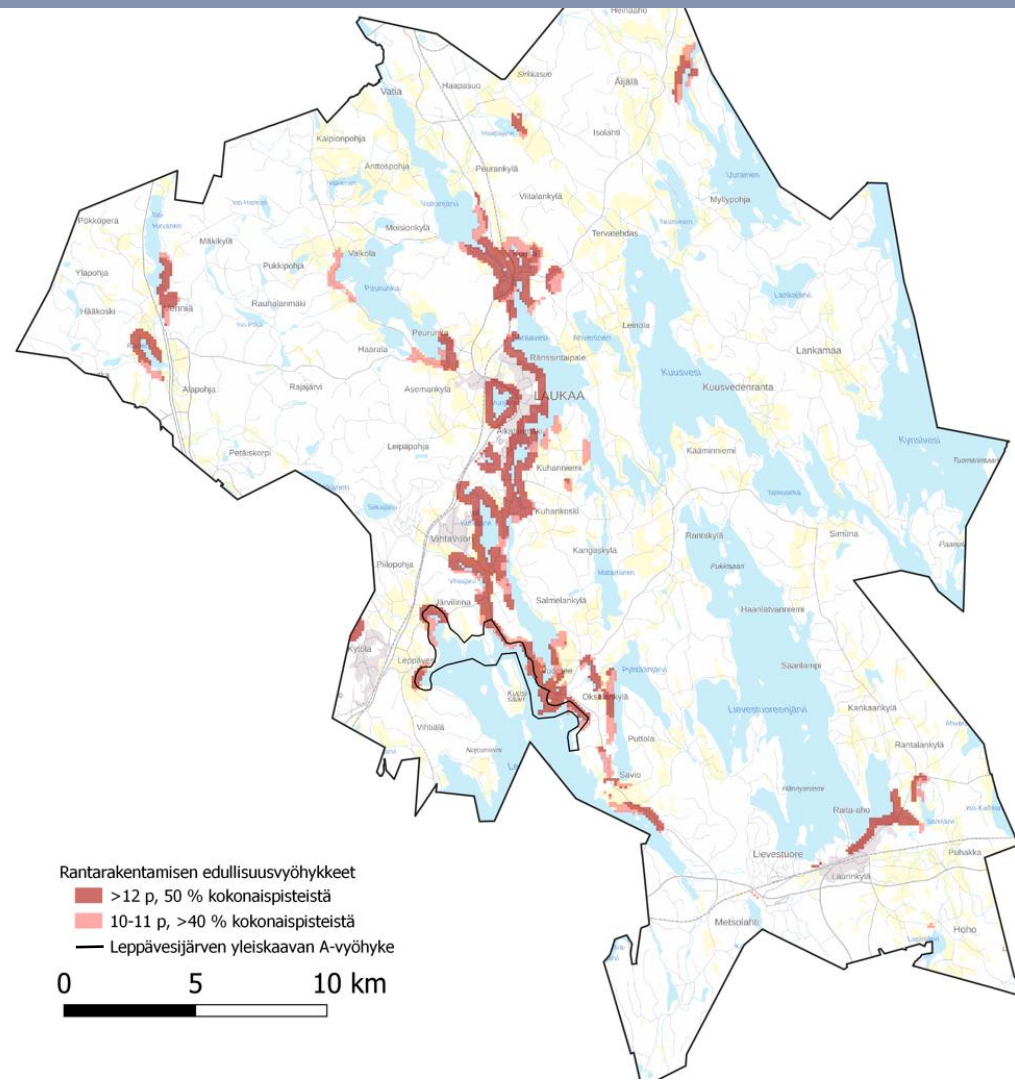
- Sijainti vesihuollon toiminta-alueella antaa lähtökohtia asutuksen ympäristökuormituksen vähentämiseen sekä kunnallisen infrastruktuurin kustannusten pitämiseen kohtuullisena
- Ruutu saa kolme (3) pistettä mikäli se sijaitsee vesiosuuskunnan toiminta-alueella tai Laukaan vesi- ja viemäriverkoston alueella.
 - Vesihuollon toiminta-alueet on saatu Laukaan kunnalta paikkatietoaineistona. Lähtötietoina on käytetty molempien yhdistelmää.

RANTARAKENTAMISEN EDULLISUUSVYÖHYKETARKASTELU

EDULLISIMMAT RANTARAKENTAMISVYÖHYKKEET

- Ruutu voi saada enintään 24 pistettä. Vakituisen asumisen kannalta edullisimmiksi vyöhykkeiksi on määritelty ne ruudut, jotka saivat vähintään 50 % maksimipisteistä (> 12 p) ja kohtalaisen edulliseksi ne, jotka saivat yli 40 % maksimipisteistä (10-11 p)
- Kartalla on nyt tunnistettujen rantarakentamisen edullisuusvyöhykkeiden lisäksi osoitettu Leppävesijärven rantaosayleiskaavasta rakentamisen A-vyöhyke
- Edullisimmat vyöhykkeet muodostuvat nauhamaisina rakenteina erityisesti seuraaville vyöhykkeille:
 - Kuusa-Saraaveden länsiranta-Laukaa-Kuhankoski-Iso-Kuhajärvi-Vuontee
 - Lievestuoreenjärven eteläranta
 - Iso-Hirvanen ja Alanen Vehniän kylän läheisyydessä

LAUKAAN RAKENNEMALLIN PÄIVITYSTYÖ

VIHER- JA
VIRKISTYSVYÖHYKKEIDEN
LINJAUKSET JA PERIAATTEET

VIHER- JA VIRKISTYSVYÖHYKKEIDEN LINJAUKSET JA PERIAATTEET

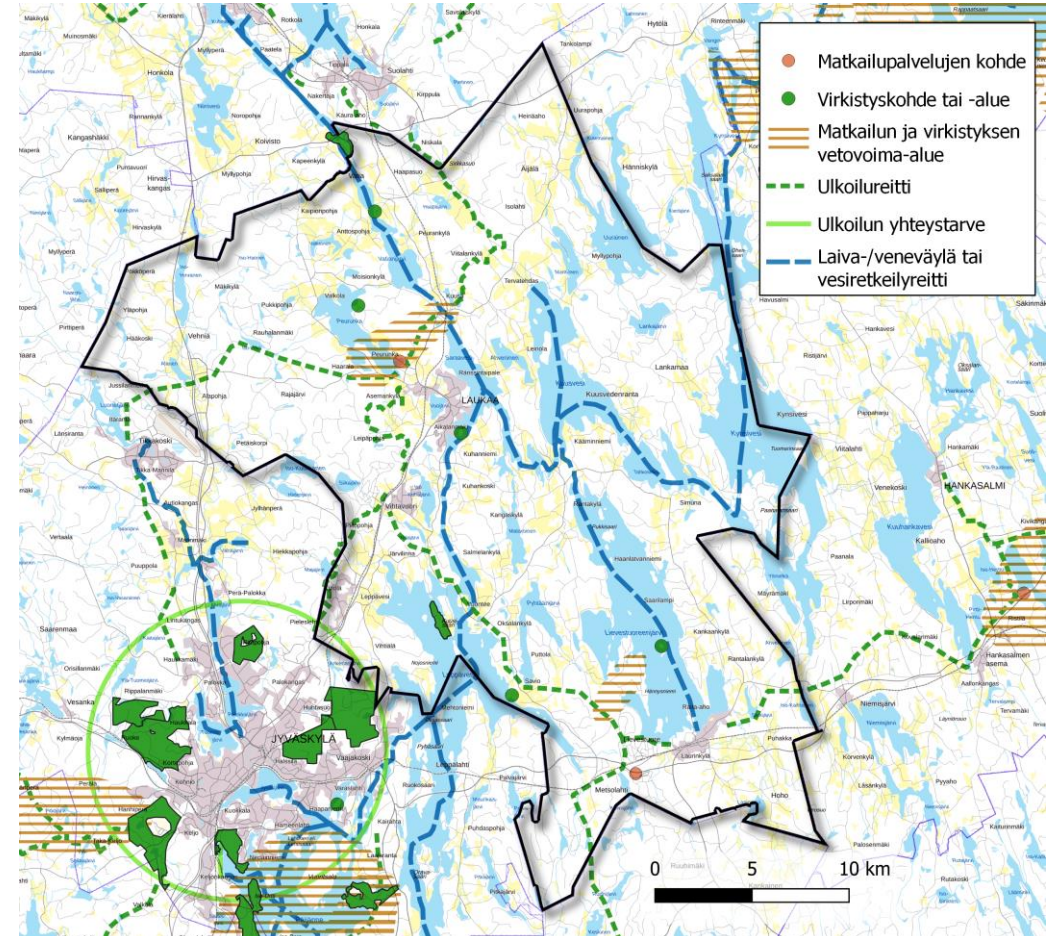
VIRKISTYS JA MATKAILU KESKI-SUOMEN MAAKUNTAKAAVASSA

Laukaassa on kaksi merkittävämpää matkailun ja virkistykseen vetovoima- aluetta. Peurunka lähiympäristöineen on matkailualue, jossa on monipuolisesti erilaisia virkistystoimintoja ja aktiviteetteja. Hyypäänvuoren alue Lievestuoreen lähellä puolestaan on profiililtaan luontomatkailukohde. Matkailupalveluiden kohteita ovat Peurunka sekä Lievestuoreen Nokkakiven alue huvipuistoinen.

Metsoreitti on tärkeä seudullinen ja maakunnallinen ulkoilureitti, joka kulkee Jyväskylästä Laukaan halki Suolahden suuntaan.

Maakuntakaavaan osoitettuja ulkoilureittejä ovat Kirkonkylästä Vuonteen ja Savion halki Lievestuoreelle ja edelleen Hankasalmen suuntaan kulkeva reitti sekä Peurungasta Vehniän kautta Tikkakoskelle kulkeva reitti. Jyväskylän ympäri on osoitettu ulkoilun yhteystarve, joka kulkee Leppäveden taajaman eteläpuolitse.

Leppäveden, Saraaveden ja Vatianjärven sekä Lievestuoreenjärven kautta kulkevat vesireitit ovat tärkeitä veneväyliä. Laukaasta koilliseen Konneveittä kohti kulkee vesiretkelyreitti.

Keski-Suomen vuonna 2020 voimaan tulleessa maakuntakaavassa osoitettut virkistykseen ja matkailun toiminnot Laukaan alueella.

VIHER- JA VIRKISTYSVYÖHYKKEIDEN LINJAUKSET JA PERIAATTEET

VIHERRAKENNE JA MAL-TAVOITTEET

Jyväskylän kaupunkiseudun kunnat ovat yhteistyössä Keski-Suomen liiton ja Keski-Suomen ELY-keskuksen kanssa laatineen MAL-kehityskuvan, jossa kuvataan kaupunkiseudun tuleva yhdyskuntarakenne, viherrakenne ja liikennejärjestelmä.

MAL-kehityskuvassa on asetettu seuraavat viherrakennetta koskevat tavoitteet:

Monimuotoisuus

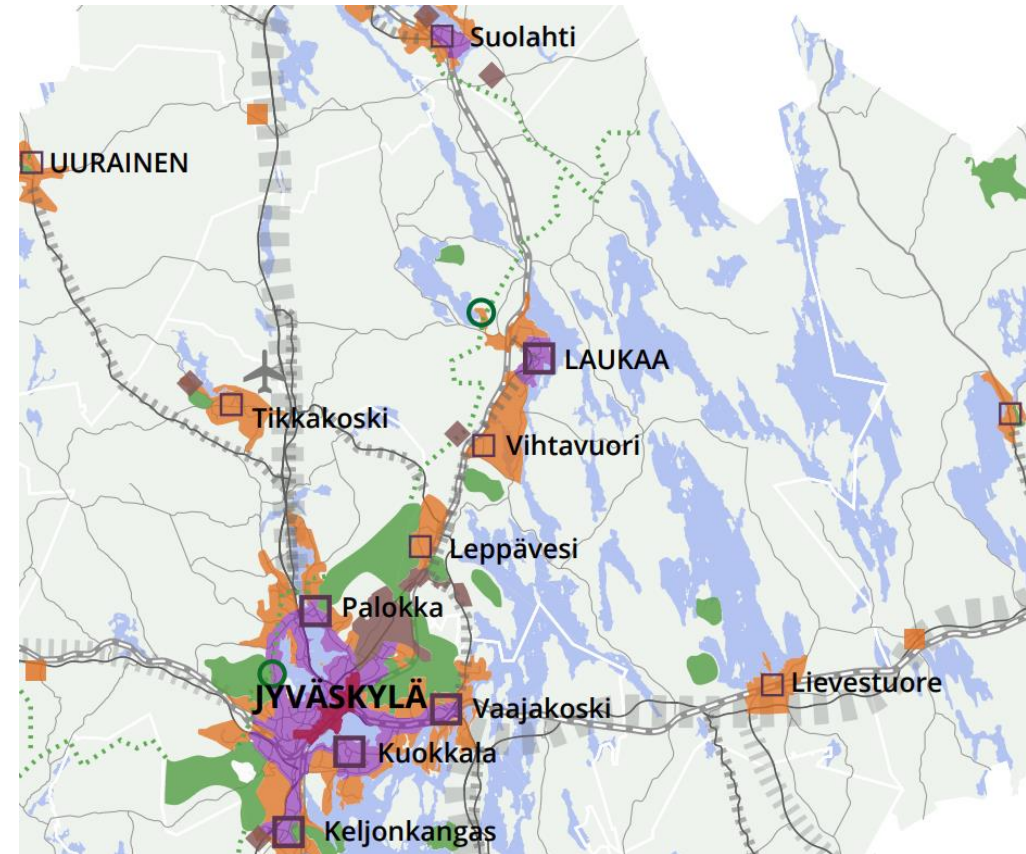
- Seudullisen ja paikallisen viherverkoston muodon ja roolin tunnistaminen
- Laajojen rakentamattomien metsäisten alueiden ja merkittävien viheryhteyksien säilyttäminen

Hyvinvointi ja matkailu

- Viherpinta-alan säilyttäminen asuinalueiden läheisyydessä, sekä virkistyskohteiden ja –alueiden saavutettavuuden parantaminen
- Yhtenäisen ja kytkeytyneen reitistön kehittäminen

Identiteetti ja imago

- Tunnistetaan viherrakenne tulevaisuuden seudullisena vetovoimatekijänä ja kehitetään seudun keskeisiä virkistyskohteita.

Ote Jyväskylän kaupunkiseudun MAL-kehityskuvakartasta Laukaan ympäristöstä.

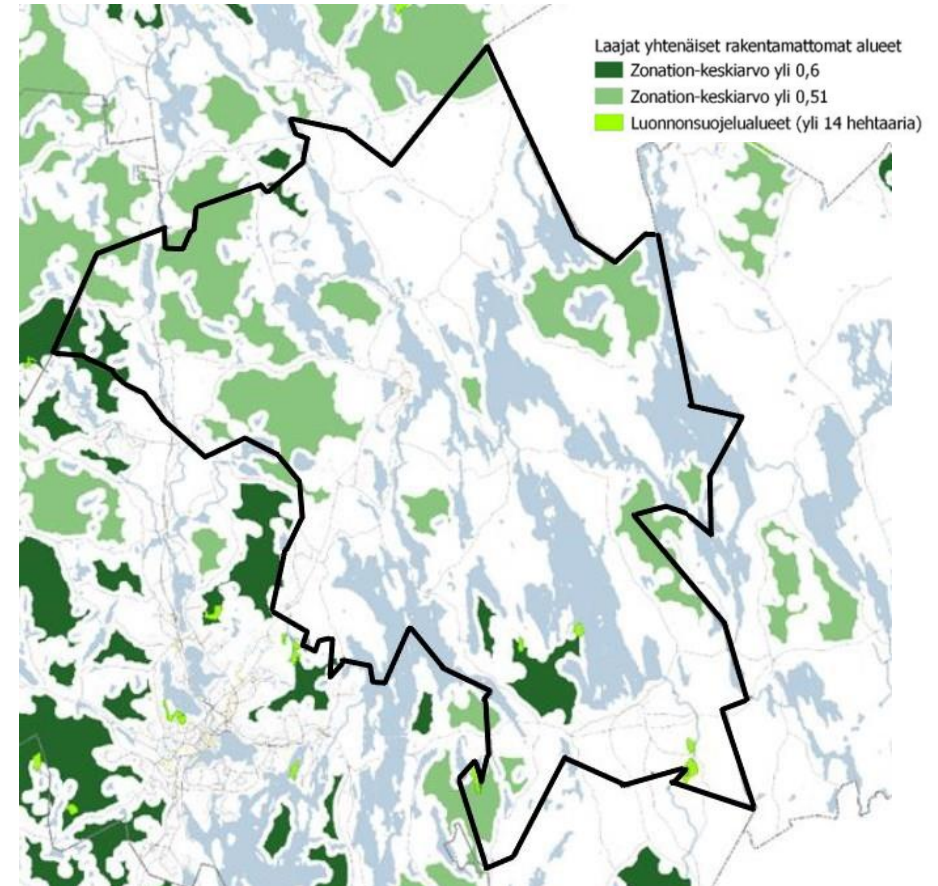
VIHER- JA VIRKISTYSVYÖHYKKEIDEN LINJAUKSET JA PERIAATTEET

LAAJAT RAKENTAMATTOMAT ALUEET

MAL-kehityskuvatyössä tunnistettiin laajat rakentamattomat kasvulliset alueet (pl. maatalousmaat), jotka muodostavat seudullisen viherverkoston selkärangan. Nämä tunnistetut alueet ja niiden kytkeytyneisyys ovat merkittävässä roolissa monimuotoisuuden ja muutoskestävän luonnon säilyttämisessä. Laajat rakentamattomat alueet pitävät sisällään niin talousmetsää kuin erityisiä luonnonarvojakin.

Jatkossa laajat yhtenäiset kasvulliset alueet huomioidaan maankäytössä ja ne tulisi pyrkiä säilyttämään pääosin monikäyttöisinä rakentamattomina kasvullisina alueina.

Alueille ei kohdistu rakentamispainetta eivätkä ne sijaitse taajamien tiivistymis- tai laajenemisalueilla.

Laajat yhtenäiset viheralueet Laukaassa
(Jyväskylän kaupunkiseudun MAL-kehityskuva).

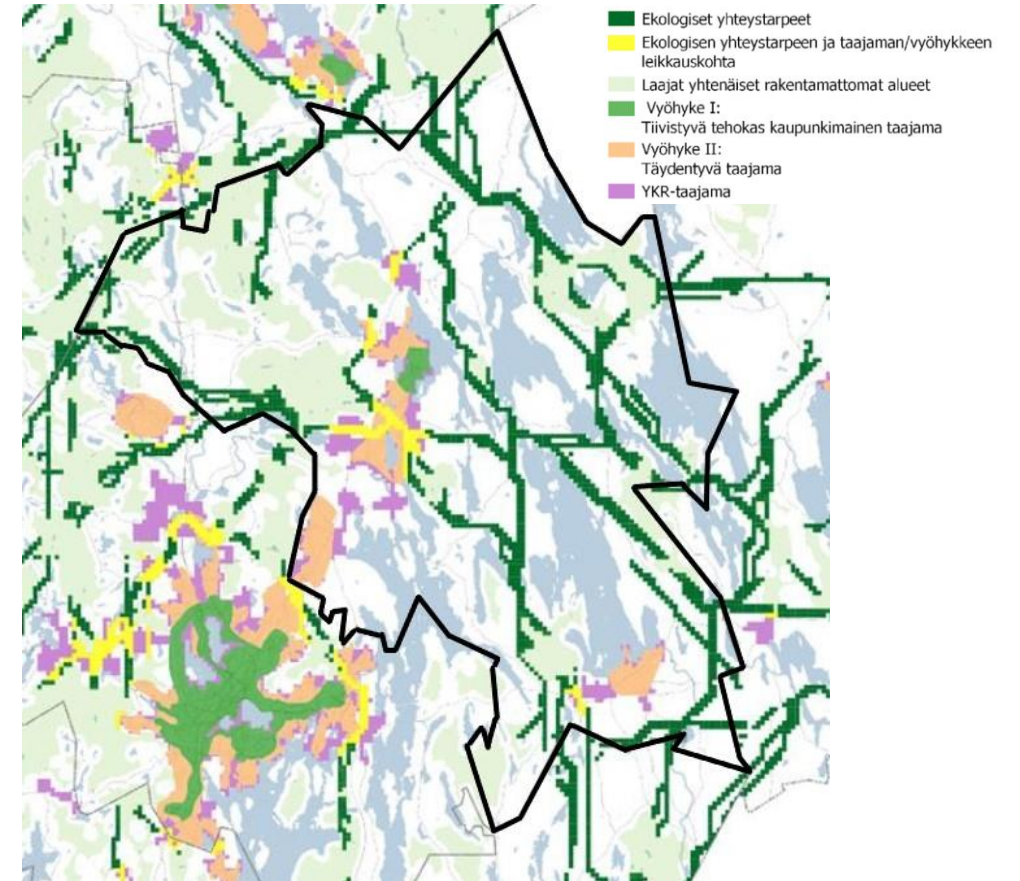
VIHER- JA VIRKISTYSVYÖHYKKEIDEN LINJAUKSET JA PERIAATTEET

EKOLOGISET YHTEYDET

Laajoja rakentamattomia kasvullisia alueita yhdistävät ekologiset yhteydet. Tarkemmassa suunnittelussa määritellään näiden yhteyksien laadukas sijainti ja niiden tarvitsema laajuus.

MAL-kehityskuvatyössä tunnistettiin mahdollisesti vaarantuviksi yhteystarpeiksi taajamien kehittämisvyöhykkeitä lävistävät yhteydet. Yksi näistä seudullisesti huomioitavista ekologista yhteyksistä on Laukaan ja Jyväskylän rajalla Leppäveden ja Palokankaan välinen yhteystarve. Yhteys kulkee pääosin Jyväskylän kaupungin alueella, mutta se tulee huomioida myös Laukaan maankäytössä.

Myös Laukaan sisällä on useita taajama-alueiden ja ekologisten yhteyksien leikkauskohtia: Lievestuoreen länsiosassa, Kuusan länsiosassa, Asemankylän länsiosassa sekä Kirkonkylän ja Vihtavuoren välissä.

Ekologiset yhteydet ja niiden leikkauskohtat taajama-alueiden kanssa Laukaassa (Jyväskylän kaupunkiseudun MAL-kehityskuva).

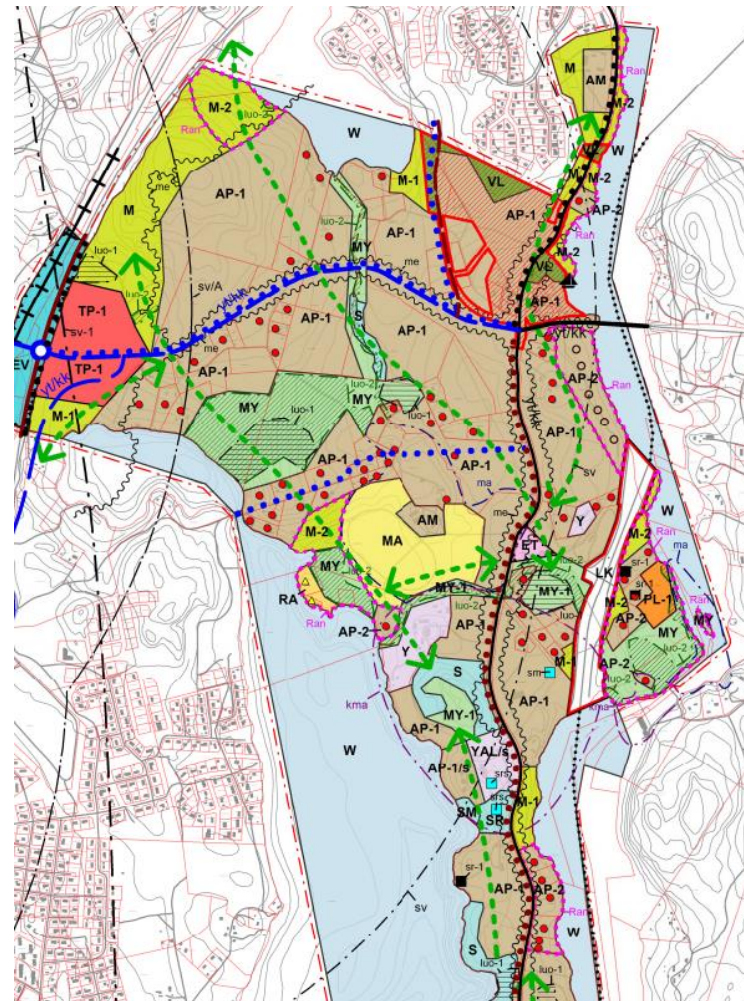
VIHER- JA VIRKISTYSVYÖHYKKEIDEN LINJAUKSET JA PERIAATTEET

Ekologiset yhteydet

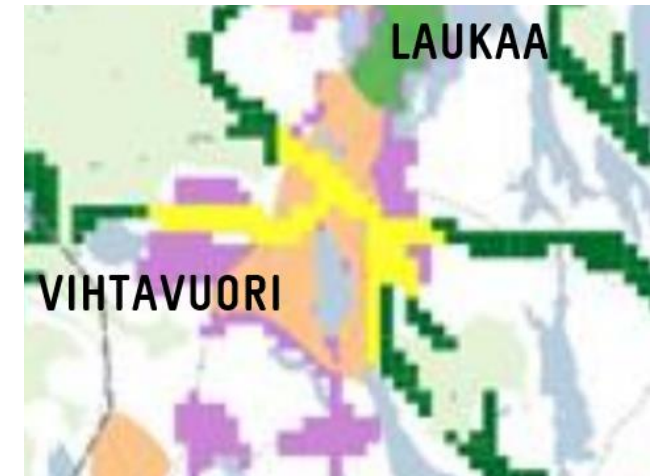
Kriittisin ekologisten yhteyksien ja taajama-alueiden leikkauskohdista on Kirkonkylän ja Vihtavuoren välinen itä-länsisuuntainen yhteys, sillä se lävistää pitkän Laukaan ja Jyväskylän välisen tiivistyvän taajamanauhan. Leikkauskohta sijoittuu vuonna 2022 hyväksytyn Keski-Laukaan osayleiskaavan osa-alueelle III (Kirkonkylä-Vihtavuori) ja osittain osa-alueella II Horonpohjassa.

Yleiskaavaan on merkitty kattavasti ekologisia yhteystarpeita vihreillä nuolilla. Yhteystarpeet kulkevat yleiskaavassa kuitenkin pääosin pientalovaltaisiksi asuinalueiksi asemakaavoitettavilla alueilla, jotka toistaiseksi ovat asumattomia tai haja-asutusalueita. Asemakaavoituksen yhteydessä on tärkeää huomioida ekologisten yhteyksien säilyminen.

Vihtavuoren ja Kirkonkylän välisten ekologisten yhteyden lisäksi on syytä huomioida Lievestuoreen länsiosa, Kirkonkylän länsiosa ja Leppäveden eteläosa, jos taajamat laajenevat tulevaisuudessa.

- Ekologiset yhteystarpeet
- Ekologisen yhteystarpeen ja taajaman/vyöhykkeen leikkauskohta
- Laajat yhtenäiset rakentamattomat alueet
- Vyöhyke I: Tiivistävä tehokas kaupunkimainen taajama
- Vyöhyke II: Täydentävä taajama
- YKR-taajama

Ekologiset yhteydet Kirkonkylän ja Vihtavuoren välisellä alueella MAL-kehityskuvassa ja Keski-Laukaan osayleiskaavassa (osa-alue III).

VIHER- JA VIRKISTYSVYÖHYKKEIDEN LINJAUKSET JA PERIAATTEET

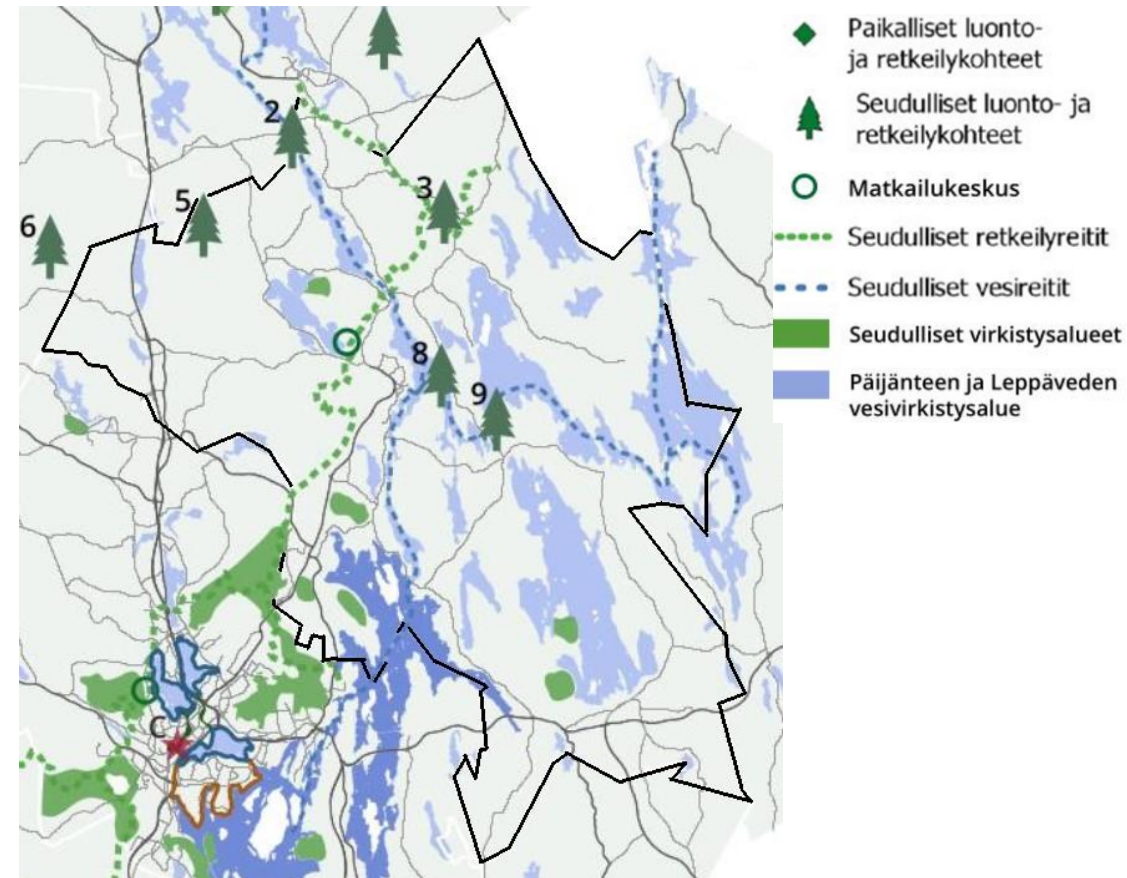
SEUDULLISESTI MERKITTÄVÄT VIRKISTYSALUEET JA –KOHTEET

Seudullisesti merkittävät virkistysalueet ja -kohteet ovat laajoja ja toiminnoiltaan monipuolisia, ja ne voivat kytkeytyä toisiinsa myös merkittävien vesivirkistysalueiden ja vesireittien välityksellä. Kohteet palvelevat virkistystä seudun sisäisesti, mutta niillä on myös matkailullista vetovoimaa ja ne välittävät positiivista mielikuvaa seudusta.

Laukaan alueelta tunnistettuja virkistysalueita ja –kohteita ovat Peurungan matkailukeskus, luonto- ja retkeilykohteista Saraakallio (8), Kirkkonieniemi (9), Hitonhauta (5), Hietasyrjäkangas (3) sekä Äänekosken rajalla sijaitseva Kapeenkoski (2).

Jyväskylästä Laukaan kautta Suolahdelle kulkeva Metsoreitti on seudullinen virkistysreitti. Seudullisesti merkittävä on myös Leppäveden vesivirkistysalue pohjoiseen ulottuvine seudullisine vesireitteineen.

Matkailulle potentiaalisina luontoalueina on Laukaan alueella tunnistettu Hietasyrjäkangas ja Saraakalliot. Jatkotyössä tutkitaan arvokkaiden luontokohteiden välisten yhteyksien kehittämistä sekä virkistyskäytön ja luonnon monimuotoisuuden edistämisen yhdistämistä. Tavoitteena on myös parantaa virkistyskohteiden ja –alueiden saavutettavuutta mm. joukkoliikenteellä ja pyöräillen.

Seudullisesti merkittävät virkistysalueet ja –kohteet Laukaassa (Jyväskylän kaupunkiseudun MAL-kehityskuva).

VIHER- JA VIRKISTYSVYÖHYKKEIDEN LINJAUKSET JA PERIAATTEET

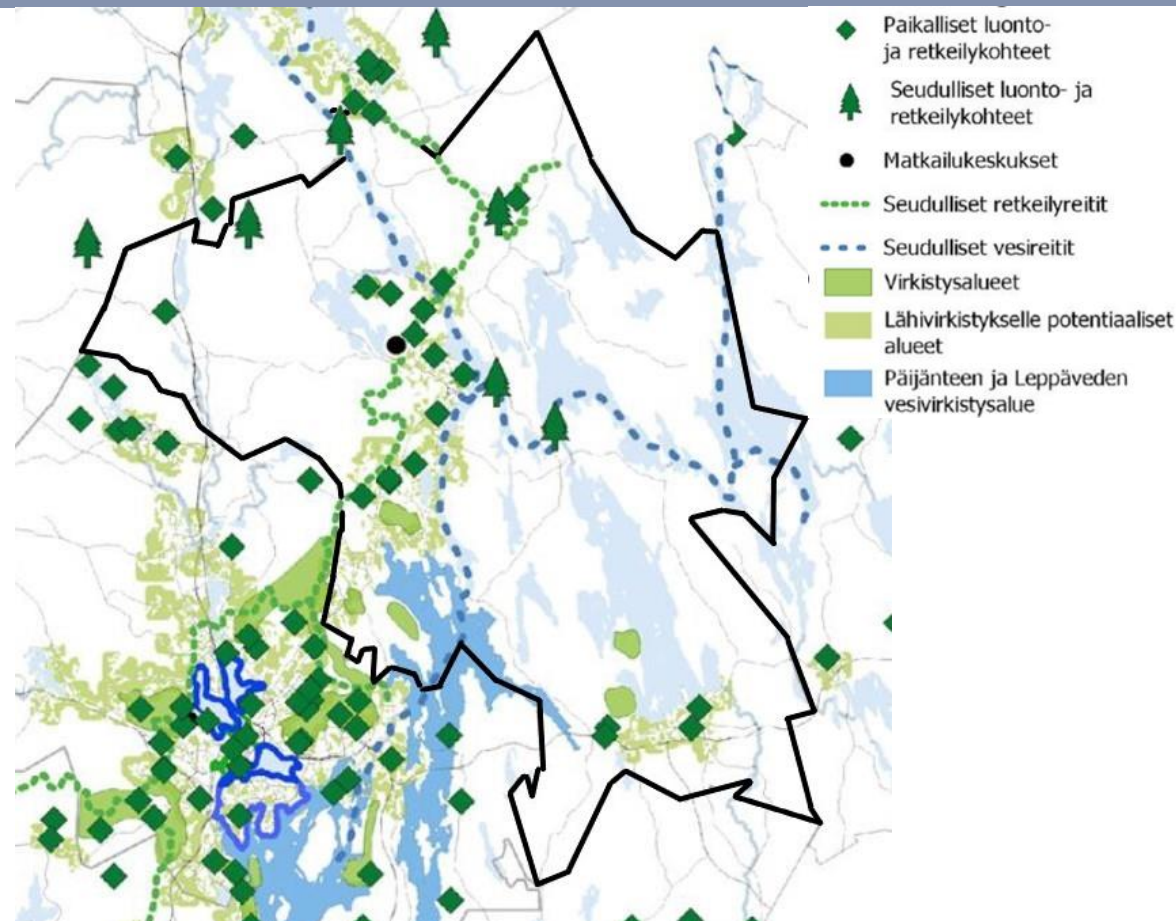
LÄHIVIRKISTYSALUEET JA –KOHTEET

Lähivirkistys tarjoaa monenlaisia hyvinvointihyötyjä ja laadukas lähivirkistys vahvistaa myös alueen vetovoimaa ja alueidentiteettiä. Asuinalueiden läheiset virkistysalueet palvelevat arkiliikuntaa, ulkoilua ja tukevat hyvinvointia, aktiivisuutta ja palautumista. Ne lisäävät myös elinympäristön laatua, mielekkyyttä ja vetovoimaa.

Laukaan alueella on yhteensä 22 paikallista virkistysaluetta tai –kohdetta. Näistä useimmat ovat luontopolkuja tai ulkoilureittejä.

MAL-kehityskuvassa paikallisten virkistyskohteiden lisäksi määritelty lähivirkistysalue, joka muodostuu vähintään 1,5 ha suuruisista viheralueista, jotka sijaitsevat enintään 300 metrin etäisyydellä taajamasta (kartalla vaaleanvihreällä).

Tavoitteena on tukea asukkaiden hyvinvointia säilyttämällä riittävästi virkistysalueita asuinalueiden läheisyydessä. Lisäksi parannetaan virkistyskohteiden ja –alueiden saavutettavuutta. Jatkosuunnittelun tavoitteena on määritellä yhteiset kehittämisperiaatteet lähivirkistysalueille (monimuotoisuus, liikennemuotojen saavutettavuus, esteettömyys, elämyksellisyys, palvelutaso jne.).

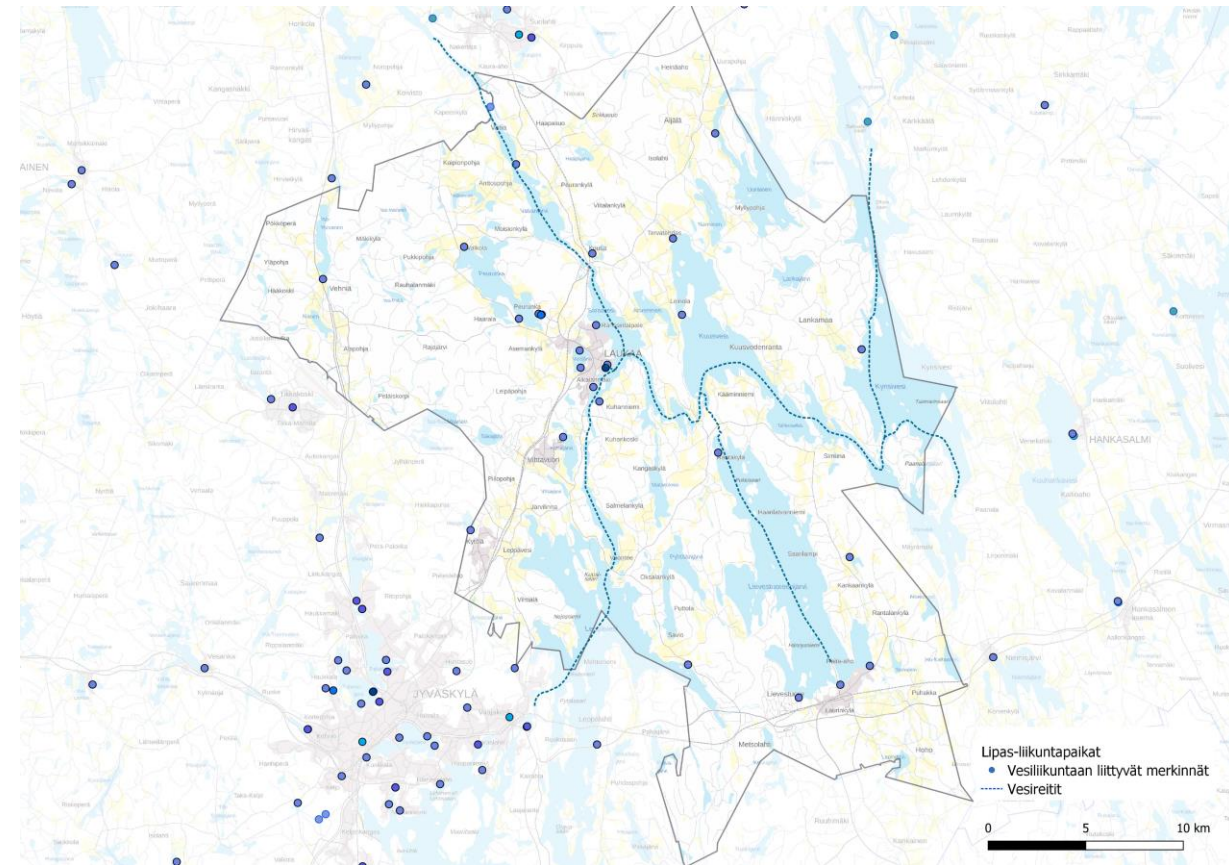
Paikallisesti merkittävät virkistysalueet ja –kohdet Laukaassa (Jyväskylän kaupunkiseudun MAL-kehityskuva).

VIHER- JA VIRKISTYSVYÖHYKKEIDEN LINJAUKSET JA PERIAATTEET

VESIVIRKISTYSKOHEET

Järvialueiden pirstomassa kunnassa vesistöillä on merkittävä rooli virkistysalueiden kannalta. Monet virkistysalueet ja -kohteet kytkeytyvät toisiinsa myös merkittävien vesivirkistysalueiden ja vesireittien välityksellä. Niiden alueella harrastetaan melontaa, uintia, kalastusta sekä veneilyä. Talvisin vesistöissä kulkee hiihtolatuja ja luistelureittejä.

Laukaassa on yhteensä 21 uimarantaa.

Vesivirkistyskohteita Lipas-liikuntapaikkatietokannan mukaan.

VIHER- JA VIRKISTYSVYÖHYKKEIDEN LINJAUKSET JA PERIAATTEET

VIRKISTYSALUEIDEN LUOKITTELU

Erityisiä arvoja omaavat virkistysalueet

- Hyyppäänvuori, Saraakalliot, Hitonhauta
- Laukaan virkistysalueiden ja -kohteiden helmet, joilla on merkitystä niin seudullisesti kuin valtakunnallisestikin
- Vaativat erityisiä toimia virkistyskäytön järjestämiseksi, jotta arvot säilyvät, esim. reitit, rakenteet, pysäköinti, opastus ja ohjaaminen merkityille kulkuurille

Kehitettävät virkistys- ja retkeilyalueet

- Metsoreitti ja siihen liittyvät muut reitit ja rakenteet, Mustavuori (reitit ja laavut), Kotavuori (reitti ja laavu), Kirkkoniemi ja Hartikan kirkkomaa, Vihtamäet (reitti ja laavu), Ampujien maja, Koiralampi (laavu), Vehniän-Tikkakosken reitti ja laavu, Kuusaankoski, Oitinmäki, Multamäki, Hietasyrjä, Haukilampi, lintutornit (Lapinjärvi, Torikka, Vuojärvi, Vuontee)
- Kehitetään reittejä, retkeilyrakenteita ja opastusta
- Paikallista ja seudullista merkitystä

Omatomisen retkeilyn alueet

- Nojosvuori, Hallamäki, Kapeenkoski
- Ei tehdä reittejä tai rakenteita

Lähiliikuntapaikat ja lähivirkistysalueet

- Laurinkylän liikunta-alue, Tervämäen kuntorata, Leppäveden liikunta-alue, Vehniän Himman kuntopolku, Peurungan lähireitit ja -aktiviteetit, Kirkonkylän liikunta-alue ja kuntorata, Satamanpuisto, Kataanmäki, Valkolan lähiliikuntapaikka
- Palvelevat lähialueen asukkaita ulkoliikuntapaikkoina. Peurungalla lisäksi matkailullista merkitystä ja huomattavasti laajempaa kävijäjoukkoa palveleva

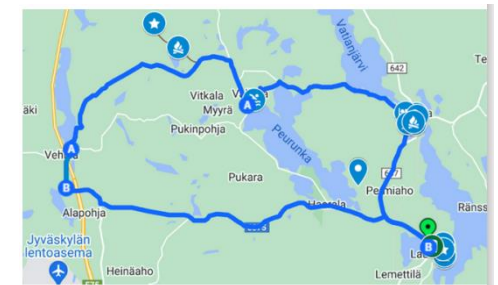
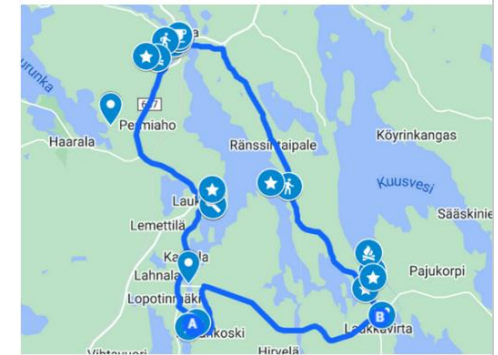
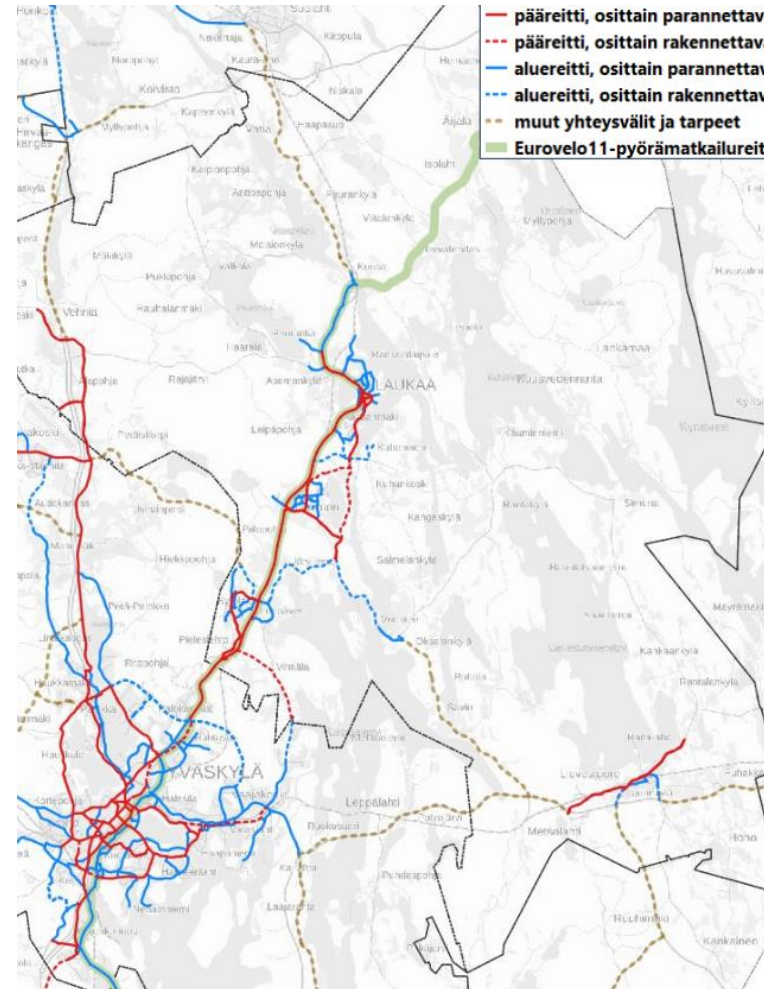
VIHER- JA VIRKISTYSVYÖHYKKEIDEN LINJAUKSET JA PERIAATTEET

VIRKISTYSALUEIDEN SAAVUTETTAVUUS

Yhtenä tavoitteena on parantaa virkistyskohteiden ja –alueiden saavutettavuutta myös pyöräillen. Pyöräile kylissä –hankkeessa vuosina 2021-2022 kehiteltiin Laukaan virkistyskohteiden kautta kulkevia pyöräreittejä. Saraaveden kierto -reitti on pituudeltaan noin 30 km ja se kiertää Saraakallion ja Kirkkoniemen sekä useiden paikallisesti merkittävien lähivirkistyskohteiden kautta. 45 km pitkä Laukaan luoteisten kylien reitti vie mm. Hitonhaudan ympäristöön.

Suuri osa pääteiden ulkopuolisesta tieverkosta on vähän liikennöityä ja soveltuu hyvin myös pyöräilylle. Näin ollen virkistyskohteetkin ovat pääosin hyvin pyörällä saavutettavissa. Vilkkaimmin liikennöityjen pääteiden rinnalla on erillinen väylä kävelylle ja pyöräilylle lukuun ottamatta Leppäveden ja Vaajakosken väliä sekä Kirkonkylästä pohjoiseen Suolahden suuntaan menevää reittiä. Moottoritien ja sen rinnakkaistien valmistuttua Vehniän pyöräilyn olosuhteet ovat parantuneet huomattavasti. Lievestuoreen suunta on tällä hetkellä hankalimmin saavutettavissa pyörällä turvallisesti, varsinkin Jyväskylän suunnasta.

Joukkoliikenteellä virkistysalueet ja luontokohteet ovat taajamien läheisiä alueita lukuun ottamatta melko huonosti saavutettavissa.

Esimerkkejä pyöräreiteistä Laukaan kylille ja virkistyskohteisiin (yllä).

Laukaan pyöräilyn pääverkko (Jyväskylän kaupunkiseudun MAL-kehityskuva)

VIHER- JA VIRKISTYSVYÖHYKKEIDEN LINJAUKSET JA PERIAATTEET

VIRKISTYSALUEIDEN SAAVUTETTAVUUS

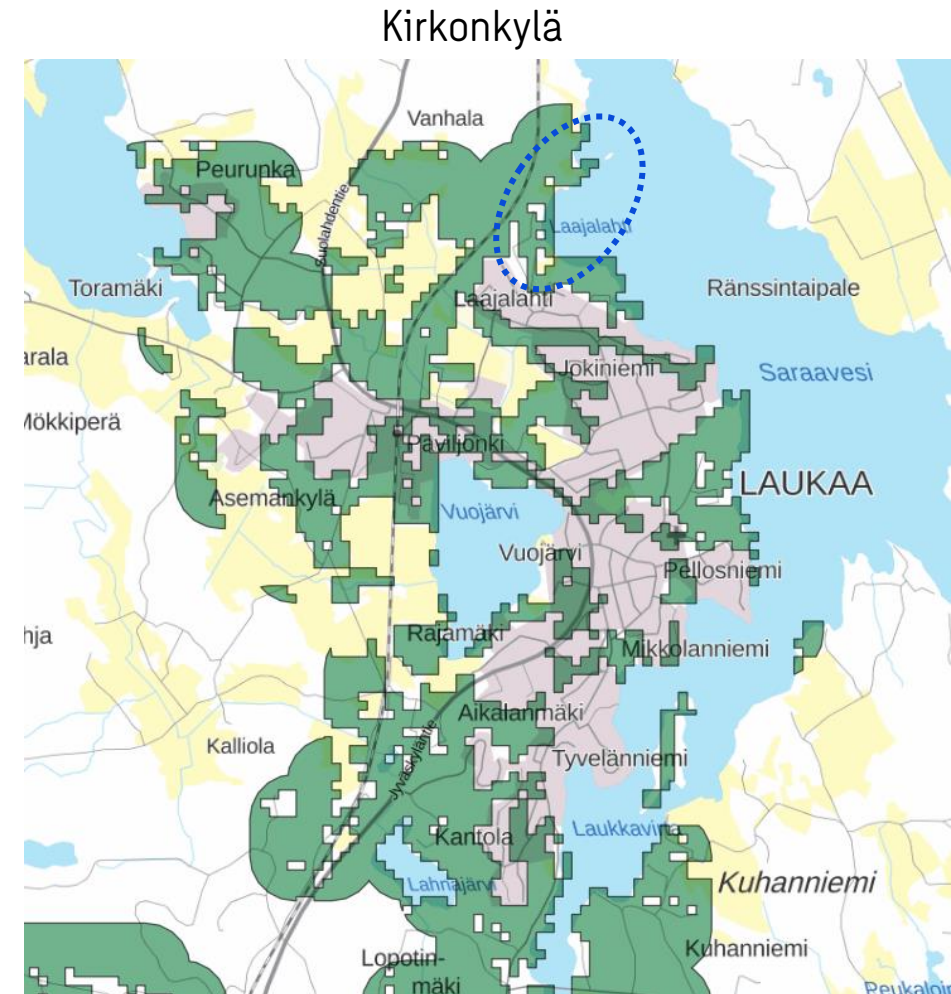
Laukaan taajamissa vähintään 1,5 hehtaarin laajuisia lähivirkistykseen soveltuvia alueita on hyvin saavutettavissa korkeintaan 300 metrin etäisyydellä taajamasta. Viheralueiden laatu ja luonne vaihtelevat paljon eivätkä kaikki kartoilla näkyvät alueet välttämättä ole virkistysarvoiltaan tärkeitä.

MAL-kehityskuvan yksi tavoitteista on säilyttää viherpinta-ala asuinalueiden läheisyydessä. Uuden rakentamisen myötä ja taajamien laajentuessa lähiviheralueiden pinta-ala väistämättä pienenee. Voimassa ja vireillä olevissa yleis- ja asemakaavoissa on kuitenkin osoitettu myös erilaisia viheralueita, jotka jätetään rakentamisen ulkopuolelle.

Viherpinta-alan pienentymistä voi kompensoida laadulla ja monipuolisuudella sekä säästämällä erityisesti virkistys- tai ekologisilta arvoiltaan parhaimmat alueet. Tärkeää on, ettei taajaman mistään osasta ole kohtuuttoman pitkää matkaa lähivirkistysalueille.

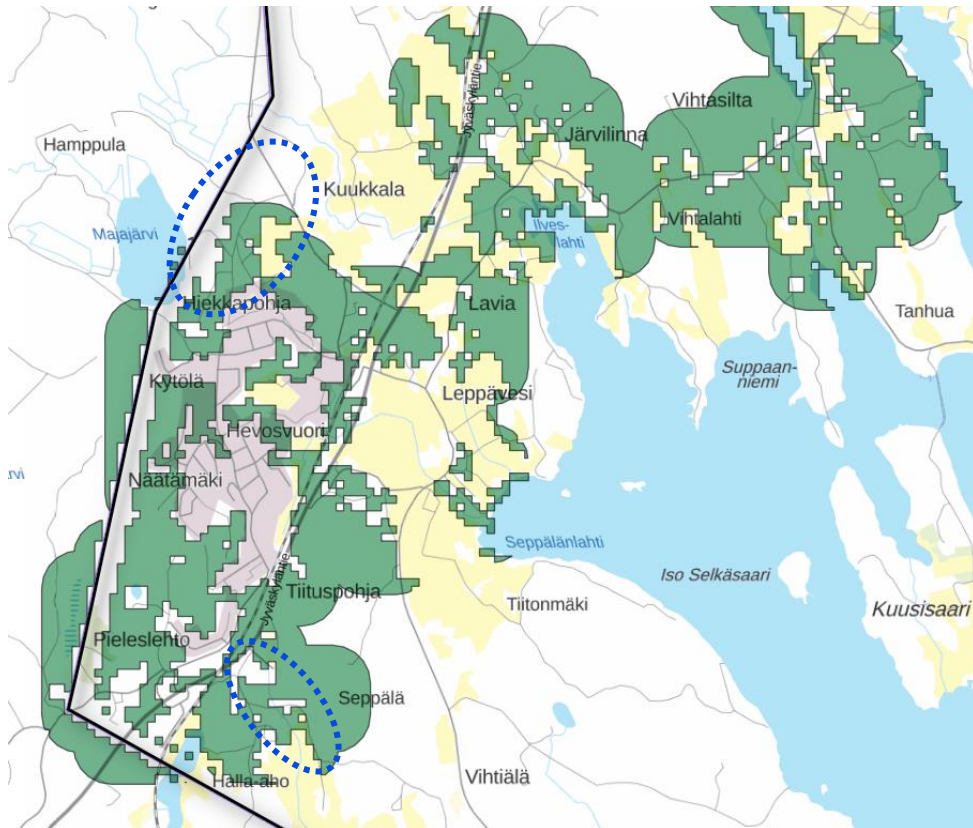
Seuraavissa kartoissa on osoitettu vihreillä ruuduilla lähivirkistykseen soveltuvat alueet. Lähivirkistykseen soveltuvien alueiden aineisto on vuodelta 2018, minkä jälkeen on tapahtunut muutoksia. Lisäksi aineisto ei huomioi alueiden käytettävyyttä, joten osa alueista voi olla esim. aidatuilla teollisuusalueilla. Tällaisia alueita on merkitty kartoille sinisin katkoviivoin.

Laajalahden alue Kirkonkylän pohjoisosassa on kaavoitettu asuinalueeksi ja viherpinta-ala on vähentynyt kartalla kuvatusta.

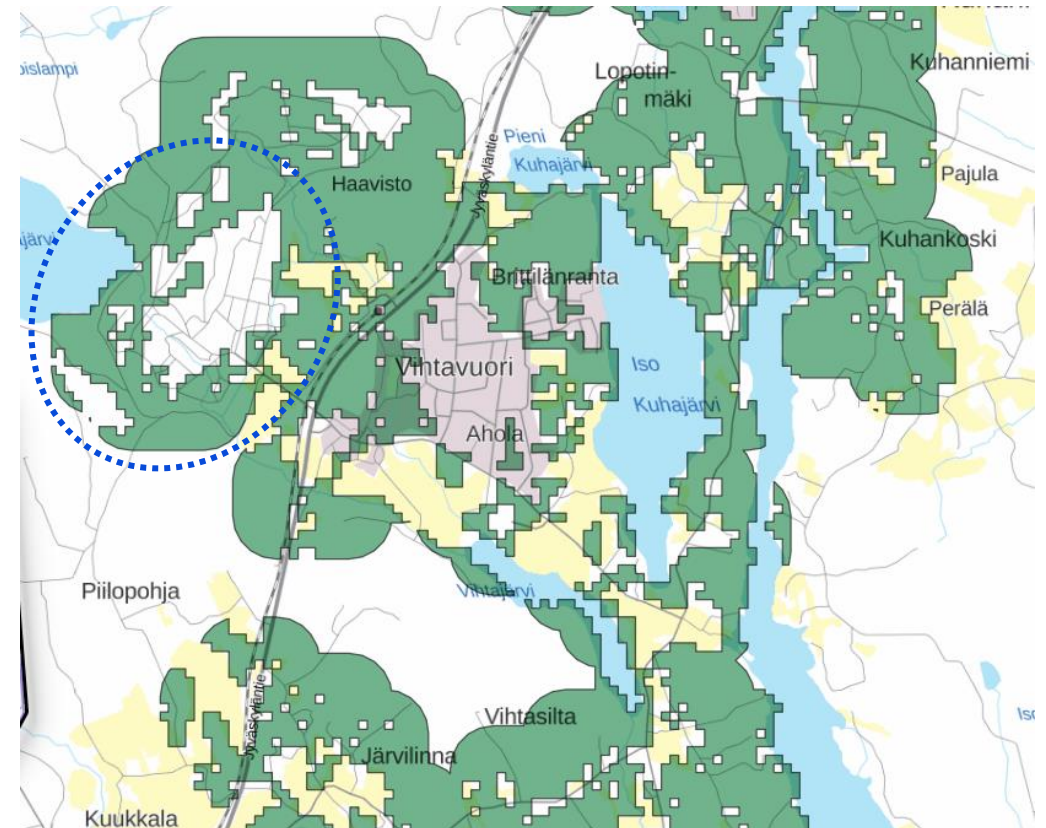
VIHER- JA VIRKISTYSVYÖHYKKEIDEN LINJAUKSET JA PERIAATTEET

Leppävesi

Leppäveden pohjoisosassa Lintumäen alue on kaavoitettu asuin- ja teollisuusalueeksi, samoin kaakossa Pielelehdon teollisuusalue on laajentunut.

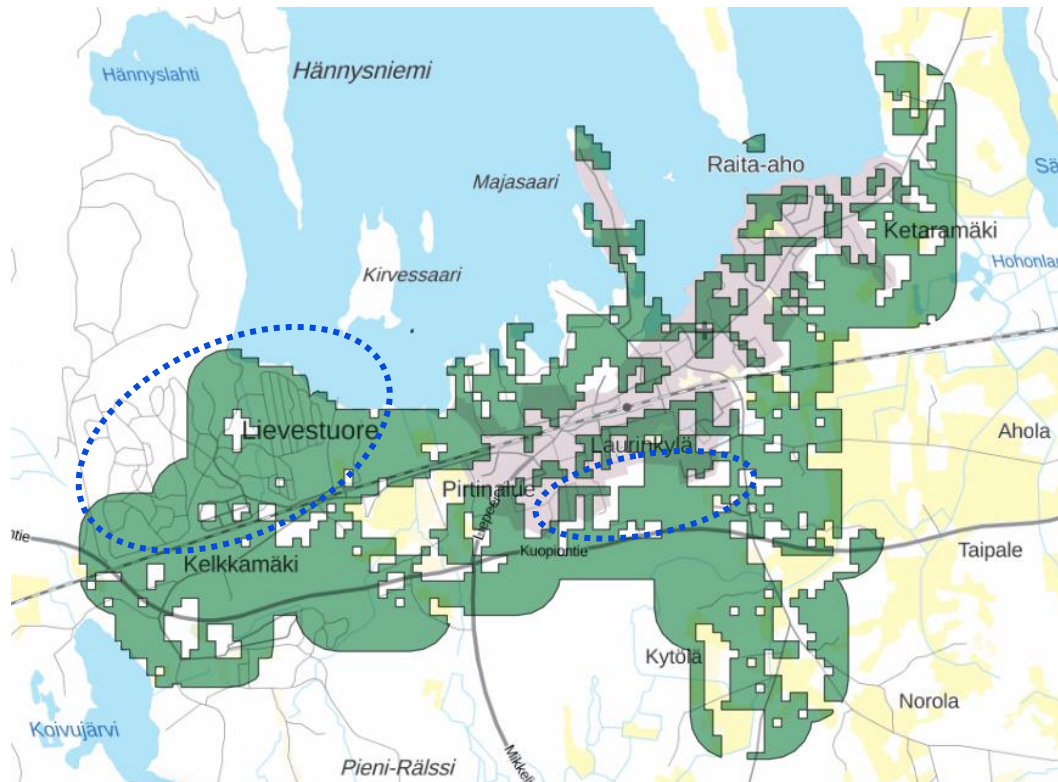
Vihtavuori

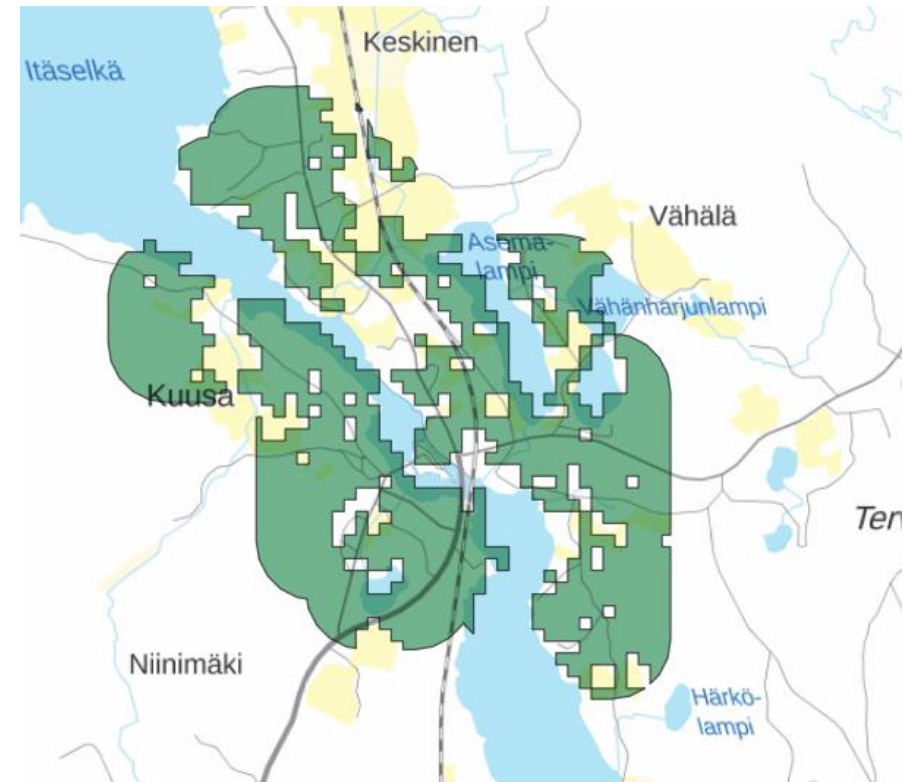
Vihtavuoren länsipuolella oleva teollisuusalue ei kartalla esitetystä poiketen soveltu virkistykseen.

VIHER- JA VIRKISTYSVYÖHYKKEIDEN LINJAUKSET JA PERIAATTEET

Lievestuore

Kuusa

Lievestuoreen länsiosassa varikon alue on aidattu eikä sovellu virkistyskäyttöön. Valtatien 9 varteen on myös kaavoitettu teollisuusaluetta.

VIHER- JA VIRKISTYSVYÖHYKKEIDEN LINJAUKSET JA PERIAATTEET

YHTEENVETO

Laajoille rakentamattomille kasvullisille alueille ei Laukaassa kohdistu rakentamispainetta eivätkä ne sijaitse taajamien laajentumisalueilla.

Ekologiset yhteydet tulee huomioida yleis- ja asemakaavoituksen yhteydessä taajamien laajentuessa. Kriittisin on Kirkonkylän ja Vihtavuoren välinen itä-länsisuuntainen yhteys.

Virkistys- ja ulkoilureittejä on eri puolilla kuntaa. Metsoreitti on tärkein seudullinen reitti, joka on paikoin yhteydessä myös paikalliseen reitistöön. Reittiverkostoa laajennettaessa voi panostaa mm. maakuntakaavassa esitettyihin poikittaisreitteihin.

Taajamien lähialueilla on hyvin virkistykseen soveltuvia viheralueita. Viherpinta-alan pienentyessä tulee kiinnittää huomiota laatuun, monipuolisuuteen ja luontoarvoihin.

Hyyppäänvuori (kuva: Laukaan kunta)

LAUKAAN RAKENNEMALLIN PÄIVITYSTYÖ

YHTEENVETO
ERILLISSELVITYKSISTÄ JA
JOHTOPÄÄTÖKSET
RAKENNEMALLIN
PÄIVITTÄMISEKSI

ERILLISSELVITYSTEN POHJALTA RAKENNEMALLIN PÄIVITYKSEEN

Laadittuja erillisselvityksiä tullaan hyödyntämään monipuolisesti Laukaan rakennemallin päivitystä ja rakennusjärjestyksen päivitystä laadittaessa.

Erillisselvityksiä laadittaessa on päädytty seuraaviin, rakennemallia ja muuta maankäytön suunnittelua ohjaaviin johtopäätöksiin:

- Laukaan nykyinen, vyöhykkeisiin perustuva ja emätilapohjainen rakennuspaikkamitoitus on todettu tarkoituksenmukaiseksi ja sitä tulee jatkossakin noudattaa, ellei lainsäädäntö muuta tilannetta.
- Nykyisen, Laukaan rakennusjärjestykseen kirjatun ohjausmallin toimivuutta arvioidaan laaditun taajama- ja kyläprofiloinnin perusteella. Vaikutusten arviointia tehdään mm. seuraavista näkökulmista: yhdyskuntarakenne ja liikenneverkko, kuntatalous ja maanomistajien tasapuolinen kohtelu. Arviointi tehdään valitun rakennemallin pohjalta. Laukaan rakennusjärjestyksestä on muutenkin vielä tarpeen tarkastella vuoden 2025 alussa voimaan tulevan uuden rakentamislain valossa, jossa on kirjaus rantarakentamisesta ja käyttötarkoituksen muutoksesta
- Rakennemallilla on merkittäviä vaikutukset kuntatalouteen. Ne arvioidaan lopuksi siinä vaiheessa kun maankäytön periaatelinjaukset on päätetty. Vertailulaskelma 10 vuodelle (esimerkkiperhe Virtanen, Laukaan keskituloilla, infrakustannuksilla ym.) Erikseen vertaillaan haja-asumista, kyläasumista ja taajama-asumista

Laukaan nykyinen rakennemalli, ”Viuhkamalli” päivitetään pitkälti erillisselvityksissä muodostettujen vyöhykkeiden ja muiden paikkatietopohjaisten sisältöjen pohjalta.

Viuhkamallia verrataan Jyväskylän MAL-kehityskuvakarttaan ja erillisselvityskarttoihin mm. taajama- ja kyläprofiloinnin, hajarakentamisen ohjauksen, rantarakentamisen edullisuusvyöhykkeiden sekä viherverkoston osalta.

Swecon työryhmän asiantuntijat ovat ottaneet kantaa nykyisen rakennemallin muutostarpeisiin karttatarkastelun pohjalta. Lopulliset strategiset linjaukset määritellään Laukaan päättäjien toimesta.

1. Asuinpaikan valinnan talousvaikutukset asukkaalle ja kunnalle

Rakennemallin päivitystyö sisältää erillisselvitykset, joiden kautta on mahdollista tehdä linjauksia kunnan haja- ja rantarakentamisen periaatteista. Linjausten tueksi on selvitysten lisäksi laadittu laskelma Laukaan kuntaan muuttavan perheen talousvaikutuksista liittyen asuinpaikan valintaan. Laskelman kautta ei voida tuottaa loppupäätelmää perheen kokonaisvaikutuksista kuntatalouteen. Laskelmassa ei huomioida esim. peruskoulun palveluntuottamisen kustannuksia tai toisaalta kunnalle tulevia valtionosuustuloja. Laskelma ei ota myöskään kantaa palveluverkkoon tai sen kustannuksiin. Laskelmassa ei ole tarkasteltu kunnan sisällä tapahtuvien muutosten kustannusvaikutuksia.

Laajemmin perheen talousvaikutuksia on arvioitu keväällä 2023 kunnan talouden tasapainottamistyön yhteydessä (FCG Oy).

Perhe Virtanen

Perhe Virtanen haluaa rakentaa uuden kodin ja muuttaa Laukaan kuntaan. Perhe miettii vaihtoehtoisia paikkoja sekä niistä syntyviä kustannuksia. Perheeseen kuuluu kaksi aikuista ja kaksi kouluikäistä lasta. Muuttohetkellä pienempi lapsista on esikouluikäinen (6 vuotta) ja vanhempi lapsi aloittaa eppuluokan (7 vuotta).

Perheen vanhemmat käyvät molemmat töissä ja sijoittuvat tulotasoltaan Laukaan kunnan keskiarvoon. Perheen vanhempien yhteen lasketut ansiotulot ovat noin 67.900 € vuodessa.

Perheellä on toiveissa 120 m² suuruinen omakotitalo, josta muodostuu kunnalle kiinteistöverotuloa. Veron määrään vaikuttaa sijainti ja maapohjan arvo.

Kustannusvertailu:

Perhe Virtasella on valittavanaan kolme eri vaihtoehtoista rakennuspaikkaa, jotka sijoittuvat erityyppisille alueille:

- Järvenrantaan sijoittuva rakennuspaikka Puttolan kylässä on puhdasta hajarakentamisen aluetta.
- Vehniän kylän rakennuspaikka sijoittuu kyläalueelle ja
- Vihtavuoren rakennuspaikka Kuhamäen asemakaava-alueelle.

Jokaisesta vaihtoehdosta on tehty kustannusvertailut, joissa huomioidaan *rakentamisen ja asumisen aikaisia kustannuksia*, joita ovat mm. vesihuolto, tiestö ja jätehuollon järjestäminen. Myös etätyön edellytyksenä oleva tietoliikenneyhteyden järjestäminen on huomioitu. Kuluihin ei ole huomioitu asukkaalle työ- ja harrastusmatkoista kertyviä matkakuluja.

Kustannuksia lasketaan myös kunnan näkökulmasta; mm. koulukuljetukset peruskoulun ajalta sekä yksityistiestön tukemiseen myönnetty avustus ja taajama-alueella kadun kunnossapidon kustannukset.

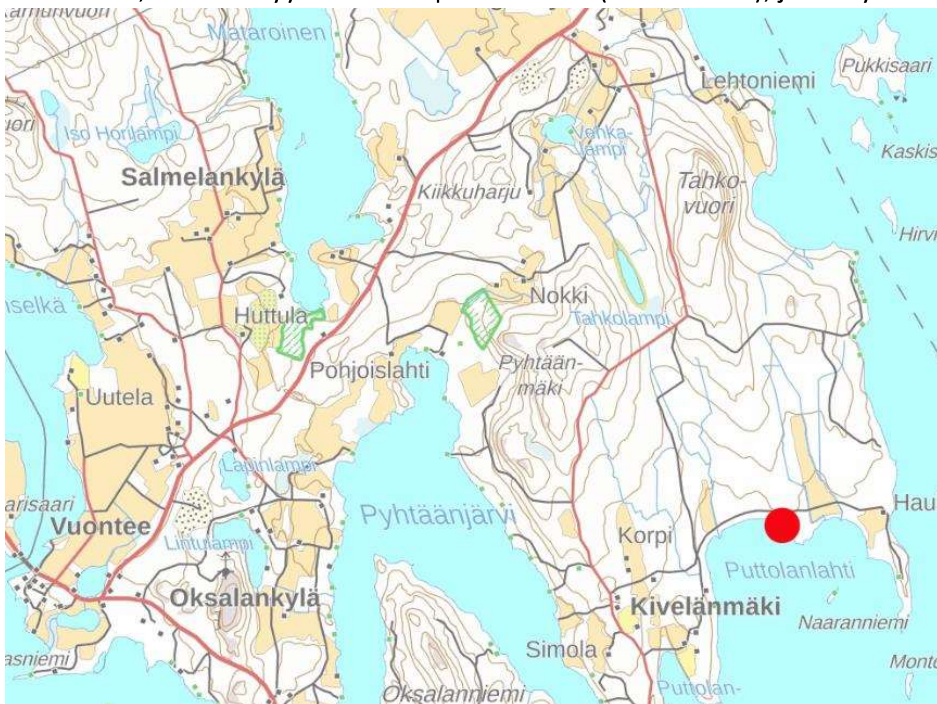
Laskennassa on käytetyt arvot ovat syksyllä 2023 kerättyjä tietoja eikä laskennassa ole arvioitu esim. inflaatiota tai elinkustannusindeksin aiheuttamia tulevia muutoksia.

A. Haja-alueen asuminen kohde Savio-Puttola:

Rakennuspaikka sijoittuu Lievestuoreen rantayleiskaavan alueelle. Kaavassa vakituisen asumisen rakennuspaikka (AP).

Rakennuspaikalta matkaa

- yksityistietä noin 7,4 km.
 - o Tarvaalantielle matkaa 7,2 km
 - o Saviontielle matkaa 7,5 km; yksittäisiä bussivuoroja Lievestuore-kirkonkylä välillä
- Satavuon päiväkotiin ja alakouluun matkaa noin 12 km
- Lievestuoreen yläkoulu 19 km
- ei keskistettyä vesihuoltoa; vesihuolto-osuuskunnan verkosto noin 0,9 km etäisyydellä
- noin 1,5 km etäisyydellä tiiviimpää asumista (Kivelänmäki), jossa kymmenen asuttua taloa

Kustannuslaskelman yhteenveto (tarkemmat luvut erillisessä taulukossa)

Tulot kunnalle:

- kunnallisverokertymä vanhempien ansiotuloista 4.520 €/vuosi
- kiinteistövero (tontti noin 5000m², asuinrak. 120 m²) 700 €/vuosi

} - yhteensä 5.220€ / vuosi
- yhteensä 52.200€/10 vuotta

Rakentamisen aikaiset kustannukset (mukana ei ole tontin hintaa):

- kustannukset kunnalle 0€
- kustannukset rakentajalle 21.925 €

Asumisen aikaiset käyttökustannukset / vuosi

- kustannukset kunnalle noin 2.005 €
- kustannukset asukkaalle noin 1.269 €

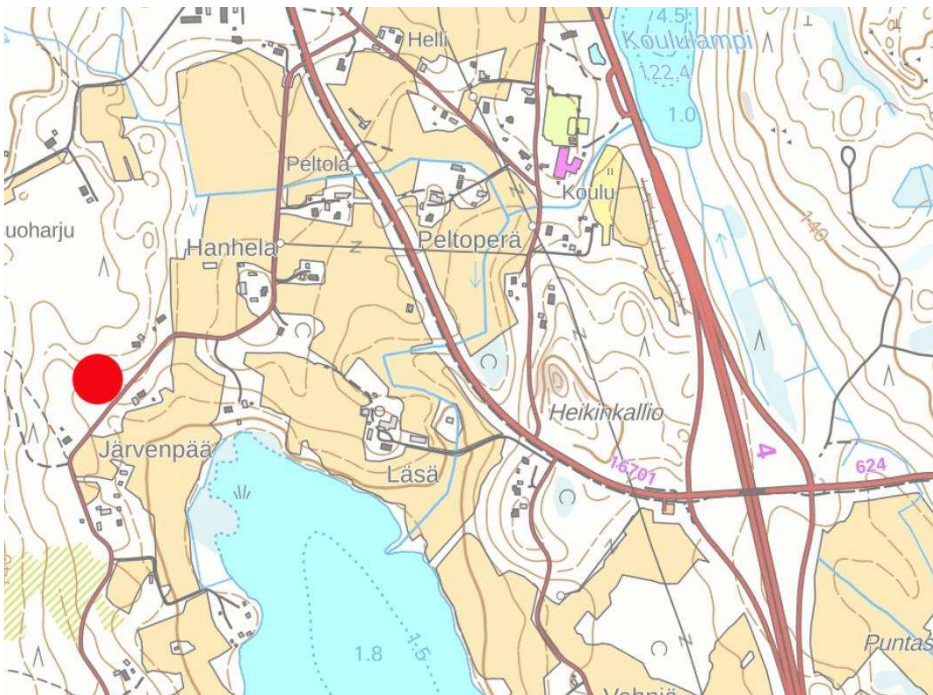
Kokonaiskustannukset (rakentaminen + käyttökustannukset) / 10 vuotta

- kustannukset kunnalle noin 20.054 €
- kustannukset asukkaalle noin 34.615 €

B. Kyläasumisen kohde Vehniä

Kylän palvelut:

- yksityistietä noin 800m
- Vehniän päiväkoti ja alakoulu 1,5 km
- yläkoulu kirkonkylä 18 km
- Vehniän vesihuolto-osuuskunta (puhdas- ja jätevesiverkko)
- julkinen liikenne kulkee valtatie 4 pitkin (kaukolinjat sekä paikallisliikenne Äänekoski-Jyväskylä)
 - o rinnakaistien varrella kevyen liikenteen väylä (Jyväskylään asti)
 - o ennen siltaa liityntäpysäkki (2 km)
 - o sillalla molempiin suuntiin pysäkit

Kustannuslaskelman yhteenveto (tarkemmat luvut erillisessä taulukossa)

Tulot kunnalle:

- kunnallisverokertymä vanhempien ansiotuloista 4.520 €/vuosi
- kiinteistövero (tontti noin 5000m², asuinrak. 120 m²) 600 €/vuosi

} - yhteensä 5.120€/ vuosi
- yhteensä 51.200€/10 vuotta

Rakentamisen aikaiset kustannukset (mukana ei ole tontin hintaa):

- kustannukset kunnalle 0€
- kustannukset rakentajalle 20.169 €

Asumisen aikaiset käyttökustannukset / vuosi

- kustannukset kunnalle noin 288 € (silloin kun lapset ovat yläkoulussa kirkonkylällä)
- kustannukset asukkaalle noin 2.517 €

Kokonaiskustannukset (rakentaminen + käyttökustannukset) / 10 vuotta

- kustannukset kunnalle noin 2.885 €
- kustannukset asukkaalle noin 45.328 €

C. Taajama-asumisen kohde Kuhamäki, Vihtavuori

Taajaman palvelut:

- katuverkko
- päiväkotiki 0,25 km
- koulu 1,4 km (ylä- ja alakoulu)
- Laukaan Vesihuolto Oy:n vesihuoltoverkko
- paikallisliikenne kulkee Haavistontietä pitkin

Kustannuslaskelman yhteenveto (tarkemmat luvut erillisessä taulukossa)

Tulot kunnalle:

- kunnallisverokertymä vanhempien ansiotuloista 4.520 €/vuosi
- kiinteistövero (tontti noin 1200m², asuinrak. 120 m²) 580 €/vuosi
- kertatulona tontinmyyntitulot 30.000 €, josta vähennetään kadun rakentamiskustannukset -25.000€; tuloja jää kunnalle 5.000€ (ei huomioida kokonaislaskennassa)

} - yhteensä 5.100€ / vuosi
- yhteensä 51.000€/10 vuotta

Rakentamisen aikaiset kustannukset:

- kustannukset kunnalle kadun rakentamisesta noin 25.000€. Tontinmyyntitulo kattaa rakentamisen kustannukset. (ei huomioida kokonaislaskennassa)
- kustannukset rakentajalle noin 9.316 € (ei mukana tontin hintaa)

Asumisen aikaiset käyttökustannukset / vuosi

- kustannukset kunnalle noin 285 € (kadun ylläpito)
- kustannukset asukkaalle noin 1.668 €

Kokonaiskustannukset (rakentaminen + käyttökustannukset) / 10 vuotta

- kustannukset kunnalle noin 2.850 € (ei huomioida kadunrakentamisen kustannuksia)
- kustannukset asukkaalle noin 25.996 €

2. Laskelman perusteet ja tarkemmat laskelmat

1. Tulot kunnalle

Perhe Virtasen ansiotulojen verotus sekä kiinteistöverotus tuo kunnalle vuosittaisia tuloja. Perheen vanhempien yhteen lasketut ansiotulot ovat Laukaan kunnan keskitulotasolla tarkasteltuna noin 67.900 € (tieto vuoden vahvistetusta verotuksesta 2021 huomioiden ansiotulokasvun vuoteen 2023), josta kunnallisverokertymä kunta saa 4.520 € vuodessa (kunnallisveroprosentti 8,86 %, laskennassa käytetty efektiivistä veroastetta 6,65 %).

Lisäksi, jos perheen asuinpaikaksi valikoituu Vihtavuoren taajama, tulee kunnalle kertatulona tontin myynnistä 30.000 €. Jos tontti luovutetaan vuokraamalla, on vuosittainen vuokratuotto 1.500 €. Vuokrasopimukseen kirjattava vuokra-aika on 50 vuotta, joten tuottoja koko ajalta kertyy 75.000 €. Vuokra sidotaan elinkustannusindeksiin ja se tarkastetaan vuosittain. Kustannuslaskennassa on arvioitu, että rakennuspaikka luovutetaan myymällä.

Tuloja kunnalle ja kuluja rakentajalle tulee myös lupamaksuista, mutta niitä ei laskelmassa huomioida, koska ovat kaikissa kohteissa lähes samansuuruiset. Noin 120 m² suuruisen asuinrakennuksen lupamaksut ovat voimassa olevan taksan mukaan keskimäärin 1.550 €. Rakennuslupamaksujen lisäksi Vehniällä ja Puttolaassa tulee lupamaksuja myös mahdollisista poikkeamis- ja suunnittelutarvelupamaksusta.

Taulukko 1. Perhe Virtasen tuomat tulot kunnalle. Perheen ansiotulot yhteensä 67.900 e/vuosi

		tulo kunnalle / vuosi	kaikki tulot kunnalle / 10 vuotta
kunnallisverokertymä yht.		4 520 €	
kiinteistövero Puttola	700 €	5 220 €	52 200 €
kiinteistövero Vehniä	600 €	5 120 €	51 200 €
kiinteistövero Vihtavuori	580 €	5 100 €	51 000 €
tontin myyntitulo Vihtavuori	30 000 €		

2. Vesihuolto; toteuttaminen ja käyttö

Vesihuollon **toteuttamiskuluja** laskettaessa on huomioitu rakennuspaikan sijoittuminen suhteessa olemassa olevaan vesihuoltoverkostoon.

- Puttolaan sijoittuva haja-alueen rakennuspaikan vesihuolto järjestetään kiinteistökohtaisesti. Hintarviota porakaivosta (puhdas vesi), umpisäiliöstä (mustat vedet) ja imeytyskentästä (harmaat vedet) on pyydetty LVI-alan yrittäjältä. Porakaivon osalta on arvioitu keskihintaa, koska alueen maa- ja kallioperää ei ole tutkittu. Järjestelmän kustannukseksi muodostuu noin 15.000 €.

Myös mahdollisuutta liittyä vesiosuuskunnan verkostoon on tarkasteltu. Rakennuspaikalta on vesiosuuskunnan verkostoon etäisyyttä noin 0,9 km. Jos rakennuspaikka halutaan liittää verkostoon, on kustannus karkeasti arvioiden 50.000 - 60.000 € (arvio Vihtasillan vesihuolto-osuuskunta).

Virtasen perhe päätyi valitsemaan kustannussyistä kiinteistökohtaisen järjestelmän.

- Vehniän rakennuspaikka sijoittuu kyläalueelle ja vesiosuuskunnan vahvistetun toiminta-alueen rajalle. Vesiosuuskunta tarjoaa sekä puhtaan- että jäteveden linjastopalvelut. Liittymismaksu on 16.500 € ja kertamaksuna perittävä osuusmaksu 84 €. Yhteensä kertakuluja muodostuu siten 16.584 €.
- Vihtavuoren asemakaava-alueelle sijoittuva rakennuspaikka on Laukaan Vesihuolto Oy:n toiminta- aluetta. Yhtiö toteuttaa vesihuollon infran katurakentamisen yhteydessä ja rakentaja maksaa rakennuspaikkaa toteuttaessaan yhtiön hinnaston mukaiset liittymämaksut, joka vuonna 2023 on 6.541 €. Liittymämaksut kattavat yhtiölle rakentamisesta aiheutuvat kustannukset.

Taulukko 2. Vesihuollon toteuttamisen kustannukset asukkaalle

kylä/ taajama		vesihuollon toteutustapa	osuusmaksu (kertamaksu)	vesihuollon toteuttamis- kustannus asukkaalle €
Puttola	haja-alue	kiinteistökohtainen		15 000 €
Vehniä	kyläalue	vesiosuuskunta	84,10 €	16 500 €
Vihtavuori	asemakaava	kunnan järjestämä		6 541 €

Vesihuollon vuosittaisten **käyttökulujen** laskemiseksi on arvioitu nelihenkisen perheen vedenkulutusta ja sen perusteella laskettu kustannukset. Laukaan Vesihuolto Oy arvioi, että perhe Virtasen veden vuosikulutus on noin 180 m³. Laskelmissa ei ole huomioitu esim. harmaiden vesien imeytyskentän huoltokustannuksia.

- Puttolan rakennuspaikan osalta on käyttökuluja laskettu siten, että 5 m³ kokoinen mustien vesien umpikaivo tyhjenetään neljä kertaa vuodessa. Tyhjennyskäynnin hinta on 180 € (Sydän-Suomen kuljetus). Harmaat vedet imeytetään (maaperän sopivuutta imeyttämiseen ei ole tarkasteltu).
- Vehniän vesiosuuskunnan vuosittainen perusmaksu on 354 €. Käyttömaksu, jossa on mukana sekä vesi- ja jätevesimaksu on yhteensä 9,27€/m³. Harmaita vesiä ei imeytetä vaan kaikki vedet menevät viemäriverkostoon.
- Vihtavuorella Laukaan Vesihuolto Oy:n perusmaksu on 288 € vuodessa. Käyttömaksu, jossa on mukana sekä vesi- ja jätevesimaksu on yhteensä 5,60 €/m³.

Taulukko 3. Vesihuollon vuosittaiset kustannukset asukkaalle

kylä/taajama		vesihuollon perusmaksu /vuosi	käyttömaksu (vesi- ja jätevesimaksu yht.)
Puttola	haja-alue	0 €	720 €
Vehniä	kyläalue	354 €	1 669 €
Vihtavuori	asemakaava	288 €	1 008 €

3. Tiestön kustannukset

Tiestön osalta on arvioitu vain käytön aikaisia kustannuksia. Sekä Puttolan että Vehniän rakennuspaikat sijoittuvat olemassa olevan tiestön varteen, jolloin rakennuspaikalle johtavaa tietä ei tarvitse toteuttaa.

- Puttolan rakennuspaikka sijoittuu Haukkarannantien varteen. Itsessään kyseinen tie ei saa yksityistieavustusta, mutta se on osa Puttulantien tiehoitokuntaan. Tiehoitokunta sai kunnalta vuonna 2023 yksityistieavustusta 5288,31€. Osakkaita on tiehoitokunnan arvion mukaan noin 157, joka tarkoittaa avustusta keskimäärin 34 €/kiinteistö. Tienhoitomaksu asukkaalle 165€/vuosi.

- Vehniän rakennuspaikka sijoittuu Alasantien varteen, joka kuuluu Hellintien ja Valkamantien tiehoitokuntaan. Tiehoitokunta sai kunnalta vuonna 2023 yksityistieavustusta 5080,51€. Osakkaita on tiehoitokunnan arvion mukaan noin 155, joka tarkoittaa avustusta keskimäärin 33 €/kiinteistö. Tienhoitomaksu asukkaalle 110€/vuosi.
- Vihtavuoren asemakaava-alueella kunta vastaa katujen kunnossapidosta. Kunnan tekninen palvelualue on arvioinut, että Kuhamäen alueella kunnossapitokustannuksia kunnalle muodostuu vuodessa noin 285 €/ rakennuspaikka.

Taulukko 4. Tiestön/kadun vuosittaiset kustannukset asukkaalle ja kunnalle (keltaisella kunnan kustannukset)

kylä/taajama	aluetyyppi	tiestö	tienhoidon kustannukset /vuosi	yksityistieavustukset /rakennuspaikka (kunnan kustannus)
Puttola	haja-alue	yksityistietä 7,5 km	165 €	34 €
Vehniä	kyläalue	yksityistietä 0,8 km	110 €	33 €
Vihtavuori	taajama	katuverkko (kunnan kustannus)	285 €	0 €

4. Sähkö, jätehuolto ja verkkoyhteys

Sähkön osalta rakennuspaikkoja on arvioitu vain rakentamisvaiheen toteuttamiskulujen osalta. Käyttökuluja on haastavaa arvioida, koska kustannukset riippuvat paljon sähkön käyttömäärästä, asukkaan tekemistä sopimuksista sekä kiinteistökohtaisista ratkaisuista (esim. lämmitysjärjestelmä, muut energiaratkaisut). Sähköliittymän kustannukset kyseisille rakennuspaikoille on saatu alueella toimivalta sähköverkkoyhtiöltä.

- Puttolassa sähköverkkoyhtiö on Järvi-Suomen Energia. Sähköliittymä rakennuspaikalle maksaa 6.500 €
- Vehniällä sähköverkkoyhtiö on Elenia Verkko Oy. Sähköliittymä rakennuspaikalle maksaa 3.153 €
- Vihtavuoressa sähköverkkoyhtiö on Elenia Verkko Oy. Sähköliittymä rakennuspaikalle maksaa 1.585 €

Jätehuollosta kaikilla alueilla vastaa Mustankorkea Oy. Vuosittainen perusmaksu kiinteistöille on 37,20€ ja jäteastian tyhjennysmaksu on 7,70€/kerta. Laskennassa on arvioitu, että kaikissa kohteissa jäteastia tyhjenetään kerran kuussa, jolloin jätehuollon kokonaiskustannus on asukkaalle 122€/vuosi. Jätehuollon kustannuksia ei huomioida laskelmassa, koska ne ovat kaikille samat.

Etätyömahdollisuuksien kartoittamiseksi **verkkoyhteyksiä** on selvitetty palvelua tarjoavilta toimijoilta. Puttolan tai Vehniän rakennuspaikoille ei ollut saatavilla valokuituyhteyttä, jonka vuoksi laskennassa on käytetty Elisa Oyj:n 5G-yhteyden hintaa haja-asutusalueelle. Vihtavuoressa on saatavilla valokuitu useammalta eri toimijalta. Hinta on laskettu Valokuitusen ilmoittamilla taksoilla.

Taulukko 5. Verkkoyhteyden kustannukset

kylä/taajama	aluetyyppi	nettiliittymä	vuosimaksu (12 kk)
Puttola	haja-alue	425 €	384 €
Vehniä	kyläalue	425 €	384 €

Vihtavuori	taajama	990 €	372 €
------------	---------	-------	-------

5. Koulukuljetuskulut

Koulukuljetuksen kustannusvaikutuksia on arvioitu koulujen kuljetusten keskihintojen mukaan (koulun kuljetuskustannukset / kuljetettavien oppilaiden määrä). Perhe Virtasella on kaksi lasta, joista nuorempi käyttää perusopetuksen palveluita 10 vuotta (esikoulu - yläkoulu) ja vanhempi 9 vuotta (ala- ja yläkoulu). Kaksi lasta käyvät siten yhteensä esi- ja peruskoulua 19 vuotta, joista ”päällekkäisiä” vuosia on yhdeksän.

- Puttolassa lapset opiskelevat Satavuon koulussa esi- ja alakoulun. Yläkouluun he siirtyvät Lievestuoreelle. Sekä Satavuon että Lievestuoreen kouluille lapset tarvitsevat kuljetuksen. Kuljetuskustannusten keskihinta tällä alueella kahdelta lapselta on noin 1.971 €/vuosi.
- Vehniällä lapset opiskelevat Vehniän koulussa esi- ja alakoulun. Yläkouluun he siirtyvät kirkonkylälle Sydän-Laukaan kouluun. Lapset eivät tarvitse kuljetusta Vehniän koululle, mutta yläasteelle siirryttäessä lapset kuljetetaan kirkonkylälle. Kuljetuskustannusten keskihinta tällä alueella on kahdelta lapselta noin 255€/vuosi. Kustannus on vertailun vuoksi laskettu koko esi- ja perusopetuksen ajalle, mutta todellisuudessa kustannukset kohdistuvat vain yläkouluaikaan, jolloin kustannus on 1.214€/vuosi.
- Vihtavuoressa lapset opiskelevat esi-, ala- ja yläkoulun Vihtavuoren taajaman koulukeskuksessa. Lapset eivät tarvitse kuljetusta peruskoulun aikana.

Taulukko 6. Kahden lapsen koulukuljetuskustannukset kunnalle

	Puttola	Vehniä	Vihtavuori
Lapsi 1			
esikoulu (vuosi) yht.	1 798 €	0 €	0 €
alakoulu (6 vuotta) yht.	10 788 €	0 €	0 €
yläkoulu (3 vuotta) yht.	7 041 €	2 427 €	0 €
	19 627 €	2 427 €	0 €
Lapsi 2			
alakoulu (6 vuotta) yht.	10 788 €	0 €	0 €
yläkoulu (3 vuotta) yht.	7 041 €	2 427 €	0 €
	17 829 €	2 427 €	0 €
Lapset yhteensä koko peruskoulun ajan:	37 456 €	4 854 €	0 €
Keskiarvo yhteensä/vuosi	1 971 €	255 €	0 €

Laskennassa ei huomioida opetuksen järjestämisestä ja tiloista johtuvia kustannuksia kunnalle tai oppilaan vaikutusta kunnalle tulevaan valtionosuuteen. Laskelmassa ei myöskään oteta kantaa palveluverkon laajuuteen tai kustannuksiin.

3. Johtopäätökset

Laskelmalla on voitu tarkastella Laukaan kuntaan muuttavan perheen *talousvaikutuksia liittyen asuinpaikan valintaan*, mutta laskelman kautta ei vielä voida tuottaa loppupäätelmää perheen kokonaisvaikutuksista kuntatalouteen. Laskelmassa ei huomioida esim. peruskoulun palveluntuottamisen kustannuksia tai toisaalta kunnalle tulevia valtionosuustuloja. Palveluverkkoselvityksen perusteella esim. Savion koulun yhden oppilaan vuosikustannus vuonna 2022 on ollut 11.451€ ja Vehniän koulun 8.177€ (sisältävät esiopetuksen). Laskelma ei ota myöskään kantaa palveluverkkoon tai sen kustannuksiin.

Kuntatalouden näkökulmasta uusien asukkaiden sijoittumisella on merkitystä. Tulovaikutus kunnalle on edellä esitettyjen laskelmien perusteella melko sama taajamassa ja kylässä asuvalta esimerkkiperheeltä. Haja-asutusalueella asuvasta perheestä puolestaan koituu kunnalle enemmän kustannuksia, erityisesti koulukuljetuskustannuksista, joten 10vuoden tulokertymä on noin 16 000 euroa pienempi kuin taajamassa tai kylässä asuvan perheen. Asukkaalle taajama-asuminen on edullisinta.

Tässä laskelmassa tarkasteltiin *kuntaan muuttavan perheen* talousvaikutuksia. Tilanne on toinen, jos kysymys on *asuinpaikan muuttamisesta kunnan sisällä*. Tällöin kunnan perheeltä saamat tulot säilyvät pitkälti ennallaan, mutta kustannukset voivat kasvaa merkittävästi riippuen koulukuljetusten tarpeesta. Loma-asuntokiinteistön käyttötarkoituksen muuttuessa vakituiseen asumiseen, tulee talousvaikutuksissa huomioitavaksi myös kiinteistöverotulojen lasku.

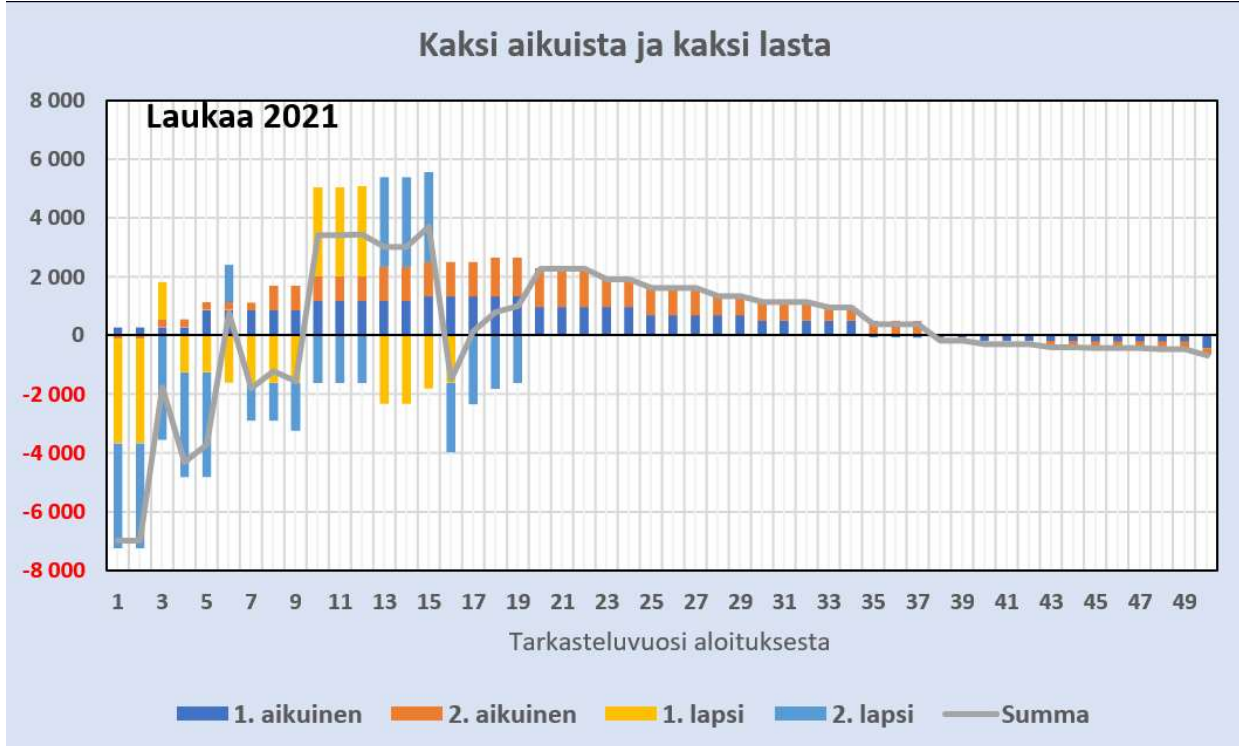
Hajarakentamisen ohjaaminen on kunnan strateginen valinta. Yhdyskuntarakenteen täydentäminen - rakentamisen ohjaaminen ensisijaisesti kunnan taajamiin ja kyliin - on ennen kaikkea kuntatalouteen, mutta myös ympäristöön ja ilmastoonkin vaikuttava kokonaisuus, jonka vaikutukset näkyvät osittain vasta pitkän ajanjakson aikana.

Talouden tasapainottamistyön tarkastelu kaikista kustannusvaikutuksista

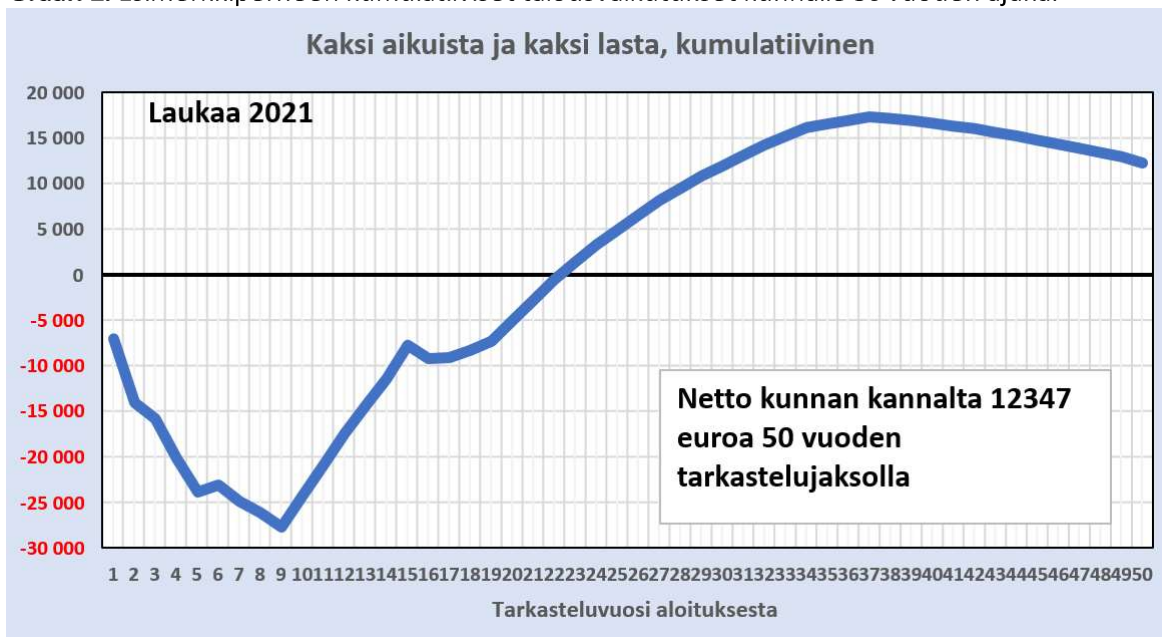
Talouden tasapainottamistyön yhteydessä on tehty tarkastelu valtionosuuksista ja nelihenkisen perheen kustannusvaikutuksista Laukaan kunnassa (FCG Oy 2/2023). Tarkastelussa käytetty perhe on hieman erilainen kuin Perhe Virtanen. Perheessä on kaksi aikuista iältään 31 ja 28 vuotta sekä kaksi lasta iältään 1 ja 4 vuotta, jotka muuttavat pois kunnasta täytettyään 20 vuotta. Tarkasteluajanjakso on ollut 50 vuotta.

Tarkastelu kyseisen perheen osalta osoitti, että lasten ollessa päiväkodissa ja alakoulussa kertyy kunnalle alijäämää. Koko elinkaaren ajalta vaikutus kunnan talouteen on noin 12.000 € ylijäämäinen. (Graafit 1–3).

Graafi 1. Esimerkkiperheen vuosittaiset talousvaikutukset kunnalle henkilöittäin eriteltynä 50 vuoden ajalla.

Graafi 2. Esimerkkiperheen kumulatiiviset talousvaikutukset kunnalle 50 vuoden ajalla.

Graafi 3. Valtiosuustarkastelu. *Nykytila* –sarake kertoo valtio-osuuksien tilanne ennen SOTE-uudistusta ja *Uudistus* –tilanne vuoden 2023 alusta.

Yksityiskohtainen jaottelu, perushinnat (€)	Nykytilanne	Uudistus
Ikärakenne:		
kä 0-5	9 686	7 693
kä 6	10 264	8 162
kä 7-12	8 561	6 808
kä 13-15	14 674	11 669
kä 16-18 (ehdotus 16 ja vanhemmat)	4 709	60
kä 19-64	1 154	-
kä 65-74	2 300	-
kä 75-84	6 439	-
kä 85+	22 297	-

YHTEENVETO KUSTANNUSLASKENNASTA

TULOT KUNNALLE

	Puttola		Vehniä		Vihtavuori	
	vuosi	10 vuotta	vuosi	10 vuotta	vuosi	10 vuotta
ansioverotulo	4 520 €	45 200 €	4 520 €	45 200 €	4 520 €	45 200 €
kiinteistöverotulo	700 €	7 000 €	600 €	6 000 €	580 €	5 800 €
	5 220 €	52 200 €	5 120 €	51 200 €	5 100 €	51 000 €

Tontinmyyntituloja (30.000e) ei ole huomioitu kokonaisarviossa, koska tuotto menee pääosin katurakentamiseen.

RAKENTAMISEN AIKAISET KUSTANNUKSET ASUKKAALLE

	Puttola	Vehniä	Vihtavuori
Vesihuolto	15 000 €	16 584 €	6 541 €
Sähkölittyminen	6 500 €	3 153 €	1 785 €
Verkkoyhteys	425 €	425 €	990 €
	21 925 €	20 162 €	9 316 €

ASUMISEN AIKAISET KUSTANNUKSET ASUKKAALLE

	Puttola		Vehniä		Vihtavuori	
	vuosi	10 vuotta	vuosi	10 vuotta	vuosi	10 vuotta
Vesihuolto	720 €	7 200 €	2 023 €	20 226 €	1 296 €	12 960 €
Verkkoyhteys	384 €	3 840 €	384 €	3 840 €	372 €	3 720 €
Tiestö	165 €	1 650 €	110 €	1 100 €	0 €	0 €
	1 269 €	12 690 €	2 517 €	25 166 €	1 668 €	16 680 €

RAKENTAMISEN AIKAISET KUSTANNUKSET KUNNALLE

	Puttola	Vehniä	Vihtavuori
Tiestö/katuverkko	0 €	0 €	25 000 €

Katurakentamisen kuluja ei ole huomioitu kokonaisarviossa, koska se katetaan tontinmyyntituloilla.

ASUMISEN AIKAISET KUSTANNUKSET KUNNALLE

	Puttola		Vehniä		Vihtavuori	
	vuosi	10 vuotta	vuosi	10 vuotta	vuosi	10 vuotta
Yksityistieavustus /rak.paikka	34 €	340 €	33 €	330 €	0 €	0 €
Koulukuljetuskustannukset	1 971 €	19 714 €	255 €	2 555 €	0 €	0 €
kadun kunnossapito					285 €	285 €
	2 005 €	20 054 €	288 €	2 885 €	285 €	2 850 €

Laskennassa ei huomioida opetuksen järjestämisestä ja opetustiloista johtuvia kustannuksia kunnalle.

YHTEENVETO KUNTATALOUS

	Puttola		Vehniä		Vihtavuori	
	vuosi	10 vuotta	vuosi	10 vuotta	vuosi	10 vuotta
tulot kunnalle	5 220 €	52 200 €	5 120 €	51 200 €	5 100 €	51 000 €
menot kunnalle	2 005 €	20 054 €	288 €	2 885 €	285 €	2 850 €
	3 215 €	32 146 €	4 832 €	48 315 €	4 815 €	48 150 €